

A HENS

Στα άδυτα του σιωπηλού κόσμου των εκμαγείων

Η υπουργός Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη,
ανοίγει τις πόρτες για πρώτη φορά και μας ξεναγεί
στα εργαστήρια κατασκευής αντιγράφων

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ

ΝΤΟΝ ΤΖΟΒΑΝΝΙ

Από τις 14 Φεβρουαρίου στην GNO TV

Με τον

Τάση Χριστογιαννόπουλο

στον ρόλο του τίτλου

Εθνική
Λυρική
Σκηνή

Greek
National
Opera

GNO TV

nationalopera.gr/gnotv

Τιμή εισιτηρίου: 10€ • Προπώληση: ticketservices.gr, tickets.public.gr

Συμπαράγωγή της ΕΛΣ με την Όπερα του Γκάιτεμποργκ και τη Βασιλική Όπερα της Δανίας
Μουσική διεύθυνση: Ντάνιελ Σμιθ • Σκηνοθεσία: Τζων Φούλτζεϊμς
Συνεργάτιδα σκηνοθέτρια: Αϋλίν Μπόζοκ • Σκηνικά: Ντικ Μπερντ • Καστούμια: Άνμαρι Γουντς
Χορογραφία: Μαξίν Μπρέιαν • Φωτισμοί: Φαμπιάν Πισόλι • Σχεδιασμός βιντεοπροβολών: Ουίλ Ντιουκ
Διεύθυνση χορωδίας: Αγαθάγγελος Γεωργακάτος | Ντόννα Άννα: Βασιλική Καραγιάννη
Ντον Οττάβιο: Γιάννης Χριστόπουλος • Διοικητής: Πέτρος Μαγουλάς • Ντόννα Ελβίρα: Άννα Στυλιανάκη
Λεοπορέλλο: Τάσος Αποστόλου • Μαζέττο: Νίκος Κοτενίδης • Τσερλίνα: Χρύσα Μαλιαμάνη
Με την Ορχήστρα και τη Χορωδία της Εθνικής Λυρικής Σκηνής

STAVROS
NIARCHOS
FOUNDATION
CULTURAL
CENTER

ΚΕΝΤΡΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΙΑΡΧΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
FOUNDATION

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ALPHA BANK

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
EUROPE 100

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ZEUS-ARONE

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ARCEAN

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
CARTIUM

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
CARTIUM

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
CARTIUM

ΤΟ ΕΞΟΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το φωτογραφίζει η **Μαρία Μαρκέζη**. Ξεκίνησε φωτογραφίζοντας πρόσωπα και πολύ σύντομα τα ασπρόμαυρα πορτρέτα της ξεχώρισαν και έγιναν το σήμα κατατεθέν της. Συνέχισε δυναμικά και μπήκε στον χώρο της μόδας αποκτώντας ένα δικό της προσωπικό στιλ, με φωτογραφίες μοντέλων εν κινήσει στους δρόμους ή στα παρασκήνια. Έχει ταξιδέψει πολύ και έχει δουλέψει με μεγάλα ονόματα της μόδας και σημαντικούς Οίκους του Παρισιού. Στην Ελλάδα προσαρμόστηκε γρήγορα με τα δεδομένα και συνεργάστηκε με τους καλύτερους σχεδιαστές και στιλίστες, αποδίδοντας στο αποτέλεσμα πάντα τη δική της χροιά. Ζει στην Αθήνα και τον τελευταίο χρόνο προετοιμάζει την πρώτη της προσωπική έκθεση με υλικό από τις πιο σημαντικές και ξεχωριστές στιγμές της φωτογραφικής της καριέρας.

Σε όλο τον κόσμο γίνονται διαδηλώσεις και βίαιες συγκρούσεις με αρνητές της πανδημίας που παραβιάζουν το lockdown. Κάθε μέρα βλέπουμε στα δελτία ειδήσεων επεισόδια στην Αγγλία, την Ολλανδία, τη Γερμανία. Στις περισσότερες χώρες οι διαδηλωτές είναι ακροδεξιές ομάδες. Τι κάνει όμως μια κυβέρνηση όταν διαδηλώνουν και σπάνε το lockdown τα κόμματα της αντιπολίτευσης; Στέλνει την αστυνομία να διαλύσει συγκέντρωση κόμματος που πριν μόλις ενάμιση χρόνο ήταν κυβέρνηση, λες και είναι τίποτα ψεκασμένοι φανατικοί QAnon; Αρχίζουν οι κανονισμοί sur mesure. Όπως λέμε ανοιχτές εκκλησίες χωρίς πιστούς, επιτρέπονται και διαδηλώσεις των 100 ατόμων ώστε να διαδηλώσουν «συμβολικά» όσοι θέλουν, όπως έλεγαν τον Νοέμβριο, αλλά χωρίς να παραβιαστεί το social distancing. Οι κανονισμοί δεν τηρούνται, διαδηλώσεις με χιλιάδες άτομα γίνονται κάθε τόσο. Πρέπει η αστυνομία να επιβάλει τον νόμο; Αντιμετωπίζουμε εδώ ένα πρόβλημα διαδηλώσεων από αρνητές της πραγματικότητας, συνωμοσιολόγους και εξτρεμιστές όπως στις άλλες χώρες; Ή έχουμε πρόβλημα επιπέδου του πολιτικού συστήματος της χώρας;

Στο editorial του προηγούμενου τεύχους για την αστυνομία στα πανεπιστήμια και το μετρώ, έγραφα πως όταν το πολιτικό σύστημα και η κοινωνία αποφασίσει να τελειώσει με την πολιτική βία θα το καταλάβουμε αμέσως. Ένας αναγνώστης σχολίασε ότι γράφω θεωρίες και αφηρημένα ουσιαστικά. Δηλαδή τι πρέπει να κάνω, να συζητάμε με τον αδελφό Τζανακόπουλο αν έχει αστυνομία η Οξφόρδη και να κοροϊδεύουμε τους εαυτούς μας; Αν συνέβαινε ποτέ και εμφανιζόταν είδηση ότι 8 μυστήριοι τύποι κρατάνε όμηρο τον πρύτανη της Οξφόρδης ή του Χάρβαρντ, τα κανάλια θα έκαναν σε Έκτακτη Επικαιρότητα live σύνδεση με τα γεγονότα, ελικόπτερα θα πετούσαν στον ουρανό και τα SWAT θα έπεφταν με σκοινιά για να απελευθερώσουν τον πρύτανη, όπως βλέπουμε στις ταινίες. Τόσο αδιανόητα είναι αυτά που συμβαίνουν εδώ για όλο τον υπόλοιπο κόσμο. Και εμείς συζητάμε 20 χρόνια ποιος θα παίρνει τηλέφωνο την αστυνομία, μήπως ο πρύτανης, μήπως η σύγκλητος, μήπως να γίνεται πριν γενική συνέλευση;

Ότι το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε είναι άλλο απεδείχθη την επόμενη κιόλας μέρα, όταν οι πρυτάνεις δήλωσαν ότι διαφωνούν με το σύνολο σχεδόν των αλλαγών στα πανεπιστήμια. Οι αιώνιοι φοιτητές είναι χρήσιμοι γιατί έτσι είναι αυξημένες οι χρηματοδοτήσεις, η εισαγωγή με βαθμολογία μονάδας είναι χρήσιμη για να δηλώνουν εγγραφές και δυναμικό τα διασκορπισμένα ανά την Ελλάδα άδεια πανεπιστήμια. Και η βία είναι χρήσιμη γιατί οι «ομάδες κρούσης» αποτρέπουν κάθε σκέψη να αλλάξει η παγιωμένη κατάσταση. Η ανοχή προς τα «τάγματα εφόδου» υπάρχει γιατί αυτά διασφαλίζουν τη διαιώνιση ενός συστήματος που έχει παρακμάσει εδώ και πολλά χρόνια αλλά αντιστέκεται σε κάθε προσπάθεια αλλαγής. Αν δεν παραδεχτούμε ότι αυτό είναι το κύριο πρόβλημα θα συζητάμε προσχηματικά για χρόνια για το ποια είναι η βέλτιστη μέθοδος αστυνόμευσης των πανεπιστημίων. Πάντα θα υπάρχει μια καλύτερη πρόταση που θα σέβεται τις παραδόσεις, το περιβάλλον, την αισθητική, τη δημοκρατία και μαγικά δεν θα ενοχλεί κανέναν. Σαν να είμαστε στην Τichuάνα, ας πούμε, να έχουμε 1.000 βιασμούς και δολοφονίες γυναικών τον χρόνο και να συζητάμε επ' άπειρον ποια είναι η πιο καθώς πρέπει αντίδραση, τι κάνουν στην Οξφόρδη; Μήπως να κάνουμε μία Γραμματεία Ισότητας; Μήπως να ιδρύσουμε σπουδές φύλου;

Ο υπουργός Παιδείας της προηγούμενης κυβέρνησης μιλάει για το «Σπουδαστικό της Ασφάλειας». Είμαι σίγουρος

ότι αν ρωτήσεις τους σημερινούς φοιτητές τι είναι αυτό, οι περισσότεροι δεν θα ξέρουν καν. Ο άνθρωπος μιλάει για τη δικτατορία του 1967, μιλάει για τα μέσα του προηγούμενου αιώνα. Θέλουν να απευθυνθούν στη νέα γενιά και μιλάνε με όρους μιας άλλης εποχής. Λέγαμε και πριν 20 χρόνια με το Τρίτο Κύμα ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν μείνει πίσω, τώρα ζούμε πια την Τετάρτη Βιομηχανική Επανάσταση και εμείς συζητάμε ακόμα προβλήματα του 1970.

50 πανεπιστήμια με 500 σχολές διασκορπισμένες σε 70 πόλεις. Όλα αυτά σε μια μικρή χώρα 10 εκατομμυρίων ανθρώπων, όσοι δηλαδή ζουν πια σε μία μόνο μεγαλούπολη του πλανήτη. Πανεπιστήμια προηγούμενης εποχής, της εποχής της χρεοκοπίας, που παρήγαγαν πτυχία χρήσιμα κυρίως για μοριοδότηση στην πρόσληψη στο Δημόσιο. Κοροϊδεύουμε τους εαυτούς μας ακόμα μιλώντας για την πιο «μορφωμένη γενιά» αποσιωπώντας το γεγονός ότι αναφερόμαστε σε πτυχία άχρηστα για τις σημερινές συνθήκες της οικονομίας. Ξέρουμε ότι θα έπρεπε πολλά πανεπιστήμια να κλείσουν και κάποια που θα μείνουν να συντονιστούν με τις απαιτήσεις της νέας εποχής. Αυτό όμως δεν λέγεται.

Γιατί τα πανεπιστήμια είναι προνομιακός χώρος αναπαγωγής του κρατικοκομματικού συστήματος εξουσίας. Κι ως εξάντλησε τα όριά του. Εκεί παρκάρονται και ανατρέφονται οι αυριανοί απάρατσοι, διανέμονται οι επιχορηγήσεις, εξαργυρώνονται τα ευρωπαϊκά προγράμματα, μοιράζονται οι τίτλοι εξουσίας. Τα κομματικά νταλαβέρια συνυπάρχουν με τα κλειστά μάτια στο εμπόριο ναρκωτικών, τις αποθήκες με τα λαθραία του παρεμπορίου, τη real estate εκμετάλλευση των διαμερισμάτων στις φοιτητικές εστίες, τα κρησφύγετα καταζητούμενων για τρομοκρατία, τις αποθήκες πυρομαχικών, τη χρησιμοποίηση των server για την εξουδετέρωση της υπηρεσίας ηλεκτρονικού εγκλήματος. Το μοντέλο ήταν πάντα δημοκρατικό, χωρούσε πολύ κόσμο.

Σ' αυτή τη μικρογραφία του συστήματος, δεν είναι παράλογο που και οι εκλογές πρυτάνεων και καθηγητών έχουν κομματική σφραγίδα. Δεν πρέπει σε άλλο μέρος του κόσμου οι πρυτάνεις να εκλέγονται με κομματικές υποψηφιότητες. Στην ισορροπία τρόμου τα τάγματα εφόδου συμμορφώνουν όποιους από το καθηγητικό προσωπικό σκεφτούν εκτός γραμμής, διώχνουν τρομοκρατώντας τους διάσημους έλληνες καθηγητές του εξωτερικού, διαλύουν τα απειλητικά για το καθηγητικό κατεστημένο Συμβούλια ελέγχου. Κυρίως εξασφαλίζουν την ακινησία. Πρόκειται για το γνωστό αστείο ελληνικό φαινόμενο, αυτός ο αλά γκρέκα «αντισυστημισμός», ίδιος επί δεκαετίες και ανενόχλητος, εξασφαλίζει πάντα τη διαιώνιση του συστήματος που θέλει να ανατρέψει. Η Λέσχη της Απάτης.

Το πολιτικό σύστημα έχει δείξει ότι μπορεί να αντιμετωπίσει την πολιτική βία. Όταν η κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου αποφάσισε ότι η δημοκρατία μας δεν ανέχεται τη χρυσαιγίτικη βία, την τελείωσε με συνοπτικές διαδικασίες. Το πρόβλημα στα πανεπιστήμια δεν είναι τα τάγματα εφόδου. Αλλά αυτοί που βολεύονται με τα τάγματα εφόδου.

Θα συζητάμε χρόνια για το όνομα των πανεπιστημιακών φρουρών, την ιδιότητα, ποιος θα τους δίνει διαταγές, ποιος θα τους πληρώνει, ποιος θα παίρνει τηλέφωνο την αστυνομία, τι στολή θα φοράνε. Θα συζητάμε χρόνια για τη πολιτική βία και στα πανεπιστήμια και έξω απ' αυτά, για να μη συζητήσουμε ποιο σύστημα εξουσίας εξυπηρετεί. **Α**

Μια ιστορία με τέλος

Αποχαιρετώντας μια φίλη που γνώρισα και όχι

Ένα δώρο που κράτησα. Όπως τα γραπτά της, έτσι ακριβώς και οι συνθέσεις που έφτιαχνε είχαν ένα είδος μελαγχολικής λεπτότητας για πράγματα που δεν προσέχει εύκολα κανείς. Ένα σπασμένο κοχύλι, ένα βότσαλο, ένα ασπρισμένο από την αλμύρα της θάλασσας κλαδάκι, ένα χρωματιστό γυαλί, μικροπράγματα που όμως έδιναν την ατμόσφαιρα στο χειροποίητο σύμπαν της.

Αεν ήμουν ποτέ καλή στους αποχαιρετισμούς. Προτιμούσα πάντα τα καλωσορίσματα. Έτσι είχα καλωσορίσει με χαρά τα πρώτα κείμενα της Μίκας, που ήρθαν στο μείλ μου απρόσμενα ένα φθινοπωρινό βράδυ. Τα διάβασα και είπα ναι. Κι έτσι κάπως ξεκίνησε η σχέση μου με τη Μίκα. Αρχές Οκτωβρίου του 2019 άρχισε να δημοσιεύεται σ' αυτή εδώ τη σελίδα η στήλη της που η ίδια είχε βαφτίσει με το όνομα: «Ιστορίες με διαφορετικό τέλος». Κάθε εβδομάδα και μια καινούργια ιστορία. Η θεματολογία που διάλεγε κάθε φορά ήταν, πώς να το πω, σαν μια βόλτα στην εξοχή της μνήμης. Διάβαζα τα κείμενά της και νόμιζα ότι τη συναντούσα: σε μια συναυλία στη λίμνη, σε ένα στρωμένο τραπέζι στο Grands Boulevards της Αλεξάνδρας, σε μια οικογενειακή ασπρόμαυρη φωτογραφία, στην παραλία με τους γλάρους, στις βραδινές βεγγέρες στην Άνδρο, σ' ένα ταξίδι με τρένο στο μακρινό Qingdao... «Τα μόνα λουλούδια χωρίς χρώμα είναι αυτά που ανασύρουμε από τη βαθιά μας μνήμη» είχε γράψει κάποτε και το θυμάμαι.

Αλλά ιεραρχημένο αλλόκοτα το αρχείο της δικής της μνήμης δεν έδειχνε καμιά επιεικία απέναντι στο ασπρόμαυρο. Στα γραπτά της συνέθετε κάθε φορά μια μεγάλη τοιχογραφία από αισθήματα, νεύματα, λέξεις, αναμνήσεις και συμπεριφορές εύγλωττες και πολύχρωμες. Τα κείμενά της είχαν τη μυρωδιά της θάλασσας και τον θόρυβο των κυμάτων.

Η ίδια εξάλλου ήταν ταγμένη στη θαλάσσια έρευνα. Με το ωραίο όνομα Νομική Σύμπουρα διέγραψε μια αξιοζήλευτη καριέρα ως βιολόγος - ωκεανογράφος. Ερευνήτρια πρώτης βαθμίδας διηύθυνε ένα από τα μεγαλύτερα προγράμματα περιβαλλοντικής παρακολούθησης των ελληνικών θαλασσών, συντόνισε δεκάδες εθνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών, όπου δούλεψε, και συνέγραψε βιβλία για θέματα της ειδικότητάς της που δεν ήταν άλλη από τις βιοκοινώνιες του βυθού.

Αυτή η πλευρά της Μίκας μου σύστησε έναν κόσμο άγνωστο και μαγικό. Έμαθα λέξεις πρωτάκουστες και ποιητικές όπως το βένθος, οι πολύχαιτοι, οι Παράλιοι, οι Βαθύαλοι, οι Αβυσσαίοι, ή (το καλύτερό μου) οι Πλουτώνιοι (βενθικοί οργανισμοί που ζουν σε θαλάσσιους βιότοπους κάτω των 6.000 μέτρων). «Τι δουλειά έχουν εκεί κάτω;» θυμάμαι της είχα πει ένα απόγευμα στο τηλέφωνο και γελάσαμε...

Δεν ήθελε όμως εδώ στη στήλη της να μιλάει πολύ γι' αυτά και όταν κάποιες φορές την πίεσα να γράψει και μερικά πιο επιστημονικά θέματα (ακριβώς γιατί με είχε συνεπάρει ο τομέας που είχε ασχοληθεί επί τόσες δεκαετίες), το έκανε μεν γιατί ήταν ένας τρομερά ευγενής άνθρωπος, αλλά δεν της άρεσε, «για μένα τα άλλα κείμενα που γράφω, όπως το Κουκλόσπιτο, έχουν ιδιαίτερη αξία» μου είχε γράψει. Ναι, αυτά τα κείμενα προτιμούσε να γράφει, κείμενα που στόχο είχαν να γιορτάσουν τη βαρύτητα των αναμνήσεών της, να τις τιμήσει.

Σε όλους μας έχει συμβεί. Εκείνη η στιγμή στη ζωή σου που σε κάνει ξαφνικά να αλλάξεις τον φακό στην κάμερα του μυαλού σου και να νετάρεις σε άλλα πράγματα το ενδιαφέρον σου. Δεν ξέρω αν η Μίκα γνώριζε πόσος χρόνος της είχε απομείνει. Δεν ξέρω καν αν γνώριζε ότι ήταν άρρωστη. Αυτό που ξέρω είναι πως κρατήσαμε αυτή τη σχέση για 49 εβδομάδες. Τόσα πρόλαβε να μου στείλει. 49 κείμενα - εξομολογητικά ταξίδια στον πιο μακρινό και ανεξερευνήτο γαλαξία: την καρδιά της.

Πρόλαβα να γνωρίσω τη Μίκα; Όχι ακριβώς. Ό,τι συνέβη ανάμεσά μας ήταν κάτι νυχτερινά μείλ, κάποια σύντομα τηλεφωνήματα, ένα κομμάτι θαλασσόξυλο με χάντρες, δώρο αφημένο σε ένα φάκελο ένα πρωί στο γραφείο μου, μια μεγάλη αγκαλιά που μου υποσχέθηκε και δεν ήρθε. Τον περασμένο Οκτώβριο άρχισα να ανησυχώ παρατηρώντας πιο προσεκτικά τα μείλ που μου έστελνε. Αυτός ο άνθρωπος, ο τόσο επιμελής, μεθοδικός και τελειομανής, που με έπαιρνε έντρομη τηλέφωνο για να προσθέσω ένα κόμμα που είχε ξεχαστεί στο κείμενό της, αυτός ο ίδιος άνθρωπος τώρα έστελνε κείμενα λειψά, ημιτελή, έλειπαν γράμματα, λέξεις, τόνοι. Δεν ήταν η Μίκα που ήξερα.

Στις 9/10/20 πήρα το τελευταίο της μείλ. Έγραφε: «Στέλνω το υπόλοιπο». Δεν ήρθε ποτέ.

-ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ATHENSvoice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργαλές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεκλιβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντασιμάς

Υπεύθυνος Έλης Τάκης Σκριβάνος Επιμέλεια Έλης Δήμητρα Γκρους

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης Αρχισυντάκτες Γιάννης Τσάκαλος, Έρρικα Ρούσσου

Συντακτική ομάδα: Ν. Αμαντίτης, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργαλές, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Α. Γκόρου, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Β. Κορωναίος, Τζ. Μελιτά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένες, Δ. Παπαδόπουλος, Γ. Πουλιόπουλος, Μ. Νομικός, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Α. Σκαράκη, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφυλλού, Ζαράστο, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα info@athensvoice.gr Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Πέτρος Νικόλτσος

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλν

Advertising Manager Πέπη Κράλιοβιτς,

Direct Market Χρήστος Τριανταφυλλίδης, Βασίλης Ζαφειρούλης Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα marketing@athensvoice.gr Digital Advertorial Coordinator Έφη Ορφανάκου efiorfanakou@athensvoice.gr Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A. Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369 fax: 210 3632.317 Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310 Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213 Αγγελίες: 210 3617. 369 Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής, μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα: 210 3617.360, 210 3617.369

ATHENS

Κωδικός εντύπου: 7021 ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

© JOHN TRIANTAFILOPOULOS

ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

(για την ανάπλαση του άξονα της Αριστοτέλους)

Του ΣΠΥΡΟΥ ΒΟΥΓΙΑ

ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΟ και μετά από δύο αυτογκόλ εις βάρος της πόλης (κατάργηση προγραμματισμένων αναπλάσεων πλατείας Ελευθερίας και Αγίας Σοφίας), η διοίκηση του Δήμου Θεσσαλονίκης έκανε ένα μικρό, θετικό βήμα, με την προκήρυξη διεθνούς αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την ανάπλαση του άξονα της Αριστοτέλους. Μια πρώτη, ανάλογη προσπάθεια, με ολοκλήρωση της πεζοδρόμησης, είχε γίνει και το 1997 όταν η Θεσσαλονίκη ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Η Αριστοτέλους, η «Μεγάλη Πλατεία» του Νίκου Μπακόλα, αποτελεί τον γεωμετρικό τόπο μιας διαρκούς συναισθηματικής και πολιτικής αγωγής για τους Θεσσαλονικείς. Μιας αγωγής που ξεκινάει από τις παιδικές κυριακάτικες βόλτες, συνεχίζεται στα άγουρα εφηβικά χρόνια με τα ραντεβού έξω από το «Ολύμπιον» και κορυφώνεται με τις ιστορικές πολιτικές συγκεντρώσεις (όπως του γέρου της δημοκρατίας το '64, τις λαοθάλασσες της μεταπολίτευσης και του '80, ακόμη και τη δική μας προεκλογική του '98, με σκηνικό θερινού σινεμά). Ακόμη και σήμερα, όμως, στα χρόνια της φθοράς (που την ονομάζουμε ωριμότητα), επανέρχεται με χάρη κάθε απόγευμα, με το φως του λύκου.

Το εμβληματικό σχέδιο του Ερνέστου Εμπράρ (που εφαρμόστηκε μόνο σε ένα βαθμό), προέβλεπε, βέβαια, τη συνέχεια του άξονα μέχρι την Κασσάνδρου, στα πρώτα όρια της Άνω Πόλης. Σήμερα, η ενότητα αυτή διακόπτεται αναγκαστικά στο ύψος της Εγνατίας, αφού ακολουθούν η όμορφα αναπλασμένη αστική πλατεία («πρώην Δικαστηρίων»), η αρχαία (Ρωμαϊκή) Αγορά και ο ναός του Αγίου Δημητρίου. Με την έννοια αυτή, είναι, όντως προβληματικός ο περιορισμός του μήκους του άξονα μέχρι την Εγνατία, αλλά μπορεί να αιτιολογηθεί από τις υπάρχουσες διαμορφώσεις και δεσμεύσεις που δεν πρέπει ή είναι αδύνατον πλέον να ανασχεδιαστούν.

Το σημαντικότερο είναι ότι μέχρι σήμερα διαφυλάχθηκε η ανεμπόδιστη θέα, η ελεύθερη κάθοδος και η θριαμβευτική εκβολή του άξονα στη θάλασσα, την ένωση με την οποία θεωρώ απαραίτητη σε οποιονδήποτε μελλοντικό σχεδιασμό (με πεζοδρόμηση της Νίκης, τουλάχιστον στο ύψος της πλατείας). Διατηρήθηκε, ακόμη, το (υπαρξιακού χαρακτήρα) αστικό «κενό» στο κέντρο της πλατείας, που αντιστέκεται συμβολικά και πρακτικά στην ασφυκτική πίεση της πυκνότητας και της έντονης οικοδόμησης, αλλά και μπορεί, όμως,

**Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΑΝΑ-
ΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ
ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕ-
ΛΟΥΣ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ
ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ,
ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΑΚΟΓΟΥ-
ΣΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΙΟ ΕΜΒΛΗ-
ΜΑΤΙΚΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

να μετατρέπεται σε συλλογικό «πλήρες», όταν χιλιάδες άνθρωποι συμμετέχουν σε μια πολιτική συγκέντρωση ή τραγουδούν μαζί σε μια μουσική συναυλία. Σε τελευταία ανάλυση, πέρα από τις μεγάλες προσδοκίες και τις (υπερβολικές, ίσως) συναισθηματικές μου προβολές, αυτή η απόπειρα για τη νέα ανάπλαση του άξονα της Αριστοτέλους, θα αλλάξει, τουλάχιστον, τη σημερινή εικόνα της πλήρους εγκατάλειψης, της ανασφάλειας, της κακογούστης αισθητικής και της συνεχούς παρακμής του κεντρικότερου και πιο εμβληματικού σημείου αναφοράς της Θεσσαλονίκης. Ταυτόχρονα, όμως, ας είμαστε λιγάκι προσγειωμένοι: η προκήρυξη ενός αρχιτεκτονικού διαγωνισμού απέχει πολύ από την υλοποίηση του αντίστοιχου έργου, αφού πρέπει να ακολουθήσουν οι απαραίτητες μελέτες, η εξασφάλιση της χρηματοδότησης και, βέβαια, η ανεμπόδιστη κατασκευή του. Και αυτά, ακόμη και αν όλα πάνε καλά, δεν προβλέπεται να ολοκληρωθούν (ίσως και να μην έχουν καν αρχίσει) πριν από το τέλος της θητείας αυτής της διοίκησης. Όμως, για την Αριστοτέλους, αξίζει να επιμένουμε, να ελπίζουμε και να ονειρευόμαστε. **Δ**

* Ο Σπ.Β. είναι συγγραφέας, κοινωνιολόγος, καθηγητής ΑΠΘ

ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ

Μια τριλογία για τη συλλογική εικόνα της Ελλάδας και την εμπλοκή μας με τον κόσμο, με αφορμή την 200ή επέτειο από την Επανάσταση του 1821

Του ΡΩΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

[Η τριλογία της εξωστρέφειας, Μέρος 1ο]

Στην προχθεσινή συνέντευξή του στη Δήμητρα Γκρους με αφορμή την έκδοση του νέου του βιβλίου («Το Ελληνικό Όνειρο», εκδ. Μεταίχμιο), ο Στάθης Καλύβας σημειώνει ότι «όταν διαπραγματεύσαι τον βίο σε διαφορετικές κοινωνίες, ανακαλύπτεις πράγματα που ο υπόλοιπος κόσμος θεωρεί αυτονόητα. Εσύ όμως τα παρατηρείς και ενδεχομένως μπορείς να τα αναδείξεις». Ο Καλύβας αναφέρει ως παραδείγματα, μεταξύ άλλων, τον ανθρωπογενή πολιτισμό της χώρας, την κοινωνικότητα και τη δημόσια οικειότητα, τη συνύπαρξη στον δημόσιο χώρο· πράγματα που όταν δεν έχεις ζήσει αλλού, είναι εύκολο να τα θεωρήσεις δεδομένα.

Τα τελευταία 20 χρόνια είχα την τύχη και το προνόμιο να ζήσω, να δουλέψω και να επισκεφτώ αρκετές διαφορετικές χώρες, αλλά και να συνεργάζομαι με ανθρώπους και να διδάσκω φοιτητές από όλον τον κόσμο. Έχοντας μεγαλώσει και ζήσει στην Ελλάδα για 25 χρόνια, όταν έφυγα από τη χώρα είχα μέσα μου (παρά τις όποιες διαφορές που μπορεί να οφείλονται στον χαρακτήρα, την ανατροφή, τα ενδιαφέροντα κ.λπ.) τις ίδιες αναφορές: είχα βιώσει τις ίδιες συλλογικές εμπειρίες, είχα ενσωματώσει τα ίδια συλλογικά αφηγήματα και ταυτότητες, θεωρούσα κι εγώ αρκετά πράγματα δεδομένα. Η κουλτούρα και η συλλογική αντίληψη μέσα στην οποία μεγαλώνουμε σταδιακά απλώνει τα καλώδια της στο σώμα και το μυαλό μας, με αποτέλεσμα, όταν περάσει χρόνος, να μην είναι εύκολο να αντιληφθούμε τους περιορισμούς ή τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της.

Όταν από το 2010 και μετά –και αφού είχα ήδη αποκτήσει μια κριτική απόσταση, τόσο από τον ελληνικό τρόπο σκέψης όσο και από τον βρετανικό– άρχισα να διδάσκω φοιτητές από τον Λίβανο στη θερινή Ακαδημία του Σάλτσμπουργκ, μου έκαναν εντύπωση οι ομοιότητες της συμπεριφοράς και της πολιτικής σκέψης τους με αυτές παιδιών από την Ελλάδα της κρίσης, αλλά και την Ελλάδα της ακραίας πόλωσης του παρελθόντος. Σε ατομικό επίπεδο, οι φοιτητές ήταν πανέξυμνοι, ταλαντούχοι, πολλοί από αυτούς ήταν αριστούχοι με υποτροφία, ευρηματικοί, δημιουργικοί, ζεστοί, δοτικοί· με πολλούς κρατάμε ακόμα επαφή· είχαν και έχουν ενδιαφέροντα και όνειρα –το βασικότερο, δυστυχώς, είναι να φύγουν από τον Λίβανο. (Η πρόσφατη έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυττού, που ισοπέδωσε το κέντρο της πόλης και οφείλεται σε σωρεία εγκληματικών λαθών και αμέλειας των αρχών, απλώς εμπέδωσε περαιτέρω την αίσθηση παραίτησης και έλλειψης βούλησης.)

Οι συζητήσεις εντός και εκτός μαθημάτων, ασχέτως θέματος, γλιτρούσαν πάντοτε και αμέσως από το ατομικό στο συλλογικό, και συγκεκριμένα στις γνωστές, δομικές παθολογίες: τον θρησκευτικό και εθνοτικό σεχταρισμό (κυρίως ανάμεσα σε Σίιτες και Σουνίτες, που στον Λίβανο και τη Μέση Ανατολή έχει συγκεκριμένες πολιτικές και γεωπολιτικές συνέπειες)· τη διαφθορά, την ανικανότητα των πολιτικών, την αποτυχία του κράτους, τις ευθύνες του Ισραήλ και των ξένων δυνάμεων.

Οι φοιτητές είχαν αφομοιώσει σε τέτοιο βαθμό το συλλογικό αφήγημα αυτοθυματοποίησης, μετάθεσης ευθυνών και μοιρολατρίας για τη χώρα τους ώστε αυτό να βγαίνει απ' τους πόρους του σώματός τους. Κάθε καλοκαίρι, μια νέα φουρνιά παιδιών από τον Λίβανο επαναλαμβάναν ακριβώς τα ίδια πράγματα, χρησιμοποιώντας τις ίδιες εκφράσεις. Ήταν σαν να έχουν υποβληθεί σε μαζική πλύση εγκεφάλου. Είχαν υποβληθεί σε μαζική πλύση εγκεφάλου –απ' τις οικογένειες, τους πολιτικούς, θρησκευτικούς και πολιτισμικούς ταγούς τους, και τα ΜΜΕ.

Ταυτόχρονα, ήταν εντυπωσιακή η αδυναμία των παιδιών να ξεφύγουν από το αναλυτικό και ερμηνευτικό πλαίσιο το οποίο είχαν αφομοιώσει: να ακούσουν, δηλαδή, το τι συμβαίνει σε άλλες χώρες του κόσμου και να προσπαθήσουν να μάθουν κάτι από αυτό. Κάθε παρέμβαση τους στην τάξη –ασχέτως θέματος– ξεκινούσε με τη φράση «Στον Λίβανο...» σε σημείο που αυτό κατέληξε να γίνει σλόγκαν.

Η τάση αυτή κάθε άλλο παρά αποκλειστικότητα του Λιβάνου είναι. Ένα κοινό χαρακτηριστικό των εσωστρεφών χωρών είναι η βαθιά

πίστη στο ότι αυτά που τους συμβαίνουν είναι διαφορετικά από αυτά που συμβαίνουν στον υπόλοιπο κόσμο· ότι, δηλαδή, η χώρα αποτελεί μία εξαίρεση. Είναι ακριβώς η ίδια εσωστρέφεια –η ίδια αδυναμία ανάγνωσης και εμπλοκής με τον υπόλοιπο κόσμο– που εμποδίζει την εθνική πνευματική παραγωγή κάποιων χωρών (τις ταινίες, τα βιβλία, τις τηλεοπτικές της σειρές, τη φιλοσοφία και τις κοινωνικές της επιπτώσεις) από το να φτάσει σε ένα διεθνές κοινό και να το επηρεάσει. Το πρόβλημα δεν είναι τόσο η μονομανής ενασχόληση με συγκεκριμένα γεγονότα ή ιστορικές περιόδους ή εθνικά ζητήματα, όσο η αδυναμία εντοπισμού και μετάδοσης των βαθύτερων νοημάτων αυτών των γεγονότων ή ζητημάτων.

Είναι το ίδιο πρόβλημα που πολλές φορές παρατηρώ σε εργασίες φοιτητών μου από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία ή άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν δομικές παθολογίες στο πολιτικό ή οικονομικό τους σύστημα. Το αφήγημα;α τους αναλώνεται στην περιγραφή μεμονωμένων γεγονότων ή προσώπων ή τοπικών καταστάσεων, χωρίς να υπάρχει αντίληψη της επιρροής ευρύτερων παραγόντων εκτός της χώρας. Για να αναλύσεις τα πολιτικά και οικονομικά προβλήματα της Ρουμανίας ή της Βουλγαρίας του σήμερα, πρέπει να λάβεις υπόψη το ιστορικό πλαίσιο της μετάβασης των χωρών του πρώην Ανατολικού μπλοκ από τον υπαρκτό σοσιαλισμό στη δημοκρατία και την οικονομία της αγοράς· πρέπει να μπορείς να αντιληφθείς τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον ατελή εξευρωπαϊσμό των τελευταίων 20 ετών· πρέπει να συμπεριλάβεις την έκταση και την κίνηση των παγκόσμιων δικτύων οργανωμένου εγκλήματος· πρέπει να μπορείς να καταλάβεις ότι αυτά που συμβαίνουν στη χώρα σου συνδέονται με αυτά που συμβαίνουν στον υπόλοιπο κόσμο.

Η ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΜΙΑ ΙΣΧΥ –ΚΑΙ ΑΡΑ ΕΥΘΥΝΗ– ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΟΠΛΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΜΑΘΗΜΕΝΩΝ ΕΛΙΤ

Η εσωστρέφεια πνίγει τον ουσιαστικό αναστοχασμό και την πραγματική συλλογική αυτογνωσία που, όπως και στο ατομικό επίπεδο, επιτυγχάνεται μόνο όταν μπορείς να «βγεις» από τον εαυτό σου και να βρεις αυτά τα στοιχεία που είναι κοινά στην ανθρώπινη φύση, ασχέτως γλώσσας ή παράδοσης· αυτά, δηλαδή, που μοιράζεσαι με τους άλλους. Όταν τα βρεις αυτά, όταν καταλάβεις τις ανάγκες των άλλων, τότε το προϊόν σου –είτε είναι πνευματικό, είτε εμπορικό– είναι ανταγωνιστικό, βγάζει νόημα, αφορά και συγκινεί τους άλλους ασχέτως συνόρων. Τότε μπορείς και ως κράτος να επικοινωνήσεις πολύ πιο αποτελεσματικά μια άλλη συλλογική ή εθνική εικόνα (βλ. επίσης: Α. Σαμαράς (επιμ.), «Εικόνες Κρατών: Στρατηγική Επικοινωνία, Ήγνια Ισχύς και Μέσα Ενημέρωσης», εκδ. Καστανιώτη).

Όπως και στο ατομικό επίπεδο, έτσι και στο συλλογικό, το να βγεις από τον εαυτό σου προϋποθέτει και το να αποστασιοποιηθείς από ταμπέλες, εικόνες ή αφηγήματα που ενδεχομένως άλλοι σου έχουν κολλήσει, αλλά εσύ τα έχεις εσωτερικεύσει και τα αναπαράγεις. Αυτό το κάνεις ίσως επειδή τα αφηγήματα αυτά είναι γνώριμα ή βολικά, ή σου δημιουργούν μια επιφανειακή αίσθηση υπερηφάνειας. Στην πραγματικότητα όμως σε κρατάνε πίσω και κάτω, σε διαχωρίζουν από τους άλλους, από τους «επιτυχημένους» ή τους «ανεπιτυγμένους».

Μια τέτοια περίπτωση είναι η εικόνα της «εξωτικής» Ελλάδας (βλ. την πρόσφατη μελέτη των Παναγή Παναγιωτόπουλου και Δημήτρη Σωτηρόπουλου, «Political and Cultural Aspects of Greek Exoticism», Palgrave Macmillan). Αντίστοιχη είναι και η διαδεδομένη αντίληψη που συνάντησα στην Αργεντινή ότι η χώρα βρίσκεται «στην περιφέρεια» (με νοητό δεδομένο ότι το κέντρο του κόσμου είναι κάποια ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Ευρώπη)· μια νοοτροπία που σκοτώνει οποιαδήποτε προσπάθεια ανάκαμψης ή εκμετάλλευσης των πολλών και σημαντικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Αργεντινής. Τέτοιες μοιρολατρικές αντιλήψεις, όταν εμπεδώνονται και εσωτερικεύονται από την κοινωνία, λειτουργούν ως το δυσκολότερο εμπόδιο πρόοδου. Η εσωστρέφεια, ο φόβος του Άλλου, ο φθόνος του κοσμοπολιτισμού, τα συμπλέγματα ανωτερότητας και κατωτερότητας, η παραίτηση, ο κυνισμός, η αίσθηση του πολίτη ότι δεν έχει απολύτως καμία ισχύ –και άρα ευθύνη– είναι τα όπλα ολοκληρωτικών καθεστώτων και καλομαθημένων ελίτ για να κλείνουν και να ελέγχουν την κοινωνία. **Α**

Την επόμενη εβδομάδα: το δεύτερο μέρος.

Η καθυστέρη

Συνήθως οι δονήσεις από τη μετακίνηση των κοινωνικών τεκτονικών πλακών στην Αμερική γίνονται αισθητές στην Ευρώπη μετά από παρέλευση κάποιων ετών και στην Ελλάδα μετά από μία δεκαετία. Το ίντερνετ συνετέλεσε στο να επιταχυνθούν αυτές οι διαδικασίες. Στην Ελλάδα διαπιστώθηκε η ύπαρξη και ενός άλλου απαρχαιωμένου μηχανισμού αντίστασης στις εξελίξεις. Πρόκειται για την κοινωνικά πολυεπίπεδη αντίθεση και αντίσταση διαφόρων ομάδων και προσωπικοτήτων στο λεγόμενο politically correct. Τελικά οι κοινωνικές δυναμικές επικρατούν, θέλει δεν θέλει ο κάθε σκεπτικιστής. Έτσι και μετά την αποκάλυψη βόμβα στη Γαλλία περί του συστηματικού βιασμού του ανήλικου πρόγονού του από το ιερό τέρας της Πολιτικής Επιστήμης και γκουρού των ανώτατων θεσμών της γαλλικής πολιτικής ελίτ, τον Olivier Duhamel, άρχισαν να καταρρέουν τα οχυρά που αντιστέκονταν ακόμη στην Ευρώπη, πόσο δε μάλλον και στην Ελλάδα. Επιτέλους, γυναίκες κυρίως και καταφανώς λιγότεροι άνδρες στη συνέχεια άρχισαν να μιλούν, διστακτικά έστω, για το όσα αναγκάστηκαν να υπομείνουν στη ζωή τους. Είτε υπό τη μορφή συστηματικού επαγγελματικού bullying είτε υπό τη μορφή συστηματικής σεξουαλικής παρενόχλησης σε επαγγελματικό περιβάλλον, είτε τέλος υπό την ακραία μορφή της σεξουαλικής κακοποίησης.

Ανθρώποι του καλλιτεχνικού κόσμου, άτομα που κινήθηκαν και κινούνται στους χώρους της δημοσιογραφίας, επιστήμονες ή φοιτητές που βίωσαν νοσηρές, προσβλητικές αλλά και ακραία εγκληματικές καταστάσεις στον πανεπιστημιακό χώρο. Τέλος, γνωστές ή άγνωστες αθλήτριες που έδωσαν κάθε ικμάδα της ζωής τους για μια διεθνή προβολή της χώρας, κατήγγειλαν τη βαρβαρότητα και την αθλιότητα των παραγόντων του σάπιου και βίαιου αθλητικού κατεστημένου. Όλα αυτά συνέβαιναν εν κρυπτώ και ατιμωρητί επί δεκαετίες. Οι ψυχές των θυμάτων παρέμεναν εγκλωβισμένες στις ιδιότυπες προσωπικές φυλακές τους, στα αόρατα κελιά τους που επιβλήθηκαν από την εξουσία των διαφόρων ελίτ στα θύματά τους. Τα καλά κρυμμένα μυστικά της άρρωστης πλευράς αυτής της άριστα δομημένης κοινωνίας με στεγανά ώστε να προστατεύονται οι ισχυροί πολιτικά και κοινωνικά εγκληματίες. Ένα θαύμα αρχιτεκτονικής ενός συστήματος προστασίας βιαστών, εξουσιομανών, εγκληματιών του κοινού ποινικού δικαίου οι οποίοι επιβίωσαν και παρέμειναν στο απυρόβλητο λόγω της σε ανώτερο και ανώτατο πια επίπεδο συντεχνιακής αποδοχής του νόμου της σιωπής. Του νόμου της σιωπής των ανδρών, κυρίως, χωρίς να σημαίνει πως η ομερτά δεν ίσχυε και για τις γυναίκες θύματα, για τις γυναίκες θύτες (υπάρχουν και αυτές), για τις οικογένειες που υπέμεναν για να μην εκτεθούν, για την πλειοψηφία μιας κοινωνίας που έμαθε (της επέβαλαν) να μη βλέπει και να μην ακούει, κυρίως να μην αντιδρά κι ας ήξερε. Η ευθύνη, λοιπόν, για όσα αποκαλύπτονται είναι και ατομική αλλά και συλλογική. Όπως πάντα, τη μερίδα του λέοντος στην προβολή, την κακοποίηση, την παρενόχληση και

Μέννη αποκάλυψη της σκοτεινής μας πλευράς

Του ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

τέλος την απαξίωση, τη γεύτηκαν μέχρι και την τελευταία σταγόνα σε διάφορες περιπτώσεις οι γυναίκες. Αυτές μίλησαν. Αυτές εκτέθηκαν. Αυτές κατέθεσαν και καταθέτουν στοιχεία που οδηγούν, όχι πάντα δυστυχώς, σε κάποια αποκάλυψη ενός τμήματος της συνολικής σαπίλας. Ήταν πολύ φυσικό σε μια κοινωνία δομημένη πάνω στο δόγμα της ψευδούς συνείδησης σχεδόν από την πρώτη στιγμή της οργάνωσης μιας αυτόνομης πολιτικής κοινωνίας μέσα από τις στάχτες ενός ξεσκωμού (1821), να χρειαστούν δεκαετίες ώστε να ανοίξουν τα στόματα. Εδώ δεν άνοιγαν στις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία, το Παρίσι και το Βερολίνο. Παρόλα αυτά, το κύμα της σταδιακής και λυτρωτικής απελευθέρωσης από τον φόβο, άργησε πολύ.

Όπως συνέβη και στην αμερικανική κοινωνία, από αυτή τη δυναμική θα ξεπηδήσουν και εκτρώματα. Θα διαπιστωθούν υπερβολές. Θα γίνουν αδικίες. Θα καταγγελθούν αθώοι και θα γλιτώσουν ένοχοι. Αυτά συμβαίνουν πάντα και πα-

ντού. Όμως αυτά τα «ατυχήματα» σε αυτή την περιπετειώδη διαδρομή αφορούν ελάχιστες περιπτώσεις μπροστά στην αποκάλυψη της σκοτεινής πλευράς των σύγχρονων κοινωνιών μας. Αυτή η dark side της ζωής μας διατηρήθηκε με θρησκευτική προσήλωση στη «συλλογική κρύπτη της απόλυτης σιωπής». Άραγε σε αυτή τη σύγχρονη μεταπολιτευτική κοινωνία έμεινε έστω και κάποιος τομέας, θεσμός ή δραστηριότητα που να ξέφυγε από το πλιάτσικο των ανθρώπων ψυχών; Μάλλον όχι. Απλά για τη μεγάλη μερίδα των ανθρώπων η αποκρουστική και βάνανση, έστω και εάν δεν ήταν πάντα βίαιη, συμπεριφορά απέναντι σε κάθε αδύνατο ή διαφορετικό, απέναντι στις γυναίκες ή σε απροσάταυτες κοινωνικές ομάδες, ήταν απλά μία «συννηθισμένη πρακτική». Αυτό το «συννηθές» αποκαλύπτεται τώρα. Κάποιοι, ιδιαίτερα στα ΜΜΕ, με μια πε-

**ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ
ΕΙΝΑΙ, ΕΝ ΕΙΔΕΙ
ΑΝΤΙΒΑΡΟΥ,
ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ
ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ
ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΗΣ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ**

ρίτεχνα δομημένη υποκριτική διάθεση παριστάνουν τους έκπληκτους μπροστά στις αποκάλυψεις για τον βίο και την πολιτεία επωνύμων. Κάποιοι κουνούν το κεφάλια με δυσπιστία. Είναι οι ίδιοι που έκλειναν τα μάτια, χρόνια τώρα, στις κατάφωρες προσβολές και την επαγγελματική κακοποίηση που συνέβαινε μπροστά στα μάτια τους. Αυτοί που «ξέχναγαν» τις καταγγελίες με το περίφημο «Ωχ αδερφέ». Είναι εκείνοι που αποθάρρυναν κάθε γυναίκα, ή νέο, ή απλά διαφορετικό, ο οποίος τρομαγμένος

ζητούσε ένα στήριγμα για να αρθρώσει την καταγγελία του. Μάταια.

Η σημερινή χιονοστιβάδα αποκάλυψεων και καταγγελιών δεν θα οδηγήσει απαραίτητα σε ολικά κάθαρση. Όσο υπάρχουν οργανωμένες και δομημένες ελίτ, που πάντα θα υπάρχουν έστω με διαφορετικές μορφές, θα υφίστανται οι μηχανισμοί

αναπαραγωγής της καταπίεσης. Το ζήτημα είναι, εν είδει αντιβαρού, να υπάρχουν θεσπισμένα μέσα εξισορρόπησης των αδικιών. Μηχανισμοί καταφυγής των θυμάτων κοινωνικής και ατομικής κακοποίησης. Να λειτουργεί νομικό πλαίσιο ώστε να είναι δυνατή η απομόνωση των νηπρών τουλάχιστον περιπτώσεων. Ούτε αυτό το αυτονόητο δεν συνέβαινε.

Ακούγεται πως κάποιοι «νομικοί κύκλοι» επεξεργάζονται σκέψεις σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να αποφευχθεί η μαζική καταγγελία περιστατικών στη δημόσια σφαίρα (μέσω social media κ.λπ.) διότι καταστρατηγείται το τεκμήριον της αθωότητας. Οι ίδιοι «νομικοί κύκλοι» ποτέ δεν αντέδρασαν όταν συστηματικά καταστρατηγήθηκε συστηματικά το απλό δικαίωμα των θυμάτων κακοποίησης, βιασμού, σεξουαλικής παρενόχλησης, επαγγελματικού bullying. Προφανώς διότι οι περισσότεροι εκ των θυτών ήταν πελάτες αυτών των «νομικών κύκλων» οι οποίοι με προκλητική άνεση εκδίδουν τα τελευταία 24ωρα εξώδικα, με μοναδικό επιχείρημα «το τεκμήριο της αθωότητας». **Α**

ΣΚΑΛΩΣΙΕΣ | ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ | ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

ΑΘΗΝΑ ☎210 4251093, ☎6946420770
Ανάβυσσος ☎2291306829
www.metrongroup.gr

Metron
stages
EVENTS CONSTRUCTIONS & PROTECTION
Research | Design | Implementation

User of
Layher.
More Possibilities. The Scaffolding System.

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

4 ετών ήταν το κοριτσάκι που η νηπιαγωγός έβγαλε στο κρύο χωρίς μπουφάν, προκειμένου να το συνετίσει, σε νηπιαγωγείο της Χαλκίδας. Η απάνθρωπη υπόθεση έχει φυσικά ηθικούς αυτουργούς όσους εμποδίζουν την αξιολόγηση των ανθρώπων που υποτίθεται ότι φροντίζουν τα παιδιά μας.

60,5% των πολιτών θέλει αστυνομία στα πανεπιστήμια σύμφωνα με έρευνα της Marc για το Πρώτο Θέμα.

38,3% των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ συμφωνεί με τη θέσπιση της Πανεπιστημιακής Α-στυνομίας.

4.000-5.000 άνθρωποι διαδήλωσαν την Πέμπτη κατά του νέου νόμου που προβλέπει και την ίδρυση του σχετικού σώματος. Ο Νίκος Φίλης ωστόσο πιστεύει ότι: «Η σημερινή διαδήλωση για την Παιδεία και τη Δημοκρατία στο κέντρο της Αθήνας έγραψε ιστορία». Διότι η ιστορία -ως γνωστόν- γράφεται από τους λίγους.

19% των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ άλλωστε κρίνουν θετικά το έργο της κυβέρνησης σύμφωνα με έτερη δημοσκόπηση της Metron Analysis για το Mega Channel.

30% των ψηφοφόρων του ΚΚΕ έχει θετική εντύπωση για το έργο της κυβέρνησης. Τα ύστερα του κόσμου!

63% είναι το ποσοστό των ψηφοφόρων του ΚΙΝΑΛ που βλέπει θετικά το έργο που παράγεται. Αντιστρόφως ανάλογο πιθανώς με τις δυνατότητες δημοσκοπικής ανάκαμψης, αν δεν γίνει κάτι δραστικό.

24% ΦΠΑ επιβάλλεται στα εισιτήρια των θεατρικών παραστάσεων που μεταδίδονται μέσω διαδικτύου.

6% είναι ο μειωμένος συντελεστής που ισχύει για τα εισιτήρια θεάτρων με τη φυσική παρουσία θεατών. Το μεγαλείο του ελληνικού δημοσίου εκδικείται φυσικά τους θεατές και τη μόνη -ελάχιστη- διασκέδαση που τους απέμεινε, όσο και τα θέατρα που πασχίζουν να επιβιώσουν με πενιχρά έσοδα.

180 το καλύτερο πανεπιστήμιο στον κόσμο είναι το εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο της Αθήνας σύμφωνα με την κατάταξη «Webometrics Ranking Web of Universities» που δημοσιεύθηκε την Παρασκευή. Είναι το πρώτο ελληνικό Πανεπιστήμιο που μπαίνει στην ελίτ των 200 καλύτερων πανεπιστημίων.

© HTTPS://2PAC.COM/

53 θέσεις ανέβηκε από πέρυσι το ΕΚΠΑ και πριν προλάβει κανείς να το χρησιμοποιήσει ως επιχείρημα για τη διατήρηση του μπάχαλου status quo, οι μολότοφ, το εμπόριο ναρκωτικών και οι φοιτητικές παρατάξεις δεν έπαιξαν ρόλο στην αξιολόγηση.

40% της συγκεκριμένης αξιολόγησης βασίζεται στην αριστεία. Λες και το έκαναν επίτηδες για να ερεθίσουν τους κολλημένους στις αναχρονιστικές απόψεις αριστεριστές.

450.000 ραντεβού για εμβολιασμό έχουν κλειστεί για τον Φεβρουάριο στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον Γενικό γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας, κ. Μάριο Θεμιστοκλέους.

2,75% του πληθυσμού είχε εμβολιαστεί μέχρι και τη Δευτέρα ήτοι 290.000 πολίτες. Μαζί με τους υπουργούς...

400 εμβολιαστικά κέντρα και επιπλέον 100 μονάδες του ΕΟΔΥ λειτουργούν ήδη στη χώρα.

300 επιπλέον εμβολιαστικά κέντρα θα αναπτυχθούν τον Φεβρουάριο.

1.500 άτομα απασχολούνται καθημερινά στην επιχείρηση «Ελευθερία», όπως ονομάζεται το επιχειρησιακό σχέδιο του εμβολιασμού.

1.000 επιπλέον άτομα που θα βοηθήσουν την επιχείρηση αναμένεται να προσληφθούν άμεσα και ξέχωρα από τους 7.000 οι οποίοι θα προσληφθούν για να ενισχύσουν το σύστημα υγείας. «Η κυβέρνηση δεν έκανε προσλήψεις με συνέπεια να μη μπορεί να διαχειριστεί την κρίση», σημείωσε ο εκ Πρεβέζης ορμώμενος βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ, Κώστας Μπάρκας.

10.000 προσλήψεις είχε προγραμματίσει ο ΣΥΡΙΖΑ με Ξανθό-

Πολάκη, όπως μας ενημέρωσε την Παρασκευή η Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου. Είναι προφανές ότι δεν πρόλαβαν. Στην ίδια ομιλία της, έκανε λόγο για «πολιτική στρατηγική και σκοπιμότητα να μην στηριχτεί το Εθνικό Σύστημα Υγείας».

5.000.000 δόσεις του κινέζικου εμβολίου αγοράζει η Ουγγαρία προκειμένου να εμβολιάσει το 25% του πληθυσμού της. Στην Ε.Ε. κάνουν το «βαρύ πεπόνι» για τα κινεζικά και ρωσικά εμβόλια. Όπως μας έδιωξε η πρόσφατη ιστορία, κατόπιν θα τρέχουν να παραγγείλουν αλλά θα έχουν καθυστερήσει χαρακτηριστικά.

5.300 διαδηλωτές συνελήφθησαν αυτή την Κυριακή στη Μόσχα κατά τη διάρκεια κινητοποιήσεων που διοργανώθηκαν σε όλη τη χώρα με αίτημα την απελευθέρωση του αντιπολιτευόμενου Αλεξέι Ναβάλνι.

0,5% ήταν η αύξηση(!) της οδικής κυκλοφορίας στην Αττική κατά την 4η εβδομάδα του Ιανουαρίου σε σχέση με έναν χρόνο πριν, όταν δηλαδή δεν υπήρχε lockdown.

5% αυξημένη ήταν η κίνηση σε κεντρικές οδικές αρτηρίες όπως η λεωφόρος Ποσειδώνος και η λεωφόρος Μεσογείων. Είναι εμφανές ότι περάσαμε από το «δεν μπορεί να υπάρχει ένας αστυνομικός για κάθε πολίτη» στο «δεν μπορεί να υπάρχει κανένας αστυνομικός για κανέναν πολίτη».

10 φορές ταχύτερα θα γίνεται το «ταξίδι» στον Άρη χάρη στην εφεύρεση της Δρ. Fatima Ebrahimi, έναν πύραυλο σύντηξης, ο οποίος χρησιμοποιεί μαγνητικά πεδία για να «πυροβολήσει» σωματίδια πλάσματος από το πίσω μέρος του πυραύλου και να δώσουν ώθηση στο σκάφος. Γουάου!

20 λεπτά ήταν αρκετά το πρωί της Δευτέρας για να εξαντληθούν όλοι οι διαθέσιμοι πόροι του

«Εξοικονομώ-Αυτονομώ» στην περιφέρεια Θεσσαλίας.

7.922 αιτήσεις συμπληρώθηκαν στο συγκεκριμένο διάστημα.

3.611 από τις αιτήσεις αυτές, εγκρίθηκαν.

21.370 ευρώ είναι η μέση επικορήγηση για τους αιτούντες.

11 γκολ, τα οποία σημείωσε τις προηγούμενες 31 ημέρες ήταν αρκετά για να χαρίσουν στον Έλληνα ποδοσφαιριστή της Ολλανδικής Φένλο, Γιώργο Γιακουμάκη, τον τίτλο του κορυφαίου σκόρερ του πλανήτη για τον μήνα Ιανουάριο.

10 γκολ είχε σημειώσει ο Γιακουμάκης συνολικά τα τρία προηγούμενα χρόνια που αγωνιζόνταν στην Ολλανδία.

17,25 δολάρια κόστιζε κατά την πρώτη συνεδρίαση του έτους μια μετοχή της εταιρείας Gamestop (αγνώστων -τότε- λοιπών στοιχείων) στο χρηματιστή-

ριο της Νέας Υόρκης.

347,51 δολάρια κόστιζε 23 ημέρες αργότερα η μετοχή της εταιρείας, μετά από μια χαοτική «επίθεση φιλίας» που εξαπέλυσαν χιλιάδες μικροεπενδυτές οι οποίοι «συνεννοήθηκαν» μέσω της πλατφόρμας Reddit.

19 δισ. δολάρια έχασαν θεσμικοί επενδυτές όπως αμοιβαία κεφάλαια από αυτή την κίνηση «αναρχικού καπιταλισμού», όπως έσπευσαν κάποιοι να την ονομάσουν. Οι συγκεκριμένοι επενδυτές είχαν ποντάρει στην περαιτέρω πτώση της μετοχής και οι μικροεπενδυτές τους χάλασαν τα σχέδια.

36.509 επιχειρήσεις έκαναν έναρξη εργασιών στην Ελλάδα το 2020, έναντι 39.179 το προηγούμενο έτος.

13.639 επιχειρήσεις έπαυσαν τη δραστηριότητά τους στο ίδιο διάστημα έναντι 20.314 την προηγούμενη χρονιά.

Νούμερα με πολλά μηδενικά

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΤΕΡΟΣ

«**Η Μαρία Συρεγγέλα και η Μαρέβα Σύρε-κι-έλα**» Ο -τρώτε μαρούλια άφοβα- αρθρογράφος της «Αυγής» απειλεί το μονοπώλιο της «μαρεβοφοβίας» -έτερου ακραιφνούς συριζαίου εκδότη με σχετικό άρθρο του, το οποίο φέρει τον προαναφερθέντα τίτλο. Με τέτοια λογοπαίγνια, όμως, το πολύ πολύ να εξασφαλίσει μια θέση στην επόμενη παράσταση του Δελφινάριου...

ΓΙΑΝΗΣ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗΣ

«**Σαν σήμερα ο τότε Πρόεδρος του Eurogroup με επισκέφτηκε να μου ανακοινώσει ότι είτε αποδέχομαι 3ο Μνημόνιο είτε ότι θα κλείσουν τις τράπεζες σε δυο βδομάδες**», έγραψε στο Twitter του ο οπαδός του «λιτού βίου». Με την άνεση της ιστορικής απόστασης θαυμάζουμε τον άνδρα που κατάφερε να πετύχει να ισχύσουν ταυτόχρονα και οι δύο επιλογές που του δόθηκαν.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ

«**Η δημιουργία πανεπιστημιακής Α-στυνομίας μου θυμίζει μια παροιμία η οποία λέει "πονάει κεφάλι, κόβει κεφάλι". "Κεφάλι" είναι η συνταγματική**

επιταγή για πλήρη αυτοδιοίκηση των πανεπιστημίων». Ο διάσημος και ως «σαρκαστώνας πολιτικός» πιστεύει ότι στα πλαίσια του αυτοδιοίκητου, η Σύγκλητος πρέπει να διώκει και το ποινικό έγκλημα. Ας ήτανε υπουργός για μια μέρα και θα τα έλυνε όλα εν ριπή οφθαλμού. Oh wait, ήταν υπουργός Παιδείας και μάλιστα για πολλές ημέρες αλλά το μπάχαλο των ανώτατων ιδρυμάτων δεν βελτιώθηκε επί των ημερών του.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ

«**Ο φίλος Στράτος Φαναράς, της Μέτρον Ανάλυσις, ξέχασε να γράψει ότι η δημοσκόπηση με το Εμβερικό 92% έγινε ανάμεσα στα μέλη της κυβέρνησης που ήταν κάποτε στο χώρο μας. Στράτο, σε κατηγορώ ευθέως για φανταστική δημοσκόπηση και σε προκαλώ να με μπνύσεις! Τι όχι;;;**» Ο συμπαθής βουλευτής του ΚΙΝΑΛ κόλλησε μια ασθένεια που άλλοτε ήταν ενδημική στον ΣΥΡΙΖΑ. Αυτή της αμφισβήτησης της εγκυρότητας των δημοσκοπήσεων, όταν δεν μας συμφέρουν. Στον ΣΥΡΙΖΑ ωστόσο κατάλαβαν ότι είναι άσκοπο και γελοίο να αμφισβητούν τις έρευνες της κοινής γνώμης και άλλαξαν γραμμή. **Α**

Η ΣΑΓΗΝΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Η συμπάθεια μέρους του κοινού έναντι των τρομοκρατών –οι πολλές αποχρώσεις εύνοιας και ανοχής– χρονολογείται από την εποχή του ρωσικού αναρχισμού του 19ου αιώνα. Ο ρωσικός αναρχισμός επηρέασε ολόκληρη την Ευρώπη και επωφελήθηκε από θετικές αναπαραστάσεις στο λαϊκό φαντασιακό. Οι αναρχικοί που χρησιμοποιούσαν βία –διαπράττοντας κυρίως δολοφονίες διακεκριμένων– θεωρούνταν ρομαντικοί ιδεαλιστές και οι επακόλουθες τιμωρίες τούς καθιστούσαν μάρτυρες. Δεν συμφωνούσαν όλοι με αυτή την πρόσληψη: πολλοί αναρχικοί και αριστεροί διανοούμενοι της Μπελ Επόκ κατήγγειλαν τους τρομοκράτες για απάτη και προβοκάτσια, ενώ άλλοι εξύμνησαν τη βία ως μέσον ανατροπής και καταστροφής.

Ο αναρχισμός είχε αρνητική συνήχηση μέχρι το 1840, όταν ο Προυντόν με το βιβλίο του «Είναι η ιδιοκτησία κλοπή;» δικαιολογούσε τη βία για τον καλό σκοπό. Ακολούθησε μια μακρά σειρά θεωρητικών –Ερίκο Μαλατέστα, Κροπότκιν– και μια εξίσου μακρά σειρά οργανώσεων που εμπνέονταν από τις αναρχικές ιδέες, όπως, για παράδειγμα, η αμερικανική Industrail Workers of the World ή οι αναρχοσυνδικαλιστές της Καταλονίας. Εννοείται ότι το τέλος του 19ου αιώνα ήταν μια περίοδος μεγάλων εθνικών και κοινωνικών εντάσεων οι οποίες αποτελούσαν εύφορο έδαφος για την επαναστατική ρητορική. Μαζί με τη βιομηχανία αναπτυσσόταν το εργατικό κίνημα, μέρος του οποίου επέλεξε, ιδιαίτερα μετά τις ευρωπαϊκές εξεγέρσεις του 1848, τον δρόμο της βίας ως απάντηση στην καπιταλιστική βία και στη βία του κράτους.

Στον 19ο αιώνα η καπιταλιστική βία ήταν πολύ συγκεκριμένη: οι επαναστάτες αρχισυνδικαλιστές μπορούσαν να βρεθούν στο εκτελεστικό απόσπασμα ή στην εξορία. Οι διαδηλώσεις κατέληγαν συχνά σε σφαγές, όπως συνέβη στην καταστολή της Παρισινής Κομμούνας, όταν συνελήφθησαν δεκάδες χιλιάδες εργάτες και σοσιαλιστές, από τους οποίους εκτελέστηκαν περίπου τριάντα χιλιάδες –ολόκληρη πόλη. Δεν ήταν το μοναδικό πολυαίμακτο γεγονός: στην Ανδαλουσία, στις ΗΠΑ και στη Ρωσία η «μπουρζουαζία» σκότωνε όχι μόνο με την πείνα αλλά και με σφαίρες. Η απάντηση των μαζών ήταν: «όλα επιτρέπονται», «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα», «διαρκής επανάσταση», «προπαγάνδα μέσω πράξεων» (Μαλατέστα, Αντρέα Κόστα). Παράλληλα, αναπτυσσόταν ο αναρχικός Τύπος που υπερασπιζόταν την επαναστατική βία και περιέγραφε, μεταξύ άλλων, πώς κατασκευάζονταν τα εκρηκτικά. Οι διαφωνίες δεν έλειπαν –ο Κροπότκιν αναρωτιόταν αν ένα κοινωνικό οικοδόμημα αιώνων μπορούσε να γκρεμιστεί με μερικά κιλά δυναμίτη– αλλά η κατεύθυνση του μηδενισμού ήταν σαφής και οι Ευρωπαίοι αναρχικοί μιμούνταν τους Ρώσους: το τέλος του 19ου αιώνα ήταν η χρυσή εποχή των πολιτικών δολοφονιών, αν μπορούμε να το διατυπώσουμε έτσι. Πολλές απόπειρες δολοφονίας κατέληγαν

στον θάνατο των μισπτών προσώπων, άλλες σε περιπέτειες ελαφρώς κωμικοτραγικές – και η απόκριση των κυβερνήσεων ήταν πάντοτε τα σκληρά αντίποινα.

Ενώ η οικονομία και η νομοθεσία αναπτυσσόταν, στο στόχαστρο των αναρχικών τρομοκρατικών ομάδων έμπαιναν όλο και λιγότερο «αξιόμισα» πολιτικά πρόσωπα. Συχνά, η βία απευθυνόταν σε μάλλον προοδευτικούς, φιλελεύθερους πολιτικούς με αποτέλεσμα υποψίες διείσδυσης προβοκατόρων στο αναρχικό κίνημα. Επειδή οι λαοί είχαν εξιδανικεύσει τους αναρχικούς, απέδιδαν οποιαδήποτε υπερβολή και αδικία διέπρατταν σε δόλιες δυνάμεις της μπουρζουαζίας. Στον 20ό αιώνα, αν και η ιστορία του αναρχισμού και της αριστερής τρομοκρατίας είναι περίπλοκη, μπορούμε να πούμε, σε αδρές γραμμές, ότι το αναρχικό κίνημα διασπάστηκε κι ότι για μια στιγμή του χρόνου κυριάρχησε ο πασιφισμός και ο «νόμιμος» αναρχοσυνδικαλισμός ο οποίος χρησιμοποιούσε τη βία ως απάντηση, όχι ως πρωτοβουλία.

Όπου φτάσαμε στο πιο πρόσφατο φαινόμενο των τρομοκρατικών οργανώσεων των δεκαετιών 1965-1985 –Ερυθρές Ταξιαρχίες, Φράξια Κόκκινος Στρατός, Ενωμένος Κόκκινος Στρατός (Ιαπωνία)– που σχετιζονταν περισσότερο με την εξτρεμιστική αριστερά, τον μαοϊσμό, τις λατινοαμερικανικές ομάδες αντάρτικου πόλεων (όπως οι Τουπαμάρος), και λιγότερο με τον αναρχισμό του 19ου αιώνα. Το κύμα των δολοφονιών, των απαγωγών και των ληστειών εκείνης της εικοσαετίας αποσταθεροποίησε την Ιταλία και τη Γερμανία και δίχασε για κάποιο διάστημα την κοινή γνώμη, μέρος της οποίας φρονούσε ότι οι τρομοκράτες ήταν η ηρωική πλευρά της συμβιβασμένης, εξημερωμένης ευρωπαϊκής αριστεράς. Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, αριστεροί διανοητές και μέσα ενημέρωσης πρόβαλλαν τις ενέργειες των τρομοκρατικών οργανώσεων με ένα μείγμα εξιδανίκευσης και κιτρινισμού: στη σκηνή παιζόταν μια συναρπαστική ταινία δράσης με επαναστάτες που επιζητούσαν να καταφέρουν το τελειωτικό πλήγμα «στην καρδιά του Κράτους» και με τις δυνάμεις ασφαλείας να τους καταδιώκουν.

Στην Ιταλία η αρχική συμπάθεια στις Ερυθρές Ταξιαρχίες αποδίδεται συνήθως στον ιστορικό συμβιβασμό του Χριστιανοδημοκρατικού και του Κομμουνιστικού Κόμματος που απογοήτευσε την επαναστατική αριστερά η οποία, στον έναν ή στον άλλο βαθμό, παρέμενε πιστή στις αρχές και τις αναπαραστάσεις του 19ου αιώνα, στην πρόσληψη της μπουρζουαζίας ως φορέα σήψης, παρακμής και εκμετάλλευσης. Ωστόσο, πολλά είχαν αλλάξει από τον 19ο αιώνα και, παρά τη μακρά λίστα των εγκλημάτων των Ερυθρών Ταξιαρχιών, η εξάρθρωση της οργάνωσης έγινε τόσο μέσω των μαζικών συλλήψεων, όσο και μέσω της ενδόρρηξής της –μετά τη δολοφονία του Άλντο Μόρο και κυρίως του Ρομπέρτο Πέτσι το 1981, οι Ερυθρές Ταξιαρχίες διασπάστηκαν.

**Η ΑΠΟΦΑΣΗ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΝΑ
ΖΗΣΟΥΝ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ
ΑΣΚΟΥΣΕ ΚΑΙ ΣΥ-
ΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΣΚΕΙ
ΚΑΠΟΙΑ ΓΟΝΤΕΙΑ,
ΕΦΟΣΩΝ ΑΥΤΟ
ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΟΥΜΕ
ΞΑΝΑ ΚΑΙ ΞΑΝΑ
ΗΘΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕ-
ΚΤΗΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ
ΑΔΙΑΦΙΛΟΝΙΚΗΤΗ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Κανείς βεβαίως δεν τιμωρήθηκε με τον τρόπο του 19ου αιώνα και η στήριξη της αριστερής τρομοκρατίας συνεχίστηκε και συνεχίζεται στους ακαδημαϊκούς κύκλους από μια θέση άνεσης και ασφάλειας. Οι αριστεροί ζηλωτές των πανεπιστημίων έχουν κύρος και λάμψη. Η γερμανική Φράξια Κόκκινος Στρατός, γνωστή ως Ομάδα Μπάαντερ-Μάινχοφ, προερχόταν επίσης από την εξωκοινοβουλευτική αριστερά και εφάρμοζε τις μεθόδους της «μαύρης τρομοκρατίας», δηλαδή όχι μόνο δολοφονίες προσώπων αλλά τρομοκρατικές ενέργειες στις οποίες εμπλέκονταν αθώα πλήθη. Η εγκαρδιότητα για τη Φράξια συνδεόταν τότε, εκτός από την ολοφάνερη αίσθηση του ανήκειν στην ευρύτερη αριστερή παράταξη, με την αλληλεγγύη στο παλαιστινιακό κίνημα με το οποίο οι Μπάαντερ και Μάινχοφ διατηρούσαν στενές σχέσεις: οι τρομοκράτες εκπαιδεύονταν σε παλαιστινιακά στρατόπεδα στην Ιορδανία. Το 1977 πολλά ΜΜΕ και διανοούμενοι, συγγραφείς, σκηνοθέτες, φάνηκαν συντετριμμένοι όταν οι επικεφαλής της οργάνωσης βρήκαν τον θάνατο στις φυλακές του Στάμχαϊμ. Οι συνθήκες απομόνωσης στις οποίες κρατούνταν είχαν προκαλέσει έντονες διαμαρτυρίες: στο Στάμχαϊμ τους είχε επισκεφτεί ο Ζαν-Πολ Σαρτρ ο οποίος δεν έχανε ευκαιρία να στηρίξει τον αριστερό σεχταρισμό σε όλες του τις εκδοχές και εκδηλώσεις.

Η ευρωπαϊκή αριστερή τρομοκρατία κινητοποίησε προαιώνια λαϊκά αντανakλαστικά. Η απόφαση ανθρώπων να ζήσουν στην παρανομία, να παραβιάσουν τους νόμους, γραπτούς και άγραφους, ασκούσε και συνεχίζει να ασκεί κάποια γοντεία, εφόσον αυτό που ονομάζουμε ξανά και ξανά ηθικό πλεονέκτημα αποτελεί αδιαφιλονίκητη πραγματικότητα. Οι λαοί θαμπώνονται εύκολα, τόσο από χαρισματικούς ηγέτες όσο κι από διαταραγμένα άτομα που κάνουν ριψοκίνδυνες επιλογές: όσο ο Χίτλερ είχε σκοτεινό χάρισμα, τόσο είχαν και πολλοί που τοποθετούνταν στο άλλο άκρο του πολιτικού φάσματος. Αν εξετάσει κανείς από κοντά μια από αυτές τις εξτρεμιστικές οργανώσεις –ένα λιγότερο μελετημένο παράδειγμα είναι ο ιαπωνικός Ενωμένος Κόκκινος Στρατός– θα διαπιστώσει όχι μόνο τις προφανείς και χιλιειπωμένες ομοιότητες με τον φασισμό, αλλά την περαιτέρω εξτρεμοποίησή του: την έλξη προς το απόλυτο άκρο του αυταρχισμού και του κοινωνικού μίσους από το οποίο πέφτεις, κατά κάποιον τρόπο, σε μια ζοφερή άβυσσο. Το άκρο αυτό που επίσης εκπροσωπούν οι δολοφόνοι κατά συρροήν –ο Τζακ ο Αντεροβγάλτης ή ο Night Stalker του Λος Άντζελες– προκαλεί ενδιαφέρον, δέος, ακόμα και ερωτικά αισθήματα. Ό,τι ταραίζει την ανία του μικροαστού, ότι απειλεί την κανονικότητα, μοιάζει να έχει βαθύ και δυσερμηνευτο νόημα. Το κοινό δυσκολεύεται να αποδεχθεί ότι δεν υπάρχει κανένα νόημα κι ότι η τρομοκρατία είναι προϊόν των ανθρώπινων ατελειών, της ανθρώπινης διανοητικής και ψυχικής ανεπάρκειας. **Α**

Καθημερινές ιστορίες σεξουαλικής παρενόχλησης

Τι αποκαλύπτει η ActionAid στη μεγαλύτερη επιστημονική έρευνα των τελευταίων ετών για τον χώρο εργασίας - Το νομικό πλαίσιο και τι μπορείτε να κάνετε, αν σας συμβεί

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ

ΝΤΡΕΠΟΜΑΙ ΚΑΙ ΚΟΚΚΙΝΙΖΩ ΟΤΑΝ ΔΙΑΒΑΖΩ ΤΕΤΟΙΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ: Το 85% των γυναικών έχει υπάρξει θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο της εργασίας. Η έρευνα «**Δεν είναι αυτή η δουλειά μας**», της ActionAid, είναι η μεγαλύτερη επιστημονική έρευνα των τελευταίων ετών (Νοέμβριος 2020) για τη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία.

Από αυτό το 85% των γυναικών, μία στις 10 αναφέρει βιασμό, απόπειρα βιασμού ή σεξουαλική επίθεση. Επίσης, μία στις 5, σεξουαλικό εκβιασμό. Δηλαδή, θα κάνεις «αυτό» για να πάρεις τη δουλειά, για να μην απολυθείς, για να πάρεις προαγωγή, για να πληρωθείς.

«Θέλαμε να μιλήσουμε για το θέμα της σεξουαλικής παρενόχλησης, να το βγάλουμε από το σκοτάδι, να μην είναι ταμπού. Αλλά επειδή δεν υπήρχαν δεδομένα, έπρεπε να τα βρούμε. Και τα δεδομένα είναι αυτά», λέει η **Μάττα Σαμίου**, υπεύθυνη έργου της έκθεσης της ActionAid. Μιλούσαμε στο τηλέφωνο και της είπα ότι όλα αυτά είναι τραγικά. «Με όλους τους άντρες συναδέλφους σας που μιλάω αυτόν τον καιρό, που με παίρνουν με αφορμή τις αποκαλύψεις της Σοφίας Μπεκατώρου, αλλά και γενικότερα με τους άντρες που το συζητάω, όλοι μου λένε το ίδιο. Ότι είναι τραγικό. Αντίθετα, οι γυναίκες είμαστε πολύ περισσότερο "υποψιασμένες", ίσως λίγο-πολύ ξέρουμε τι συμβαίνει, κι αν δεν το έχουμε ζήσει εμείς οι ίδιες, το έχουμε ακούσει από τις φίλες μας. Ίσως θα πρέπει να εξετάσετε μια παράμετρο, που δεν είναι στην επικαιρότητα. Γιατί υπάρχει αυτή η συμπεριφορά από άντρες», μου είπε.

Τα χίλια πρόσωπα της σεξουαλικής παρενόχλησης

«Ήταν η πρώτη μου δουλειά, 15 χρόνων, σε χώρο εστίασης. Υπήρχε μια στάνταρ αντροπαρέα 50-60 χρόνων που καθόταν στο πιο απομακρυσμένο τραπέζι, που δεν φαινόταν από τους άλλους πελάτες. Όποτε πήγα για παραγγελία, φοβόμουν και μόνο από τα βλέμματά τους. Ήταν του στιλ "εγώ είμαι πελάτης, έχω πάντα δικιο". Μια μέρα με έπιασε ταχυπαλμία από τον φόβο μου. Μου παρήγγειλαν πνίρα βαρέλι και επειδή είχαμε μικρή και μεγάλη, τους ρώτησα τι θέλουν. Μου απάντησαν "εμάς μας αρέσουν οι μικρούλες, φέρε μικρούλες για όλους μας". Με έπιασε τρέμουλο. Εκείνοι χαζογελούσαν κι εμένα έτρεμε το χέρι μου όπως έγραφα την παραγγελία, ένιωθα απειλή».

• **Α.**, 26 χρόνων, εργαζόμενη σε τουρισμό και εστίαση

Στην έρευνα της ActionAid συμμετείχαν 1.001 εργασιακά ενεργές γυναίκες, 18 έως 65 ετών, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και αυτοαπασχολούμενες. Από τις 850 που είπαν ότι υπήρξαν θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης, μόλις το 6% προχώρησε σε καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, δηλαδή στο Σύμμα Επιθεώρησης Εργασίας, τον Συνήγορο του Πολίτη και την Αστυνομία, και το 37% στη διεύθυνση της εργασίας της. «Υπάρχει μια μεγάλη δυσπιστία στο αν θα καταφέρουν κάτι, ένας φόβος για το τι θα τους συμβεί όταν δημοσιοποιήσουν το γεγονός, αν τελικά θα δικαιωθούν. Κι όχι μόνο δικαστικά, αλλά αν γίνουν πιστευτές ή αν ματαιωθούν», λέει η κ. Σαμίου. Πολλές από τις γυναίκες αυτές μίλησαν τελικά. Στον/στη σύντροφό τους, στο οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον, στον ψυχολόγο τους. Εκεί όπου ένιωθαν ασφαλείς.

Δεν ήξερα τι σημαίνει «σεξουαλικοποίηση του χώρου εργασίας». Είναι όταν μια σερβιτόρα, για παράδειγμα, υποχρεώνεται από το αφεντικό της ή τον προϊστάμενό της να φοράει συγκεκριμένα ρούχα, να βάφεται με συγκεκριμένο τρόπο, να φλερτάρει με τους πελάτες. Θυμάμαι μια φορά που είχα σχεδόν ερωτευθεί μια κοπέλα που δούλευε σε ένα μπαράκι που πήγα. Καθόμουν και τη χάζευα όλη τη νύχτα. Ελπίζω να μην ένιωθε ποτέ όπως η κοπέλα που συμμετείχε στην έρευνα της act!onaid και διηγήθηκε πόσο άσχημα αισθανόταν όταν ένας πελάτης, ένα βράδυ, πήγε στο μπαράκι όπου δούλευε και την «κάρφωνε» όλο το βράδυ.

«Αν του πεις του άλλου "τι κοιτάς ρε", θα σου πει "τι πού κοιτάω, το βλέμμα μου είναι και πέφτει όπου θέλει" και αυτό δεν ξέρω πώς να το διαχειριστώ. Δεν έχω αποδείξει ότι υπάρχει. Και είναι σαν να παίζεις το παιχνίδι του άλλου γιατί νιώθω ότι αυτό θέλει κι αυτός, να ξεκινήσεις μια αντιπαράθεση και να σε βγάλει "τρελή"».

• **Ε.**, 41 χρόνων, εργαζόμενη σε χώρο εστίασης.

Μια δεύτερη ενότητα της έρευνας της ActionAid αφορούσε εργαζόμενες στον χώρο του τουρισμού/εστίασης, όπου είναι ευάλωτες με περισσότερους τρόπους. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 376 εργαζόμενες, εκ των οποίων το 60% σε θέσεις πρώτης γραμμής, δηλαδή σερβιτόρες. Οι μισές δήλωσαν πως ένιωσαν ότι θα πρέπει να ανεχτούν την παρενόχληση για να πάρουν φιλοδώρημα. Ένιωσαν, επίσης, ότι οι πελάτες θεωρούσαν δεδομένο ότι η συμπεριφορά τους θα είχε σεξουαλικές προεκτάσεις.

«Στις ΗΠΑ, οι εργαζόμενες στον χώρο της εστίασης που αμείβονται με μικρότερο του κατώτατου μισθού και βασίζονται στα φιλοδώρημα για να συμπληρώσουν το εισόδημά τους, αναφέρουν διπλάσια ποσοστά σεξουαλικής παρενόχλησης σε σχέση με εργαζόμενες που αμείβονται, τουλάχιστον, με τον κατώτατο μισθό. Επιπλέον, οι πρώτες έχουν τριπλάσιες πιθανότητες να δεχτούν παραίτηση από τους προϊσταμένους τους να τροποποιήσουν την εμφάνισή τους και να φορούν πιο "σέξι" και αποκαλυπτικά ρούχα, σε σύγκριση με τις γυναίκες που αμείβονται κανονικά».

– ActionAid, «Δεν είναι αυτή η δουλειά μας».

Συνάδελφοι, πελάτες και διευθυντές

Οι σεξουαλικά παρενοχλητικές συμπεριφορές μπορούν να πάρουν πολλές διαφορετικές μορφές, λέει η κ. Σαμίου, οι οποίες ανεξαιρέτως υποβιβάζουν τον ρόλο της αποδέκτριας ή του αποδέκτη σε σεξουαλικό αντικείμενο αντί σε συνάδελφο ή εργαζόμενο/-η. Οι μορφές αυτές συγκεντρώνονται κάτω από 4 ευρύτερες κατηγορίες:

1. Σωματική παρενόχληση. Όπως, ανεπιθύμητο άγγιγμα, τσίμπημα, χτύπημα, τρίψιμο, περιορισμός ή στρίμωγμα σε στενό και αθέατο χώρο, μη συναινετική σεξουαλική προσέγγιση, σεξουαλική επίθεση ή βιασμός.

2. Λεκτική παρενόχληση (γραπτή ή προφορική). Επαναλαμβανόμενα σχόλια για την ελκυστικότητα ή μη της/του αποδέκτριας/-κτη ή άλλων ατόμων, αποστολή υπαινικτικών επιστολών ή σημειωμάτων, προσκλήσεις σε προσωπικές ή κατ'επίφαση επαγγελματικές συναντήσεις εκτός ωρών εργασίας, άσεμνα αστεία ή αφήγηση ιστοριών σεξουαλικού περιεχομένου, ταπεινωτικοί χαρακτηρισμοί για μέλη του γυναικείου σώματος, χυδαία σχόλια σε σχέση με τη γυναικεία σεξουαλικότητα ή τη σεξουαλική δραστηριότητα.

3. Μη λεκτική παρενόχληση. Προσωπική κοινοποίηση ή δημόσια επίδειξη σεξουαλικά ανάρμοστων εικόνων ή βίντεο, σεξουαλικοποίηση του χώρου εργασίας μέσω σεξουαλικά υπαινικτικής διακόσμησης, προσφορά δώρων με σεξουαλική συνυποδήλωση, επίδειξη γεννητικών οργάνων, απρεπείς σεξουαλικές χειρονομίες, σεξουαλικά υπαινικτικά ή προσβλητικά βλέμματα και σφυρίγματα.

4. Ψηφιακή/Ηλεκτρονική παρενόχληση. Αποστολή υπαινικτικών emails και μηνυμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διασπορά φημών ή χαρακτηρισμών για τη σεξουαλική ζωή ή τον προσανατολισμό του ατόμου, μέσω διαδικτύου, διαδικτυακή ανάρτηση προσωπικών, σεξουαλικά υπαινικτικών φωτογραφιών του ατόμου, χωρίς την άδειά του.

• **50%** των αναφορών για σεξουαλική παρενόχληση προήλθαν από συνάδελφο
• **25%** από πελάτη
• **25%** από τον διευθυντή ή τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης

Αλλαγή του θεσμικού πλαισίου

Ένας από τους στόχους της ActionAid είναι να υπάρξει πίεση ώστε η Ελλάδα να επικυρώσει την πρώτη παγκόσμια **Σύμβαση κατά της Βίας και της Παρενόχλησης στην Εργασία**. Πρόσφατα, η νέα υπηρεπουργός Εργασίας, **Μαρία Συρεγγέλα**, δήλωσε ότι η επικύρωση θα γίνει πολύ σύντομα. Αυτό, όπως εξηγεί η κ. Σαμίου, είναι πολύ σημαντικό γιατί η Σύμβαση θα φέρει κάποιους ορισμούς που δεν συμπεριλαμβάνονται στην ελληνική νομοθεσία.

Α) Ορισμός για το ποιος είναι εργαζόμενος. Στην ισχύουσα ελληνική νομοθεσία, εργαζόμενος είναι αυτός που έχει κάποια συγκεκριμένη σχέση εργασίας. Η Σύμβαση περιλαμβάνει την άτυπη (μαύρη) εργασία, όσους εργάζονται εθελοντικά, όσους κάνουν πρακτική, αλλά και αυτούς που αναζητούν εργασία, πολύ σημαντικό καθώς η σεξουαλική παρενόχληση στη διάρκεια μιας συνέντευξης είναι συχνή.

Β) Ορισμός του χώρου εργασίας. Η Σύμβαση δεν περιορίζει τον

Τι είναι φλερτ και τι σεξουαλική παρενόχληση

- Δημιουργεί ευχάριστη αίσθηση - Δημιουργεί δυσάρεστη αίσθηση
- Είναι αμοιβαίο - Είναι μονόπλευρη
- Κάνει τον αποδέκτη να νιώθει επιθυμητός/ή - Κάνει τον αποδέκτη να νιώθει ανίσχυρος/η
- Σέβεται τα προσωπικά όρια - Είναι παραβιαστική
- Προκαλεί χαρά - Προκαλεί εκνευρισμό, θυμό και θλίψη
- Έχει ως βάση του την ισότητα - Έχει ως βάση μια δυναμική εξουσίας (ActionAid)

χώρο εργασίας μόνο στο γραφείο. Ως τέτοιοι ορίζονται, ακόμη, τα εξωτερικά ραντεβού, τα επαγγελματικά ταξίδια, τα εταιρικά πάρτι, οι κοινόχρηστοι χώροι.

Μύθος: Τα άτομα προχωρημένης ηλικίας, τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τα μη ελκυστικά άτομα δεν δέχονται σεξουαλική παρενόχληση γιατί δεν είναι σεξουαλικά επιθυμητά. Η σεξουαλική παρενόχληση δεν έχει να κάνει με την εξωτερική ομορφιά ή με τη σεξουαλική επιθυμία. Χρησιμοποιείται κυρίως για να εξαναγκάσει, να τρομοκρατήσει και να εκφοβίσει. Λόγω της ευάλωτης θέσης τους, τα άτομα με αναπηρία είναι ιδιαίτερως ευάλωτα στη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία.

Οι συνέπειες και το προφίλ των θυμάτων

Μία στις 5 γυναίκες που έπασαν θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης αναφέρουν ότι αναγκάστηκαν να παραιτηθούν. Μία στις 3 δηλώνουν ότι υπέστησαν αρνητικές συνέπειες στη σωματική και την ψυχική τους υγεία. Από τα δεδομένα της έρευνας, όπως λέει η κ. Σαμίου, προκύπτει ότι το πρόβλημα αφορά όλες τις γυναίκες. «Όλες τις ηλικίες, όλες τις βαθμίδες ιεραρχίας, όλα τα επίπεδα μόρφωσης, τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Αυτό μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε ότι η σεξουαλική παρενόχληση δεν έχει να κάνει με το ποια είναι η γυναίκα ή με το τι κάνει, αλλά με το ποιος είναι ο δράστης».

«Δεν καταλαβαίνω τι σημαίνει "προκαλώ". Αν κάποιος θέλει να παρενοχλήσει, θα πιαστεί από το οτιδήποτε. Γιατί το ντύσιμο της κάθε γυναίκας να είναι αφορμή για σεξουαλική παρενόχληση; Μου φαίνεται παράλογο. Δηλαδή γιατί να μη φοράει μια γυναίκα το φόρεμά της και να έχει και το ντεκολτέ της και να φοβάται μην την κοιτάξει κάποιος από πάνω μέχρι κάτω και να πάει να της την πέσει; Από την άλλη, κι αυτό είναι το χειρότερο, μπορώ να το καταλάβω. Γιατί μέσα στα χρόνια, αυτός ο τρόπος συμπεριφοράς έχει γίνει φυσιολογικός. Οπότε σκέφτεσαι, να μη βγω έτσι έξω γιατί θα δώσω δικαίωμα στον άλλον να με κουτρώσει. Είναι κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Και νιώθουμε άσχημα για αυτό. Λέμε στον εαυτό μας να βγω τώρα έτσι έξω; Θα γυρίσω το βράδυ στο σπίτι μου αν βγω έτσι; Γιατί υπάρχουν γυναίκες που γιοκ. Δεν γυρίζουν ποτέ. **Α.**, 26 χρόνων, εργαζόμενη σε τουρισμό κι εστίαση»

*Δείτε όλη την έρευνα της ActionAid εδώ: notpartofourjob.actionaid.gr/
*Η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 είναι 24ωρη, λειτουργεί όλες τις μέρες και απευθύνεται σε όλες τις γυναίκες που έχουν υποστεί οποιαδήποτε κακοποίηση.

αλικής παρενόχλησης

Νομική υποστήριξη

Η δικηγόρος Αθηνών, **Ζέφη Λαβδιώτη**, δίνει συμβουλές στα θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία

Πώς αντιμετωπίζει το νομικό μας πλαίσιο την καταγγελία της σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία; Βάσει του άρθρου 337 του Ποινικού Κώδικα, παράγραφος 4, τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 έτη ή με χρηματική ποινή. Προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη, το θύμα θα πρέπει να υποβάλει έγκληση και στο δικαστήριο θα πρέπει να αποδείξει την ποινικά κολάσιμη πράξη, δηλαδή να αποδείξει ότι υπήρξαν ασελγείς προτάσεις, πράξεις, χειρονομίες που στοιχειοθετούν το αδίκημα, καθώς για τον καταγγελλόμενο ισχύει το τεκμήριο της αθωότητας.

Πώς μπορούν να αποδειχθούν όλα αυτά;

Επειδή, συνήθως η σεξουαλική παρενόχληση γίνεται «κεκλεισμένων των θυρών», μεταξύ θύτη και θύματος, υπάρχει δυσχέρεια στην απόδειξη τέτοιων περιστατικών, που όμως δεν σημαίνει ότι το θύμα πρέπει να σιωπήσει. Θα συμβούλευα καθέναν και καθεμία να κάνει τα εξής: Να κρατάει συγκεκριμένο ημερολόγιο, με ημερομηνία και ώρα που συνέβη το κάθε περιστατικό, ώστε η καταγγελία να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένη γίνεται και όχι αόριστη. Επίσης, να το εκμυστηρευτεί σε κάποιον συνάδελφο που εμπιστεύεται ή να του ζητήσει να είναι παρών σε συναντήσεις. Να διατηρεί σε αρχείο όλα τα μηνύματα, emails κ.ο.κ. Ακόμη, αν έχει υπάρξει κάποια πράξη η οποία έχει προκαλέσει ζημιά στο σώμα, να πάει την ίδια μέρα στο νοσοκομείο και να ζητήσει ιατροδικαστική

γνωμάτευση, ακόμη κι αν δεν προβεί σε καταγγελία εκείνη την περίοδο. Παράλληλα μπορεί να υποβάλει γραπτή αναφορά στον προϊστάμενο (αν δεν είναι ο θύτης) ή στο αρμόδιο τμήμα ανθρωπίνου δυναμικού, αν υπάρχει. Η αναφορά/καταγγελία είναι σημαντική καθώς σύμφωνα με απόφαση του 2010 του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι εμπειρίες σεξουαλικής παρενόχλησης άλλων γυναικών δύνανται να αποτελέσουν επαρκές αποδεικτικό υλικό για το θύμα, ως έμμεση απόδειξη. Τέλος, αν στο άμεσο εργασιακό περιβάλλον δεν υπάρχει άτομο εμπιστοσύνης ή δεν ενεργούνται οι εκ του νόμου διαδικασίες, δέον να απευθυνθεί και να καταγγείλει το περιστατικό στον Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος επιλαμβάνεται τέτοιων θεμάτων μέχρι το στάδιο πριν την εκδίκαση της πρώτης συζήτησης.

Εκτός της μήνυσης;

Πέραν του ποινικών συνεπειών και κυρώσεων, για τη σεξουαλική παρενόχληση υπάρχουν σοβαρές κυρώσεις και σε αστικό επίπεδο, κατά τις διατάξεις του εργατικού δικαίου, όπου βάσει αυτών το βάρος απόδειξης αντιστρέφεται και βαρύνει τον εργοδότη. Προσφεύγοντας στα αστικά δικαστήρια, ενδεικτικά, ο εργαζόμενος/το θύμα μπορεί να ζητήσει αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης, να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας του ζητώντας αποζημίωση, καθώς η συμπεριφορά του εργοδότη συνιστά δυσμενή μεταβολή των όρων εργασίας, και σε τυχόν απόλυση του εργαζομένου, όπως αιτηθεί την ακύρωσή της εάν βασίζεται στο γεγονός ότι ο εργαζόμενος δεν ενέδωσε.

Η σεξουαλική παρενόχληση με αριθμούς

Στην έρευνα της **ActionAid**, στην έρωτηση για το ποιες σεξουαλικά παρενοχλητικές συμπεριφορές έχουν βιώσει, οι συμμετέχουσες είχαν να επιλέξουν από μία λίστα 11 πιθανών επιλογών. Αυτές ήταν οι απαντήσεις τους.

- 69%** Προκλητικά βλέμματα
- 61%** Αφήγηση σεξουαλικών/πρόστυχων αστείων ιστοριών
- 61%** Μη-λεκτική συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης
- 56%** Σεξουαλικά/σεξιστικά σχόλια / προσβλητικές ερωτήσεις
- 56%** Ανεπιθύμητη σωματική επαφή
- 41%** Συνεχή αιτήματα για ραντεβού ή σεξουαλική συνεύρεση
- 37%** Επίμονη παρακολούθηση
- 33%** Μηνύματα με προσβλητικό περιεχόμενο
- 18%** Εκβιασμός μέσω σεξουαλικών προτάσεων ή δωροδοκιών
- 17%** Παρουσίαση πορνογραφικού υλικού
- 13%** Βιασμός / απόπειρα βιασμού / σεξουαλική επίθεση

Και η σεξουαλική παρενόχληση εναντίον των ανδρών;

Μια επιδραστική θεωρία σε σχέση με τα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης που πλήττουν άνδρες είναι ότι αυτά αποτελούν μια μορφή ετεροσεξισμού, στην οποία η ετεροφυλοφιλία θεωρείται υποχρεωτική. Στο πλαίσιο αυτό, οι άνδρες των οποίων η συμπεριφορά ή η εμφάνιση αποκλίνουν από το καθιερωμένο μοντέλο αρρενωπότητας ενδέχεται να τιμωρηθούν με στόχο την εξασφάλιση μιας σταθερής αρσενικής ταυτότητας και κυριαρχίας στο εκάστοτε οργανωσιακό πλαίσιο (ActionAid).

Για τη διεύθυνση της επιχείρησης υπάρχουν κυρώσεις;

Κάθε επιχείρηση οφείλει να δημιουργεί ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον για τους εργαζομένους της. Εάν το θύμα προσφύγει στο Σύμβα Επιθεώρησης Εργασίας και αποδειχτεί ότι η επιχείρηση, ενώ είχε δεχτεί αναφορά από το θύμα ότι κάποιος τον/την παρενοχλούσε και δεν προέβη στα δέοντα, θα υποστεί κυρώσεις (όπως προστίματα) γιατί οι παραβάσεις σε όλα τα ανωτέρω αποτελούν παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας.

Τι άλλο μπορεί να κάνει κάποιος που πέφτει θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης;

Θα πρέπει οπωσδήποτε άμεσα να συμβουλευτεί έναν δικηγόρο. Τα ανωτέρω είναι μία αναφορά γενικού πλαισίου. Η κάθε περίπτωση είναι διαφορετική και κάθε λεπτομέρεια μπορεί να παίξει αποφασιστικό ρόλο, είτε θετικά είτε αρνητικά, στην έκβαση της υπόθεσης. Είναι γεγονός ότι πάρα πολύ λίγες υποθέσεις έχουν προχωρήσει δικαστικά και ότι η μεγάλη πλειοψηφία δεν προχωρά σε καταγγελία. Είναι μια διαδικασία δύσκολη, χρονοβόρα και με έξοδα. Το ελληνικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο πάντως προστατεύει σε επαρκή βαθμό το θύμα και πιστεύω ότι θα γίνουν στο άμεσο μέλλον και άλλες αλλαγές προς τη σωστή κατεύθυνση.

Δύο περιπτώσεις που απασχόλησαν τον Συνήγορο του Πολίτη

Ο Συνήγορος, σύμφωνα με τον ν. 3896/2010, είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας για την καταπολέμηση των διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και την εργασία, καθώς και στην επαγγελματική κατάρτιση στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, η σεξουαλική παρενόχληση είναι διάκριση λόγω φύλου και εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου. Επομένως, αν κάποιος/α έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία μπορεί να απευθυνθεί στο Συνήγορο. Ωστόσο, μόλις 15-20 περιπτώσεις ετησίως φτάνουν στο Συνήγορο.

Στην Ετήσια Έκθεση του 2019 για την ίση μεταχείριση δημοσιεύθηκαν και οι εξής δύο περιπτώσεις:

Α) Εργαζόμενη σε οργανισμό κατήγγειλε ότι υφίστατο επί δώδεκα μήνες σεξουαλική παρενόχληση από μέλος του ΔΣ. Την ημέρα που υπέβαλε την καταγγελία της, το ΔΣ έλαβε την απόφαση να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας της. Η Αρχή ζήτησε ενημέρωση για τις ενέργειες στις οποίες προέβη η εργοδοτική πλευρά ως προς την καταγγελία. Διαπιστώθηκε πλημμελής διερεύνηση εκ μέρους της εργοδοτικής πλευράς, η οποία δεν αποκαταστάθηκε ούτε κατά τη διενέργεια της εργατικής διαφοράς. Με τα δεδομένα αυτά, ο Συνήγορος εισηγήθηκε την επιβολή προστίμου, το οποίο και επιβλήθηκε από το ΣΕΠΕ.

Β) Γραμματέας έλαβε στον εταιρικό λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τον οποίο διαχειριζόταν δύο μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με σεξουαλικό περιεχόμενο από τον προσωπικό εταιρικό λογαριασμό του εργοδότη. Η εργαζόμενη θώρησε το συμβάν αυτό ως αποκρύφωμα περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης που υφίστατο από τον εργοδότη της και παραιτήθηκε από τη θέση εργασίας διεκδικώντας αποζημίωση. Ο εργοδότης ενώπιον της Επιθεώρησης Εργασίας ισχυρίστηκε ότι τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στάλθηκαν εκ παραδρομής, αλλά δεν προσκόμισε στοιχεία προκειμένου να αντικρούσει τους ισχυρισμούς της εργαζομένης περί σεξουαλικής παρενόχλησης. Ο Συνήγορος εισηγήθηκε την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. **Α**

Στα άδυτα του σιωπηλού κόσμου των εκμαγείων

Η υπουργός Πολιτισμού, **Λίνα Μενδώνη**, μας ξεναγεί για πρώτη φορά στα εργαστήρια κατασκευής αντιγράφων έργων του ελληνικού πολιτισμού

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ** - Φωτογραφίες: **ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΚΕΖΗ**

Η πατίνα, η παλαιότητα του αγάλματος δηλαδή, γίνεται είτε με ακρυλικά χρώματα, είτε με σκόνες αβιογραφίας, εξαρτάται από τον καλλιτέχνη

ΠΙΝ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ ΨΗΦΙΣΤΗΚΕ ο νόμος με τον οποίο αναδιοργανώνεται η δομή και η λειτουργία του **Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων** (ΟΔΑΠ, πρώην ΤΑΠΑ) που βρίσκεται στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη. Εκεί είναι το κεντρικό κτίριο των εργαστηρίων κατασκευής εκμαγείων, ακριβών αντιγράφων και απομιμημάτων του Οργανισμού, όπου όχι μόνο διαφυλάσσονται αλλά και συντηρούνται τα πρωτότυπα και πολύτιμα εκμαγεία από τα οποία γίνονται οι πιστές αναπαραγωγές των ελληνικών θησαυρών που διοχετεύονται στα πωλητήρια των μουσείων, σε εκθέσεις, ιδιωτικές συλλογές κ.ά.

Η υπουργός Πολιτισμού, κ. **Λίνα Μενδώνη**, μας έβαλε στα άδυτα αυτού του μαγικού κόσμου, ο οποίος δεν είναι επισκέψιμος για το κοινό, και μας εξήγησε τη λογική, τους σκοπούς της ύπαρξης πιστών αντιγράφων αλλά και τους νέους στόχους του Οργανισμού – και παράλληλα απάντησε και σε μερικές ερωτήσεις μας για εμβληματικά σημεία της πολιτιστικής Αθήνας.

ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΑΜΕ είναι μία πολυώροφη πολιτεία όπου βρίσκονται συνωστισμένα τα πλάσματα μιας αιώνιας ιστορίας, κοντά το ένα στο άλλο, σχεδόν αγγίζονται, ανταλλάσσοντας βλέμματα σ'Ερωτες με το Ειδώλια, οι κεφαλές του Λεωνίδα με τις Κόρες, ο Ηνίοχος με τους χρυσούς Αλέξανδρους, βυζαντινές εικόνες δίπλα σε αμφορείς, τοιχογραφίες, μακέτες των Μινωϊκών Ανακτόρων της Κνωσού ακουμπισμένες σε ράφια που τα λούζει ο αττικός ήλιος. Ζιπαρισμένη και φυλαγμένη σε διπλό αντίγραφο, μία υπέροχη ιστορία που ετοιμάζεται να ταξιδέψει παντού, αναπαράγοντας το κάλλος, ίδιο σχεδόν με το πρωτότυπο.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΜΟΥΣΕΙΟΥ» αυτού, της Εθνικής Μοντελοθήκης, ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Οργανισμού κ. **Παναγιώτης Νταής**, ο γλύπτης και υπεύθυνος των εργαστηρίων κ. **Στέλιος Γαβαλάς**, ο συντηρητής αρχαιοτήτων και έργων τέχνης κ. **Βασίλης Λιόλιος**, η ιστορικός - μουσειολόγος με αρμοδιότητα την αναδιοργάνωση των πωλητηρίων κ. **Αλεξάνδρα Χαριτάτου**, μας εξήγησαν θαυμάσιες, περίπλοκες διαδικασίες αντιγραφής που συμβαίνουν εκεί. Χέρια που ξαναπλάθουν, σμιλεύουν προσεκτικά, λειαίνουν, διορθώνουν, σκουπίζουν αρχαία πρόσωπα σαν να τους σφουγγίζουν τα δάκρυά τους, χέρια που προσθέτουν ιστορία και παρελθόν.

ΤΟ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΤΑ ΕΚΜΑΓΕΙΑ χρειάζονται για να μπορεί να γίνεται η αναπαραγωγή χωρίς να καταπονείται με κανέναν τρόπο το πρωτότυπο. Αυτό είναι και το πιο δύσκολο σημείο, η εκμάγευση από το πρωτότυπο που θέλει μεγάλη προσοχή και εμπειρία. Το σπαστό γύψινο καλούπι, κομματάκι-κομματάκι συναρμολογείται, κάτι που τώρα γίνεται με λάστιχο σιλικόνης και με 3D εκτύπωση. Το λείο μάρμαρο μετατρέπεται σε περίτεχνα επεξεργασμένο γύψο, ο γλύπτης φροντίζει να του διορθώσει τις ατέλειες της συγκόλλησης και οι συντηρητές και οι ζωγράφοι περνούν την πατίνα – δημιουργούν το «πέρασμα του χρόνου» με χρώματα ακρυλικά, με κόλλες αγιογραφίας κ.ά. Στα εργαστήρια συχνά δουλεύουν και Καλοτεχνίτες, παιδιά από τη Σχολή Καλών Τεχνών, όπως και σπουδαστές από το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων των ΤΕΙ.

Η **Μοντελοθήκη** δεν σταματάει ποτέ να προσθέτει νέα εκμαγεία στη συλλογή της. Όλα μπορούν να αναπαραχθούν, κάθε μεγέθους και υλικού. Και έρχονται να προστεθούν σε αυτό τον σιωπηλό διαχρονικό κόσμο δίπλα στα έργα του πρώτου διδάξαντα, από τις αρχές του 20ού αιώνα, του Ελβετού **Εμίλ Ζιγιερνόν** του Υιού, βοηθού του **Σερ Άρθουρ Έβανς** και του **Ερίκου Σλήμαν**. ➤

Γλύπτες, ζωγράφοι και συντηρητές έργων τέχνης αναλαμβάνουν την επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία της παραγωγής των εκμαγιών και των τοιχογραφιών

Η συζήτηση με την υπουργό Πολιτισμού έγινε σε δύο συναντήσεις. Μια πρώτη συζήτηση στο γραφείο της στην οδό Μπουμπουλίνας και μια δεύτερη ξενάγηση την επόμενη μέρα το πρωί στα εργαστήρια του ΟΔΑΠ στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

– Βλέπουμε ότι είναι μία ολόκληρη διαδικασία η παραγωγή των εκμαγείων και των αντιγράφων. Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα για αυτό;

Οι γλύπτες και οι συντηρητές των εκμαγείων κάνουν μία ολόκληρη τέχνη. Στην ουσία, πρέπει να τους δούμε σαν καλλιτέχνες. Ο γλύπτης είναι καλλιτέχνης όχι μόνο όταν παίρνει ένα υλικό για να το σμιλεύσει αλλά και στην προσέγγισή του στο αρχαίο. Για να φτιάξεις το καλούπι και τη μήτρα, χρειάζεσαι ειδικές γνώσεις αλλά και πολλή ευαισθησία. Όλες οι αρχαιότητες δεν είναι δεκτικές αντιγράφου. Υπάρχουν βέβαια διάφορα υλικά που γίνονται οι μήτρες. Αλλά πολλές φορές η κατάσταση του υλικού είναι τέτοια που δεν σου επιτρέπει να κάνεις τίποτα – αν και η τεχνολογία το έχει ξεπεράσει. Τώρα πια έχουμε τη σάρωση και με τρισδιάστατο εκτυπωτή που σου επιτρέπει να βγάλεις αυτό που θέλεις. Παρόλα αυτά πρέπει να βλέπουμε τα πράγματα στην τεχνολογική και στην οικονομική τους διάσταση. Είναι εντελώς διαφορετική η μήτρα η οποία θα παραχθεί, επειδή η ίδια γίνεται έργο τέχνης. Και μένει, όπως μένει και στη σάρωση, το ψηφιακό αρχείο. Αλλά είμαστε πια σε μία άλλη λογική, και τα δύο αποτελούν πολιτιστική κληρονομιά.

– Αποκτάει και η μήτρα τη δική της αξία;

Η μήτρα με τα χρόνια γίνεται πολιτιστική κληρονομιά, αλλά και το ψηφιακό αρχείο θα είναι κάποια στιγμή πολιτιστική κληρονομιά γιατί θα έχει αποτυπώσει μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή ενός αρχαίου αντικειμένου το οποίο με τον χρόνο μπορεί να έχει φθορά. Εμείς μπορεί να μην βλέπουμε με τα μάτια μας αλλά με τα ειδικά εργαλεία και όργανα μπορείς να τη δεις.

Για να το καταλάβετε: ο Ηνίοχος των Δελφών είναι ένα από τα ωραιότερα εκμαγεία τα οποία παρήγαγε εδώ και δεκαετίες το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και νυν Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων. Σήμερα δεν μπορούμε να κάνουμε την αναπαραγωγή με τον παραδοσιακό τρόπο γιατί τώρα πια βλέπουμε και το υλικό με άλλη προσέγγιση, έχουμε μάθει, έχουμε γνωρίσει, έχουμε αποκτήσει άλλες ευαισθησίες. Το άγαλμα έχει αυτόν τον πολύ ψιλό χαλκό – σε κάποια σημεία έχει λεπτύνει από τις χιλιετίες – και δεν μπορείς να το αγγίξεις.

Άρα έχουμε τη μήτρα, ήδη σεβαστό πολιτιστικό αγαθό, έχουμε το πρώτο αντικείμενο που βγήκε, το πρώτο καλούπι. Αυτό είναι το εκμαγείο και από εκεί και πέρα, όλα τα άλλα βγαίνουν με βάση αυτό, το πρώτο. Αυτό κατατίθεται και φυλάσσεται σε μία μοντελοθήκη. Να φανταστείτε, έχουμε ανάλογες περιπτώσεις στα τμήματα του γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνος που είναι στο Βρετανικό Μουσείο. Τα εκμαγεία τους, τα οποία έγιναν έναν αιώνα πριν, έχουν στοιχεία τα οποία δεν σώζουν σήμερα τα πρωτότυπα διότι εντωμεταξύ μεσολάβησαν οι συντηρητές του Βρετανικού Μουσείου που δεν τους συμπεριφέρθηκαν και με τον πιο καλό τρόπο. Είναι η γνωστή ιστορία που θεώρησαν ότι η «κάπνα» του χρόνου έπρεπε να φύγει ενώ δεν έπρεπε. Θέλω να πω ότι τα ίδια τα εκμαγεία σώζουν στοιχεία της ιστορικότητας των μνημείων και φυσικά πολύτιμα στοιχεία για τον ερευνητή.

– Στο τελικό αποτέλεσμα γίνεται και επεξεργασία πατιναρίσματος, σωστά;

Βεβαίως. Επεμβαίνει ο γλύπτης και διορθώνει πολλά κομμάτια. Το κεφάλι, ας πούμε, του Ερμή του Πραξιτέλη βγαίνει σε πολλά κομμάτια, το πίσω μέρος, το μπροστινό κ.λπ. Εκεί λοιπόν επεμβαίνει ο γλύπτης που θα τα συγκολλήσει και θα βάλει το χέρι του για να λειάνει τις όποιες διαφορές. Και αφού αυτό στηθεί όπως είναι πρωτότυπο, μετά θα μπει στη διαδικασία του πατιναρίσματος.

– Πώς γίνεται η επιλογή των κομματιών που αντιγράφονται;

Εξαρτάται από τη σπουδαιότητα του αντικειμέ-

Σκοπεύουμε να ανοίξουμε και καταστήματα μέσα στις πόλεις. Ειδικά στο κέντρο της Αθήνας πιστεύω ότι μέχρι να ανοίξει η τουριστική περίοδος θα το έχουμε κάνει.

νου. Όπως θα δείτε, τα πιο παλιά κομμάτια είναι αυτά που θεωρούνται τα masterpieces στην Αρχαιολογία. Είναι ο Ερμής του Πραξιτέλη, είναι ο Ηνίοχος, είναι συγκεκριμένα αγάλματα. Είναι πάρα πολλά και θέλουμε να τα κάνουμε ακόμα περισσότερα. Διότι, σημασία έχει να είναι σε κάθε πωλητήριο, σε κάθε περιοχή, τα αντιπροσωπευτικά αντικείμενα του είδους. Το κεφάλι του Αλέξανδρου, για παράδειγμα, μπορεί να το βρει κανείς σε όλα τα πωλητήρια, σε όλη την Ελλάδα – γιατί είναι ο Αλέξανδρος –, αλλά δεν μπορεί η Πέλλα από την οποία προέρχεται να μην έχει και τα δικά της αντικείμενα. Η Πέλλα έχει, αλλά ο στόχος μας είναι τα πωλητήρια του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων να έχουν, πέρα από τα βασικά κομμάτια που τα θέλουμε για την προβολή του Ελληνικού Πολιτισμού, είτε είναι ο αρχαίος, είτε ο βυζαντινός και ο νεότερος πολιτισμός, πρέπει να έχουν και αντίγραφα από τις συλλογές των δικών τους μουσείων, γιατί ο κάθε επισκέπτης θέλει να αγοράσει κάτι για να του θυμίζει τον χώρο και το Μουσείο που επισκέπτεται.

– Τα αντίγραφα αυτά προορίζονται και για το Μουσείο της Ακρόπολης;

Όχι. Το Μουσείο της Ακρόπολης έχει δικά του εργαστήρια τα οποία όμως δεν βγάζουν ακριβή αντίγραφα. Υπάρχει η έννοια του ακριβούς αντιγράφου, και του απλού αντιγράφου. Το ακριβές αντίγραφο είναι αυτό το οποίο βγαίνει στο υλικό που επιλέγεται, γύψος για παράδειγμα, και έχει τη διάσταση και κάθε λεπτομέρεια του πρωτοτύπου και αυτό πιστοποιείται. Το απλό αντίγραφο είναι ένα το οποίο θα βγει και αυτό από ένα ακριβές αντίγραφο, είναι πολύ πιστό αλλά «απομακρύνεται» από την αρχική ιδέα και είναι ίσως πιο εμπορικό, πιο φθηνό. Από εκεί και πέρα έχουμε την έννοια του εμπνευσμένου το οποίο δεν είναι κατ' ανάγκη ένα καινούργιο δημιούργημα. Μπορεί να είναι σε άλλη διάσταση, σε άλλο χρώμα απ' ό,τι είναι το αυθεντικό.

– Διαχρονικά, τα πιο δημοφιλή αντίγραφα ποια είναι;

Είναι πολλά. Είναι η κεφαλή του Ηνίοχου, γιατί τον Ηνίοχο τον έχουμε και ολόκληρο και μπούστο, είναι ο Αλέξανδρος, είναι η Υγεία, είναι ο Ασκληπιός, είναι θεότητες από το Δωδεκάθεο και είναι και πολλά μικρά όπως παιχνίδια, το μικρό ειδώλιο του Έρωτα της Πέλλας – είναι ένας Έρωτας που κοιμάται στο πλευρό του και έχει τεράστια δημοφιλία. Η δημοφιλία σχετίζεται και με την αισθητική και με το κόστος. Οι μεγάλες κεφαλές είναι πιο ακριβές αλλά τα πιο μικρά είναι ευπώλητα.

– Υπάρχει κάποιο είδος αναγνωριστικού χάρτη των πελατών για αυτά τα έργα; Υπάρχουν συλλέκτες;

Ναι, υπάρχουν και πελάτες και συλλέκτες. Οι συλλέκτες είναι στο επίπεδο των ακριβών αντιγράφων. Οι πελάτες είναι από τους απλούς επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων και των μουσείων. Τώρα σκοπεύουμε να ανοίξουμε και καταστήματα μέσα στις πόλεις. Ειδικά στο κέντρο της Αθήνας πιστεύω ότι μέχρι να ανοίξει η τουριστική περίοδος θα το έχουμε κάνει.

– Πολύ ωραία είδηση. Σε ποιο σημείο;

Είμαστε ακόμα στις διαπραγματεύσεις, γι' αυτό δεν σας λέω ακόμα πού. Εκτός λοιπόν από τους τουρίστες που θέλουν να πάρουν ένα αναμνηστικό, υπάρχουν και επαγγελματίες που θέλουν να διακοσμήσουν τους χώρους τους ή και ιδιώτες. Ακόμα και από το εξωτερικό. Και αυτό είναι ένα από τα στοιχεία που έχουμε βάλει – πελάτες από το εξωτερικό που ενδιαφέρονται για ακριβή αντίγραφα μεγάλου μεγέθους προκειμένου να διακοσμήσουν εξωτερικούς χώρους, είτε εστιατορίων, είτε ξενοδοχείων κ.λπ. Ο Οργανισμός λοιπόν, όπως τους έχω ζητήσει, πρέπει να αποκτήσει τέτοια υποδομή ώστε να μπορεί να κάνει ακριβές αντίγραφο που να είναι ανθεκτικό στις καιρικές συνθήκες – γιατί ο γύψος δεν είναι. Τέτοια αντίγραφα, εκτός από αυτά που είναι μεγάλων διαστάσεων, μπορεί να είναι και ανάγλυφα, και όχι μόνο αρχαία αλλά και βυζαντινά. Υπάρχουν

θωράκια ολόκληρα. Ειδικά αυτά δε, μπορώ να σας πω ότι μικρός αριθμός αλλά ολοένα αυξανόμενος, προέρχεται και από τον εκκλησιαστικό χώρο.

– Τα αντίγραφα προέρχονται μόνο από τον χώρο της γλυπτικής;

Όχι μόνο. Είναι αμφορείς, αγγεία, τοιχογραφίες, όπως τα Χελιδονάκια της Σαντορίνης, εικόνες, μεταλλικά, υπάρχουν πάρα πολλά είδη.

– Περίπου σε τι τιμές πουλιούνται αυτά;

Υπάρχει αντίγραφο που πωλείται 15 και 20 ευρώ, υπάρχει και ένα μεγάλο μέγεθος, όπως είναι το αντίγραφο του Ερμή του Πραξιτέλη, που πωλείται 3.000 ευρώ.

– Είναι πολύ λογικές οι τιμές.

Θα έλεγα ότι είναι πολύ χαμηλές τιμές. Αντίστοιχα, τέτοιου είδους τέχνηρα σε μουσεία του εξωτερικού είναι πολύ πιο ακριβά. Ο ΟΔΑΠ θα ξεκινήσει τον Μάρτιο να έχει e-shop. Δυστυχώς όλα αυτά τα χρόνια δεν είχε γίνει δυνατό γιατί ήταν αυτές οι αγκυλώσεις του θεσμικού πλαισίου. Μιλάμε για θεσμικό πλαίσιο του '77, πώς να τα έχει προβλέψει όλα αυτά. Ο στόχος είναι μέσω του e-shop να μην το πάρει μαζί του ο επισκέπτης αλλά να του το στείλεις ή και να το παραγγείλει από εκεί που είναι. Να αυξηθούν οι πωλήσεις μεγάλων αντικειμένων.

– Οι αγοραστές των μεγάλων αντιγράφων είναι Έλληνες ή ξένοι;
Και τα δύο.

– Υπάρχουν αγοραστές ξένα μουσεία;

Συνήθως όχι. Ένα μουσείο θα πρέπει για τους δικούς του ερευνητικούς και επιστημονικούς λόγους να παραγγείλει κάτι. Εμείς κάναμε μία τέτοια παραγγελία στο μουσείο του Λούβρου γιατί ζητήσαμε να μας δώσουν δύο αντίγραφα της Νίκης της Σαμοθράκης. Ένα θα τοποθετηθεί στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης και ένα στον αρχαιολογικό

χώρο της Σαμοθράκης, εκεί που βρέθηκε. Πρέπει λοιπόν, να έχει τέτοιου είδους ενδιαφέροντα. Υπάρχουν περιπτώσεις μουσείων που ζητούν αλλά είναι σπάνιες.

– Η επικαιρότητα παίζει ρόλο στις επιλογές των έργων;

Θα έλεγα ότι οι επιλογές γίνονται με κριτήρια αισθητικής αλλά, ναι, και επικαιρότητας. Την εποχή της Αμφιπόλης, το 2014, υπήρξε πολύ μεγάλη ζήτηση σε αντίγραφα που σχετίζονταν με τον Αλέξανδρο ή με τους τόπους της Βόρειας Ελλάδας. Από την άλλη πλευρά, τα αντίγραφα γίνονται για αισθητικούς λόγους, για εμπορικούς – ανάλογα με τη ζήτηση οργανώνεις την παραγωγή σου –, με κριτήρια τα οποία έχει το Υπουργείο Πολιτισμού, ο ΟΔΑΠΠ αλλά και οι επί μέρους εφορείες αρχαιοτήτων της πρόθεσης προβολής συγκεκριμένου ευρήματος και φυσικά, τελικά, με οικονομικά κριτήρια. Όπως ήταν και το πρώην Ταμείο, έτσι και ο Οργανισμός επιθυμεί να έχει έσοδα ώστε να τροφοδοτεί τον πολιτισμό. Μέχρι σήμερα έχουμε την ιδιαιτερότητα, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στους οργανισμούς του εξωτερικού όπου περίπου το 80% των εσόδων τους προέρχεται από παρεχόμενες υπηρεσίες, πωλητήρια, αναψυκτήρια, εστιατόρια και το 20% από τα εισιτήρια, στην Ελλάδα επειδή έμειναν πολύ πίσω αυτά τα πράγματα, έχουμε το 95% να είναι από τα εισιτήρια και το 5% μόλις από άλλα έσοδα.

– Τραγικό...

Αυτό βέβαια είναι τραγικό, όπως το λέτε, από την άλλη δείχνει πόσο μεγάλες δυνατότητες υπάρχουν σε αυτό ακριβώς που θέλουμε να προωθήσουμε. Δεν είναι τυχαίο ότι το βάλαμε τώρα εμπρός αν σκεφτεί κανείς ότι ο νόμος για τον Οργανισμό, που του δίνει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί με μία οικονομική και εμπορική λογική, πέρασε από τη Βουλή στις 13 Δεκεμβρίου 2020.

– Μία προσωπική ερώτηση: Το αντικείμενό σας είναι συγκινητικό. Στη θέση που βρίσκεστε ποιες είναι οι

δυο-τρεις συγκινήσεις που έχετε πάρει αυτό το διάστημα;

Κοιτάζτε, η πολιτική επειδή είναι η τέχνη του εφικτού σου δίνει τη δυνατότητα, πράγματα που, ως επιστήμων έχεις σκεφτεί, έχεις οραματιστεί, έχεις πει, πολύ ανθρώπινα, «μακάρι αυτό να μπορούσε να γίνει», σου δίνει τη δυνατότητα να τα κάνεις. Επομένως, αυτό και μόνο είναι μία πολύ μεγάλη συγκίνηση. Πάντοτε σκεφτόμαστε ότι πρέπει να κάνουμε τους αρχαιολογικούς χώρους προσβάσιμους – και αυτό το σκεφτόμαστε και με την επιστημονική μας ιδιότητα. Μετά από τόσα χρόνια και με τα τεράστια προβλήματα που υπήρχαν στο παλιό αναβατόριο της Ακρόπολης, μπορέσαμε και φτιάξαμε έναν υπερσύγχρονο ανελκυστήρα ο οποίος, όταν τελείωσε, δυστυχώς ήμασταν σε λοκντάουν και δεν τον έχουν δει ακόμη οι επισκέπτες. Το γεγονός ότι, μόλις ανοίξουν οι αρχαιολογικοί χώροι, άνθρωποι με αναπηρία, με προβλήματα, ή απλώς ηλικιωμένοι που δυσκολεύονταν να ανέβουν στην Ακρόπολη, θα μπορούν πλέον να την προσεγγίσουν και να τη χαρούν έτσι όπως δικαιούνται να τη δουν όλοι, μας δίνει μια τεράστια ικανοποίηση.

– Σαν άνθρωπος, το ότι το αντικείμενό σας είναι ο πολιτισμός αλλά έχετε να ασχοληθείτε με τη σκληρή κριτική ή με μικροπρέπειες, πώς το αντιμετωπίζετε;
Κοιτάζτε, έχει σημασία πόσο αφοσιωμένος είσαι και πόσο πιστεύεις στον στόχο σου και ότι αυτό που κάνεις θα αφήσει εντέλει θετικό αποτύπωμα. Από εκεί και πέρα ο κάθε άνθρωπος, ο κάθε πολίτης, είναι ελεύθερος να κρίνει. Αλλά το ίδιο το έργο έρχεται να διαψεύσει τις κακοπροαίρετες και κακόπιστες κριτικές. Κάθε κριτική είναι ευπρόσδεκτη γιατί μας κάνει να βελτιωθούμε. Αλλά άλλο κριτική, άλλο πολιτική κριτική και άλλο, αν θέλετε, μία κριτική για την κριτική. Αυτό που σε μεγάλο βαθμό αντιμετωπίζουμε είναι μια στείρα αντιπολίτευση, γιατί «πρέπει να γίνεται αντιπολίτευση».

Στέλιος Γαβαλάς, γλύπτης και προϊστάμενος των εργαστηρίων

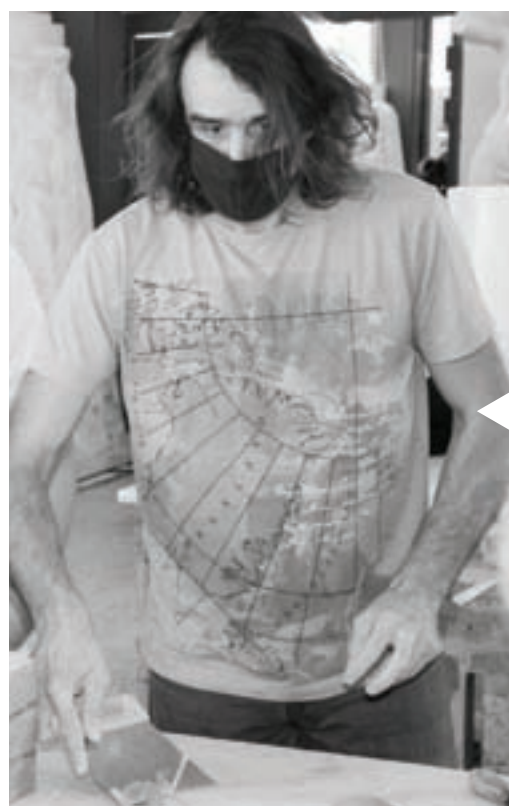
* Η πιο σημαντική αίθουσα του κυρίου είναι η εθνική μας Μοντελοθήκη. Εδώ φυλάσσονται όλα τα πρώτα αντίγραφα που έρχονται ανά την Ελλάδα. Το κάθε μοντέλο είναι ο κανόνας από τον οποίο γίνεται η αναπαραγωγή των άλλων κομματιών. Το πρωτότυπο δεν το ξαναγγίζεις για να μην το καταπονείς.

* Τα πιο παλιά μοντέλα που έχουμε είναι τα εκμαγεία που είχε κάνει πρώτος ο Εμίλ Ζιγιερόν, ένας Ελβετός, δεξί χέρι του Έβανς και του Σλήμαν. Αυτός έθεσε τις βάσεις. Πολλά δικά του αντίγραφα υπάρχουν σε ξένα μουσεία, στο Μετροπόλιταν της Αμερικής, στο Λονδίνο, στη Ζυρίχη και σε μεγάλες συλλογές. Μία έκθεση με έργα του είχε γίνει και στη Θεσσαλονίκη.

* Ο γύψος δεν έχει συρρικνώσεις γι' αυτό και προτιμάται από τα άλλα υλικά, για να είμαστε όσο πιο κοντά γίνεται στο αρχαίο κομμάτι. Το πιο δύσκολο σημείο στη δουλειά μας είναι η εκμάγευση από το πρωτότυπο έργο. Θέλει μεγάλη προσοχή, κατάρτιση και εμπειρία.

* Εδώ δουλεύουν και πολλοί Καλοτεχνίτες, παιδιά της Σχολής Καλών Τεχνών, όπως και γλύπτες, ζωγράφοι και συντηρητές έργων τέχνης.

* Με τα χρόνια προστίθενται συνεχώς νέα μοντέλα. Τώρα, για μία έκθεση που ετοιμάζεται να γίνει στο Κονέκτικατ των ΗΠΑ προσθέσαμε 12-13 νέα μοντέλα. Επίσης ετοιμάζεται μία έκθεση για την Αρχαία Σπάρτη οπότε μας ζητήθηκε η αναπαραγωγή αρκετών νέων μοντέλων.

Βασίλης Λιόλιος, συντηρητής αρχαιοτήτων και έργων τέχνης

* Παλιά, η διαδικασία γινόταν με το σπαστό γύψινο καλούπι. Κάνανε την εκμάγευση, κομματάκι-κομματάκι, σφήνα-σφήνα. Στην εξέλιξη, άρχισε να γίνεται με λάστικο σιλικόνης και τώρα πια μπορεί να γίνει εκμάγευση με 3D εκτύπωση. Δηλαδή γίνεται η σάρωση και μετατρέπουμε το μοντέλο σε τρισδιάστατο αντικείμενο από ρητίνη και μετά γίνεται το καλούπι παραγωγής και, τέλος, ακολουθεί η πατίνα.

* Έχουμε την πατίνα μαρμάρου και την πατίνα χαλκού για τα πράσινα, όπως λέμε. Η πατίνα γίνεται με διάφορα χρώματα, κάποιοι ζωγράφοι προτιμούν ακρυλικά και κάποιοι άλλοι κόλλες αγιογραφίας. Είναι ελεύθεροι οι καλλιτέχνες να επιλέγουν το υλικό που ξέρουν καλύτερα.

* Για τις τοιχογραφίες, πηγαίνει ο καλλιτέχνης στο πρωτότυπο, το αντιγράφει σε μοντέλο το οποίο φυλάσσεται εδώ μέσα και μετά το αποτυπώνει στην επιφάνεια. Πάντα αυτό γίνεται μπροστά στο αντικείμενο. Το 3D σκάνερ τώρα πια, είναι πολύτιμο, μας λύνει τα χέρια.

* Πολύ δημοφιλή μοντέλα είναι ο *Δίσκος της Φαιστού*, το *κεφάλι της Υγείας*, τα *Κυκλαδικά*, ο *Ηνίοχος* (το κεφάλι αλλά και ολόκληρος). Ό,τι υπάρχει σε μουσείο, από κόσμημα, νόμισμα, γυάλινο αντικείμενο, άγαλμα, από το μικρότερο αντικείμενο μέχρι το μεγαλύτερο, μπορούν να γίνουν αντίγραφα.

Από τον βανδαλισμό του **Athenaeum** στα εγκαίνια της **Εθνικής Πινακοθήκης**

Η υπουργός Πολιτισμού απαντάει
σε θέματα της επικαιρότητας

Για την καταστροφή του Athenaeum

«Καταρχήν, η ίδια αυτή η πράξη που έγινε για μένα ήταν σοκαριστική, δεν ήταν απλός βανδαλισμός, ήταν μια μορφή τρομοκρατικής ενέργειας, άσχετο με το ότι, όπως λένε, έγινε από γυρολόγους που ήθελαν να πάρουν τα μέταλλα. Ένα παράλληλο γεγονός, αλλά πολύ μικρότερης σημασίας, έγινε στον Ακροκόρινθο όπου είχαμε κάνει ένα μεγάλο έργο φωτισμού. Κάποια στιγμή, όταν μας ειδοποίησαν ότι δεν ανάβει η Ακρόπολη, είδαμε ότι κάποιοι είχαν αφαιρέσει από τα καλώδια τα συρματάκια του χαλκού, είχαν πάρει τα σώματα, είχαν πάρει οτιδήποτε μεταλλικό και είχαν αφήσει γυαλιά και βουναλάκια από τα κομμένα καλώδια. Αλλά ακόμα κι αυτό ήταν άλλης τάξεως γιατί δεν έγινε ζημιά στο ίδιο το μνημείο. Στο Athenaeum έχουμε καταστροφή του μνημείου, απώλεια έργων τέχνης –ακόμα και την προτομή της Κάλλας πήρανε– και καταστροφή των οργάνων. Επικοινωνήσα με την κυρία Άννα Κουκουράκη από την πρώτη στιγμή που δημοσιοποιήθηκε ο βανδαλισμός, της είπα ότι το υπουργείο θα βοηθήσει, θα βρούμε έναν τρόπο, γιατί πέρα από το ότι είναι ένα Ωδείο, είναι και ένα ιστορικό Ωδείο. Μου έστειλε μία επιστολή και μου περιγράφει όλη αυτή τη θλιβερή ιστορία την οποία βιώνουν. Η πρόθεση είναι να το στηρίξουμε απόλυτα. Έδωσα ήδη τη σχετική εντολή».

Για το Πωλητήριο του Αρχαιολογικού Μουσείου

«Το Πωλητήριο του Αρχαιολογικού Μουσείου, χάρη στους ανθρώπους του Οργανισμού, έχει αλλάξει εντελώς. Όταν ανοίξουν τα μουσεία κάντε μια βόλτα να το δείτε. Τα πωλητήρια πρέπει να είναι κάτι περισσότερο από ποιοτικά καταστήματα διότι πουλάνε τέχνη, διαφημίζουν τέχνη, προβάλλουν τον ελληνικό πολιτισμό και έχουν τεράστιες δυνατότητες επειδή έχουν εμπνευσμένα αντίγραφα, εφαρμογές, ευπώλητα, βιβλία, μολύβια, κούπες, ποτήρια, μαντήλια, φουλάρια, μικρά κοσμήματα, τα πάντα. Και καλαίσθητα. Θα ακολουθήσουν και άλλα πωλητήρια τα οποία θα ενισχυθούν μέχρι τον Απρίλιο που ξεκινάει επισήμως η τουριστική σεζόν. Με το άνοιγμα των μουσείων θα υπάρχουν πολλές εκπλήξεις».

– Θα υπάρχουν και αντικείμενα σύγχρονων καλλιτεχνών;

«Θα υπάρχουν αντικείμενα σύγχρονων καλλιτεχνών εμπνευσμένα από τις συλλογές των μουσείων. Αυτό είχε ξεκινήσει και από την προηγούμενη κυβέρνηση αλλά δεν είχε ολοκληρωθεί. Εντατικοποιήσαμε τη συνεργασία του Οργανισμού με το Εικαστικό Επιμελητήριο προκειμένου να δημιουργηθούν τέτοια έργα τέχνης».

Για τα εγκαίνια της Πινακοθήκης, στις 24 Μαρτίου 2021

«Η Πινακοθήκη ανοίγει. Πηγαίνω μια φορά την εβδομάδα τους τελευταίους 18 μήνες, διότι εμείς παραλάβαμε ένα λιμνάζον εργοτάξιο. Μέσα σε 19 μήνες, χάρη σε μία μεγάλη προσπάθεια που καταβάλαμε, με τη συνεχή δική μου εποπτεία, όπου χρειαζόταν, καταφέραμε να συντονίσουμε τις υπηρεσίες και το εργοτάξιο. Όλοι οι άνθρωποι να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους: οι συνεργάτες μου, όλο το αρμόδιο προσωπικό του Υπουργείου, ο γενικός γραμματέας Γ. Διδασκάλου, το προσωπικό της Πινακοθήκης που προετοιμάζει την έκθεση, προφανώς με την κυρία Λαμπράκη».

– Τι αλλαγές θα δούμε στη νέα της μορφή;

«Το κτίριο έχει αλλάξει! Η παλιά Πινακοθήκη, αυτό το πολύ όμορφο κτίριο του μοντερνισμού ήταν της τάξεως των 9.720 τετραγωνικών μέτρων. Σήμερα η Πινακοθήκη είναι 21.000 τ.μ. Η παλιά Πινακοθήκη δεν είχε αμφιθέατρο. Σήμερα έχει ένα υπερσύγχρονο αμφιθέατρο, υπάρχουν αποθηκευτικοί χώροι που δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα από τους χώρους των μεγάλων μουσείων του εξωτερικού. Η Πινακοθήκη δεν είχε σχεδόν τίποτα ψηφιακό. Σήμερα έχει τεράστιες ψηφιακές υποδομές. Όλο το κτίριο έχει αποκτήσει μία άλλη διάσταση. Υπάρχει το πλανάρ, η σπείρα που επιτρέπει στο φως να μπαίνει παντού, ακόμα και στο υπόγειο και να δίνει την αίσθηση στον επισκέπτη ότι είναι μεν μέσα σε ένα κτίριο αλλά συγχρόνως ότι είναι μέσα στην πόλη γιατί από παντού θεάται την πόλη. Θα έχει έναν ενδιαφέροντα περιβάλλοντα χώρο γιατί προστίθενται νησίδες πρασίνου και αυτό από μόνο του είναι σημαντικό».

Έχουμε ακόμα δουλειά αλλά θα είναι έτοιμη η Πινακοθήκη να εγκαινιαστεί στις 24 Μαρτίου. Είναι στην ουσία και η πρώτη εκδήλωση του εορτασμού των 200 χρόνων από την Επανάσταση. Αυτή ήταν η απόφαση του πρωθυπουργού από τον Αύγουστο 2019! Είπαμε ότι είναι ένα εμβληματικό έργο για την Ελλάδα. Είναι το Μουσείο το οποίο ταυτίζεται με την ιστορία του νέου ελληνικού κράτους, επομένως να ξεκινήσει από εκεί ο εορτασμός. Με τα εγκαίνια θα είναι εκτεθειμένες οι μόνιμες εκθέσεις της Πινακοθήκης». **Α**

**Σχετικά
με το
Athenaeum
η πρόθεση
είναι να το
στηρίξουμε
απόλυτα.
Έδωσα ήδη
τη σχετική
εντολή.**

Η ελληνοκαναδή τραγουδοποιός που

Τα roaring twenties
είναι πολύ σημαντικό
να τα ζήσεις fully

**ERO
SEAGULL**

αγαπά τις μεταμορφώσεις επιστρέφει με το «Doin' Our Game» και μιλά για τα παιχνίδια της ζωής

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - Φωτό: CHRIS ZINAS

ΚΟΣΜΟΓΥΡΙΣΜΕΝΗ, ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΗ ΚΑΙ ανανεωτική σε έναν κόσμο που αναζητά διαρκώς ταυτότητες, η Ero Seagull με το νέο τραγούδι «Doin' Our Game», που κυκλοφόρησε πριν φύγει το 2020, ανατρέχει στην άγρια νιότη της και με αφορμή την οπτικοποίησή του από τον πολυβραβευμένο σκηνοθέτη Αντώνη Γλαρό, συστήνεται χωρίς δισταγμούς.

Μία από τις καλύτερές μου φίλες διάβασε το βιβλίο μου «Ero & The Remembrance» και μου είπε να γράψω ένα τραγούδι για αυτή τη δεκαετία της εξέγερσης. Αυτή η δεκαετία από τα 18 ήταν πολύ έντονη. Ζήσαμε ατίθασα, ελεύθερα, με την έννοια μη περιορισμένα. Από έξω φαινόταν άγριο όλο αυτό, τα ναρκωτικά, τα πάρτι, αλλά η βάση πάντα ήταν η αγάπη και η βαθύτερη ανάγκη να ανακαλύψουμε τον κόσμο από εμάς. Δεν είχαμε κάποια πρόθεση ούτε είχαμε υπ' όψιν μας να γίνουμε αρεστοί ή αποδεκτοί. «We were doin' our game, all we had was our story, Rock stars of unknown fame». Αυτά τα roaring twenties είναι πολύ σημαντικό να τα ζήσεις fully, όπως ο Τζακ στον «Τιτανικό» πιστεύω. Κι εγώ δεν ήξερα πού θα με βγάλει η ζωή. Μια μέρα έτρωγα με την κόρη του Κόεν, την άλλη νοσηλεύομαι σε τρελάδικο λόγω self abuse με LSD. Γενικά νιώθω ότι έχω ζήσει άπειρες ζωές και το «Doin' Our Game» είναι ένα τραγούδι που το λέω στο μελλοντικό μου παιδί όταν είναι έτοιμο να καταλάβει ότι όλα γίνονται όπως πρέπει να γίνουν και όλα σε οδηγούν στον δρόμο σου. Είμαστε οι ράγες του τρένου που αν έστω και μία δεν ήταν εκεί θα εκτροχιαζόταν χωρίς να μας πάει στον τελικό προορισμό μας.

Μεγάλωσα στα Εξάρχεια, έκανα θεατρικές σπουδές στην Αγγλία, έζησα κάποια χρόνια στη Νέα Υόρκη, στη Φλόριντα, στη Γρανάδα, έφτασα στο Λονδίνο, επέστρεψα στην Αθήνα. Δεν είχα φόβο μέσα μου, όπου και αν πήγα να σπύριζα μου ήταν. Οι άνθρωποι βγαίνουν από τον δρόμο τους εύκολα για να με βοηθήσουν, παντού συνάντησα ανθρωπιά, είτε ήμουν στην Ινδία είτε στη Νέα Υόρκη. Το έναυσμα για όλη μου τη δράση ήταν πάντα ο έρωτας. Αυτό με κινητοποιούσε, και η δράση μου χαρακτηριζόταν από την αμεσότητα. Δεν έκανα κάτι για να καταφέρω κάτι άλλο, ήμουν πάντα καλλιτέχνης, δεν είχα υστεροβουλία. Σκοπός μου δεν ήταν να δω μόνο τοπία και μουσεία ή να αποκτήσω εμπειρίες, όλα είχαν τη νομοτέλειά τους μέσα από τον έρωτα που ζούσα για τη ζωή. Όπου πήγα να νόμιζαν ότι είμαι ντόπια, στο Ισραήλ μού μιλούσαν εβραϊκά, στην Ταϊλάνδη ταϊλανδέζικα. Έχω άπειρες μνήμες η αλήθεια είναι, στο κομμάτι λέω «we hitchhiked to Devon stayed homeless at night», που πίσω από αυτόν τον στίχο κρύβεται ένα ολόκληρο σύμπαν. Πήραμε άπειρα οστοστόπ με την κολλητή μου την Κασσάνδρα στην Αγγλία και αψηφούσαμε τους κινδύνους, είχαμε μπει σε ένα φορτηγό γεμάτο κόκα και η Κασσάνδρα κοιμόταν όσο ο οδηγός μου έλεγε την ιστορία της ζωής του, εμείς απολαμβάναμε δίχως καμία αίσθηση του φόβου. Ακολουθούσα πάντα τη μουσική, εμπιστευόμουν τη ζωή.

Η καλύτερη συναυλία που έχω δώσει και η καλύτερη που έχω βιώσει; Είμαι ανάμεσα σε δύο και στα δύο ερωτήματα. Η μία που έχω δώσει στον διαγωνισμό «The Peoples Music Awards» στο Λονδίνο είναι μια αγαπημένη γιατί γνώρισα απίθανα άτομα και κατάλαβα πόσο μου αρέσει αυτό που κάνω αυτή τη στιγμή. Η άλλη είναι στη στοά Φέξη στο «Sounds Good Project», που ο κόσμος ήταν τόσο θερμός και τραγουδούσε μαζί μου, υπήρχε interaction. Όσο για αυτές που έχω βιώσει μια είναι στο «Ρόδον» με την μπάντα Deus που πήγαμε μετά όλοι στο «Decadence» και συνεχίσαμε το head banging σε μουσικές επιλογές του τραγουδιστή των Deus. Και η δεύτερη ήταν το 1995, θυμάμαι, μετά τις διακοπές, που είχε έρθει η Bjork στις 2 Σεπτεμβρίου στον Λυκαβηττό. Εγώ είχα κόλλημα μαζί της, και η μπιτέρα μου δεν είχε βρει εισιτήρια, αλλά μου λέει πάμε κι ό,τι γίνει. Περπατήσαμε μέχρι πάνω και μιλάει η μπιτέρα μου στους πορτιέρηδες και τους πείθει να μας βάλουν μέσα. Τους είπε πόσο σημαντικό ήταν για μένα να τη δω. Τότε ήταν λίγο πιο ελαστικά τα μέτρα. Βλέπω τη συναυλία σε πλήρη έκσταση και στο τέλος της συναυλίας η Bjork πέρασε από δίπλα μας και ήταν σε απόσταση αναπνοής. Δεν το πίστευα, είχε θολώσει το μυαλό μου και για αρκετή ώρα μετά δεν ήμουν ικανή να επικοινωνήσω με το περιβάλλον μου. Είχα μείνει εκεί. Ήταν είδωλό μου και της έγραφα και γράμμα που σε κάποια φάση το είδε η κολλητή μου η Τίνα που έμενε στη Νέα

Υόρκη και κατάγεται από την Ικαρία, όπως εμείς, και μου ζήτησε το γράμμα να το έχει. Ήμασταν 15; Μετά από χρόνια η Τίνα δούλευε στη Νέα Υόρκη σε έναν οικό μόνος και κάποια στιγμή δημιουργούσαν ένα φόρεμα για την Bjork και σε ένα δείπνο που είχαν πάει της είπα για την ιστορία μου και της έδωσε το γράμμα.

Το κίνημα της punk πάντα σήμαινε οτιδήποτε έφευγε από τις νόρμες, ήταν μια πολιτική στάση, μπορεί να εκφραζόταν μέσα από τη μουσική, μέσα από τις ενδυματολογικές προτιμήσεις, μέσα από την τέχνη. Ακόμη κι αν σήμερα η αισθητική του έχει ενσωματωθεί με πιο mainstream αναφορές, η ανάγκη εξακολουθεί να είναι γνήσια και να παραμένει. Η punk δεν είχε να αποδείξει τίποτα σε κανέναν. Με την έκφρασή της κατόρθωσε να επικοινωνήσει μια πραγματικά abstract γλώσσα και είναι μια αντίσταση στο κατεστημένο το τότε. Ήταν μια εξέγερση με aggressive κιθάρες που προωθούσε την ατομική ελευθερία, μέσα από απόψεις ενάντια στην καθεστηκυία τάξη. Υπάρχει πάντα χώρος και ανάγκη στην κοινωνία, τουλάχιστον έτσι όπως τη γνωρίζουμε, για μια τέτοια έκφραση. Εγώ δεν περιορίζομαι απαραίτητα σε ένα είδος μουσικής, αφηγούμαι τον στίχο με συγκεκριμένο ρυθμό και μελωδία που στην περίπτωση του «Doin' Our Game» ο Στέφανος Κρυσταλλίδης (producer, κιθάρες) το ενορχήστρωσε ως punk κομμάτι.

Σίγουρα, όταν πρωτο ξεκίνησε το hip hop, ήρθε από μια βαθιά ανάγκη να εκφράσει αυτά που βίωνε το κάθε γκέτο, αλλά με το πέρασμα του χρόνου το είδαμε όλοι να γίνεται πιο pop ή mainstream, εμπορικό με λίγα λόγια, και να έρχονται στα κλιπ τα χρήμα, το φαίνομαι cool και έχω όλα τα φώτα της δημοσιότητας πάνω μου, και αυτά τα θεωρώ καλίσέ του. Είναι λίγο ψεύτικα στα μάτια μου και δεν πηγάζουν από μια ειλικρινή ανάγκη εξωτερικής, είναι βασισμένα σε μια ιδέα άλλη, μια όχι τόσο βιωματική αλλά φανταστική. Δηλαδή ο 2Pac μέσα από το βίωμά του έγραψε το «Changes», έγραψε «He 'll never get to lay back» και είδαμε ότι είχε δίκιο, τον σκότωσαν. Επίσης νιώθω ότι υπάρχει μια δυστοκία, ένα έλλειμμα δημιουργίας, όσον αφορά την αυθεντικότητα του hip hop και τη μεταφορά της στο τώρα, διότι έχει κατακλειστεί από μανιέρες και έτοιμες συνταγές. Ένας καλός δημιουργός συχνά φτιάχνει δικό του μονοπάτι, δεν πατάει απαραίτητα σε πολυσύχναστους δρόμους. Έχω δει και καινούργιες προσπάθειες που αξίζουν thumbs up αλλά είναι μετρημένες και ευελπιστώ σε μια επανάσταση της μουσικής που εύχομαι να πάρω μέρος.

Είχα την ευκαιρία να βρεθώ με τη Natalia Tena των Molotov Jukebox, τη Nymphadora Tonks του Harry Potter και την Osha του Game Of Thrones. Είναι ένα άτομο αξιαγάπητο που ήρθε και μου μίλησε ενώ εγώ ήμουν σε low mood μετά τη συναυλία μου στο venue Scala και είναι σαν νεράιδα φωτιάς που έρχεται και σε ξεσηκώνει. Γνωριστήκαμε και ένιωσα ανάταση ψυχής και μου λέει σε κάποια φάση, τι θες τώρα πραγματικά; Και της απάντησα let's go and mingle, και πήγαμε να γνωρίσουμε κι άλλο κόσμο. Μου έκανε εντύπωση η άνεσή της, ο αέρας της. Εξαιρετική προσωπικότητα.

Το αγαπημένο μου παιχνίδι ως παιδί ήταν να εξερευνώ το γραφείο του θείου μου που ήταν δίπλα από το σπίτι μας. Εκεί χανόμουν με τις ώρες ζώντας και δημιουργώντας το δικό μου γραφείο. Ένα ακόμα αγαπημένο μου παιχνίδι ήταν το Heroes Of Might And Magic που έκλεινα για πλάκα οχτώωρα και θυμάμαι στον σεισμό του 1999, στο σπίτι της θείας μου, είχαμε κλείσει εικοσιτετράωρα. Τώρα το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι το στούντιο μουσικής που έχω στο σπίτι μου. Εκεί χάνομαι εξερευνώντας τους μουσικούς ορίζοντες.

Όταν έκλεισα τα 18 η μπιτέρα μου με ρώτησε τι θέλω για δώρο γεννηλίκης και της είπα ένα τηλεσκόπιο και ένα εισιτήριο για την Αγγλία. Με είχε πάρει τηλέφωνο η φίλη μου η Κασσάνδρα και μου είχε πει να πάμε στο μουσικό φεστιβάλ Glastonbury. Αυτό ήταν μια αξέχαστη εμπειρία. Ξυπνάγαμε με τους Wallers να πχούν στα αυτιά μας, ήταν κάτι το εξωπραγματικό, περπατάγαμε και βλέπαμε τον David Bowie να παίζει στη σκηνή. Όταν φύγαμε αποφασίσαμε να πάμε στην Ταϊλάνδη και μαζέψαμε χρήματα δουλεύοντας σε ένα εργοστάσιο για κάποιες εβδομάδες και καταφέραμε να πάμε. Αυτό κι αν ήταν culture shock. Καταλήξαμε να πάρουμε ένα σκυλάκι τον Quinko και στον

Δείτε πρώτοι την προ-μιέρα του νέου βιντεοκλίπ «Doin' Our Game» της Ero Seagull αποκλειστικά στο athensvoice.gr

γυρισμό είχαμε πρόβλημα να γυρίσουμε, γιατί τη μια φορά δεν είχαμε κάνει τα εμβόλια, τη δεύτερη δεν είχαμε μεγάλο κουτί μεταφοράς, δεν θέλαμε να τον αφήσουμε γιατί θα τον μαγείρευαν, κι έτσι βρεθήκαμε για δύο εβδομάδες στο πάτωμα του αεροδρομίου. Κινητοποιήθηκε ο κόσμος όλος να μας γυρίσει, ο πρέσβης ο ίδιος παρενέβη, τηλεφώνησε στην αεροπορική εταιρεία και η διευθύντρια της εταιρείας μάς φιλοξένησε σπίτι της όπου είδαμε το «Αρμαγεδδών» σε μια τηλεορασάρα και μας αγόρασε το πρώτο κουτί μεταφοράς και πήγαμε στο καλό.

Τα καλά πάρτι έχουν πάντα πολύ και ετερόκλητο κόσμο, όχι μόνο από μια παρέα που οι συμπεριφορές είναι παγιωμένες. Έχουν διαφορετικό χαρακτήρα όπου οι συνθήκες είναι τέτοιες για να αισθανθούν όλοι ελεύθεροι.

Δεν ξέρω αν υπάρχει απόλυτη ευτυχία, δεν έχω αποδεχθεί τίποτα το απόλυτο. Με απασχολούν σκέψεις πάνω στην ευτυχία. Ο Κρισναμούρτι μιλάει για την έλλειψη του εγώ, μεταξύ άλλων, και έχει μιλήσει για την αρετή που κρύβει το να μην κρίνεις και να παρατηρείς απλά τα γεγονότα όπως συμβαίνουν, χωρίς να μπαίνουν ιδέες ή κουτάκια. Δεν λέω ότι η ευτυχία έρχεται βασιζόμενος τη ζωή σου σε άλλους και στις ιδέες τους, αλλά υπάρχουν αλήθειες. Ο εγκέφαλος είναι ένα μηχανήμα που διαρκώς φτιάχνει νοήματα και έχει την τάση επίσης να φτιάχνει αρνητικά σενάρια. Οι σκέψεις μας δεν είναι δικές μας, έρχονται από εξωτερικούς παράγοντες. Έχω έρθει σε συμπέρασμα ότι η ευτυχία μπορεί να υπάρξει στη στιγμή του γεγεφάλου, όταν δεν κρίνουμε, δεν συγκρίνουμε και δεν βγάζουμε συμπεράσματα, και είμαστε παρόντες στο τώρα. Όταν στην ουσία μυρίζουμε το λουλούδι προτού προλάβει ο εγκέφαλος να σκεφτεί, τι ωραίο λουλούδι. Τότε υπάρχει ολοκλήρωση. Πολύ συχνά στην κοινωνία μας πιστεύουμε ότι μόλις γίνω γνωστός θα είμαι ευτυχισμένος, μόλις πάρω προαγωγή θα ολοκληρωθώ σαν άνθρωπος. Ζούμε για το μετά. Δεν βρίσκω την επίτευξη μιας φιλοδοξίας να σε κάνει ολοκληρωμένο γιατί συνήθως υπάρχει σύγκρουση και θέλεις και κάτι άλλο. Το θέμα είναι να κολυμπάς και όχι να σκέφτεσαι το κολύμπι. Με όλη μου την ειλικρίνεια και την απλότητα, η ευτυχία πιστεύω κρύβεται στην αγάπη και τις γλυκές αυτές στιγμές της. Χωρίς προσδοκίες, να είμαστε ελεύθεροι στη στιγμή και να εκφράζουμε την καρδιά μας, χωρίς όρια και χωρίς προσπάθεια. Επίσης η δημιουργία δικαιώνει την ύπαρξη, προσωπικά είμαι ευτυχισμένη όταν δημιουργώ.

Τι με απασχολεί αυτή την περίοδο στιχουργικά και συνθετικά; Δεν είμαι ταγμένη στο να παράγω συνέχεια, περνάω περιόδους συχίας του νου όπου θεωρώ ότι αυτή είναι η Κοιτίδα της δημιουργίας. Βγαίνοντας από αυτή την κατάσταση, γράφω ποίηση και δημιουργώ τραγούδια. Κάτι που με έχει ταρακουνήσει, ίσως με την απανθρωπιά της κοινωνίας μας, είναι η δολοφονία του Zak (Zackie oh), του George Floyd και άλλων. Έχω γράψει το τραγούδι «Requiem» αφιερωμένο σε αυτούς το οποίο μέλει να ενορχηστρωθεί.

Παρ' όλη τη μουσικότητα που απ' ό,τι μου λένε με διακρίνει, ανακάλυψα ότι δεν είμαι πολύ καλή μουσικός αλλά ευτυχώς πλαισιώνομαι από εξαιρετικούς μουσικούς και την αγάπη τους. Ανακάλυψα, επίσης, ότι ενώ είμαι συγχρόνως κοινωνική αλλά και εσωστρεφής την ώρα που βρίσκομαι στη σκηνή, μου φεύγουν όλες οι σκέψεις, οι αγωνίες και τα άγχη και είμαι ζεν και το απολαμβάνω με τον κόσμο. Συμμετέχω κι εγώ σε αυτή τη χαρά, δεν αποστασιοποιούμαι.

Το όνειρό μου είναι να βγάλω πολλά λεφτά και να φτιάξω μια εταιρεία στην Αθήνα πληρώνοντας μουσικούς να δημιουργούν κομμάτια που θα σπρώχνω σε όλο τον κόσμο. Εύχομαι να μην είναι όνειρο θερινής νυκτός. Θα επέλεγα τους Bombing The Avenue και τους Deaf Radio, δύο μπάντες που μπασίστας τους είναι ο κολλητός μου, Δημήτρης Γεωργόπουλος, και είχα τη χαρά να τους ακούσω. Ο Δημήτρης μάλιστα είναι ο μπασίστας του Doin' Our Game. Θα επέλεγα επίσης τη Μαριλένα Ορφανού, μια μοναδική πιανίστα και συνθέτη και την μπάντα της, Someone Who Isn't Me (SWIM). Τους Lip Forensics, γενικά άτομα ερωτευμένα με τη μουσική που έχουν πολλά να πουν, όπως και η συνεργάτης μου Δήμητρα Αποστόλου, που είναι και τα πλήκτρα στο «Doin' Our Game».

Πού πηγαίνω όταν στέλνω κωδικό μετακίνησης 6; Όταν ρίχνω εξάρες, πάω όπου θέλω. **A**

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

K-POP

TΑ ΒΛΕΠΩ ΣΤΗΝ ΕΡΜΟΥ. Παιδιά του κουτιού, με μπλουζάκια Blackpink, BTS και A.R.M.Y. Είναι το σινιάλο τους, ναι, η K-pop ακούγεται δυνατά και στην Αθήνα. Μην ανησυχείτε. Σε περίπτωση που ο μικρότερος αδελφός, ο έφηβος γιος ή η 14χρονη ανιψιά σας φορούν τισέρτ με μία από τις παραπάνω στάμπες, κανένας κίνδυνος δεν κρύβεται. Εγγυημένα. Σε αυτή τη μουσική δεν караδοκούν σατανισμοί, ναρκωτικά, αυτοκαταστροφή, πανκ, γκόθικ, μέταλ, emo, ρέιβ, ραπ ή τα συνήθη τραπ τύπου «Θέλω Φεράρι, έχω παπάρι, γουστάρω κόττερα, ελικόπτερα και σκύλες λεπιδόπτερα». Τα κορεατικά ποπ συγκροτήματα και οι φαν τους είναι αθώοι και εμμονικοί. Όσο για τις παραπάνω ανταγωνιστικές «φυλές», στα μάτια και στα αυτιά τους δεν υπάρχουν.

Υποδεχτείτε τους «Κορεάτες», τα BTS αγόρια με τα cleancut κουρέματα σε σιέλ, πράσινες, ξανθοκαφετίες και άλλες ποικιλίες αποχρώσεων. Τα Blackpink κορίτσια δεν πηγαίνουν πίσω: τα ροζ, βυσσινί και κόκκινα μαλλιά τους λάμπουν εξίσου εκτυφλωτικά. Το ίδιο συμβαίνει και με το ντύσιμό τους. Είτε στριτ, είτε ρετρό, είτε φουτουριστικοί, είτε σέξι, οι Αθηναίοι οπαδοί είναι στιλιστικά εντυπωσιακοί. Δείχνει σαν να ξεπήδησαν από βιντεοκλίπ K-pop μουσικής ή K-drama σειράς ή ταινίας. Αυτό θα πει «Κορεάτες»: φαν μιας βιομηχανίας μουσικής και εικόνας που κατέκτησε και τη Δύση, μιας και στην Ασία η κυριαρχία της είναι αδιαμφισβήτητη. Ειδικά πέρσι στις Ηνωμένες Πολιτείες, η διάχυση του συγκεκριμένου genre ήταν ασύλληπτη. ΗK-pop έφτασε πλέον να πωλείται ακόμα και στα ράφια του Wall Mart σε best price: Απόβαση στην Καλιφόρνια!

Κοιτάζοντας τα στατιστικά των περσινών πωλήσεων παγκοσμίως, συνειδητοποιούμε πως η μουσική που καταναλώθηκε το 2020 κατά κόρον δεν ήταν μπαλάντοειδή ή dance pop σουξέ, τραπ, χιπ χοπ, ροκ (καλά αυτό χαιρέτησε προ πολλού), ηλεκτρονικά χορευτικά χιτάκια ή λάτιν. Το 2020 στην παγκόσμια μουσική βιομηχανία έγινε κυριολεκτικά της Κορέας και δεν υπάρχει πιο αδιάψευστη πιστοποίηση από τις 40 εκ. πωλήσεις άλμπουμ που σκόραραν οι καλλιτέχνες με κωδικό K-pop. Τα κορεάτικα *TeenIdols* με τους BTS και τις Blackpink να ηγούνται του «κινήματος», πινέζαραν τη Σεούλ σαν το κέντρο του παγκόσμιου μουσικού χάρτη, και ας θέρισαν σε τρισάγια με τις νέες τους δουλειές στις μουσικές ανασκοπήσεις της χρονιάς ο Ντίλαν, ο Σπρίνγκκτιν, ο Έλβις Κοστέλο και τα λοιπά Ηνωμένα Γερωντικά Ροκ Εργοστάσια. Εξαιρετικοί δίσκοι αλλά too old for this hit! Οι έφηβοι, τα δυναμικά κοινά, δύο δεκαετίες τώρα είναι αλλού.

Εισαγωγή στην K-pop των ημερών: Ψάξτε και ακούστε το σινγκλ «Dynamite» των BTS. «Χτυπήθηκε» σε νούμερα που θα τα ζήλευαν όλοι οι παραπάνω «παππούδες» μαζί. Γιατί όταν μιλάμε για viewsK-pop καλλιτεχνών, δεν έχουμε να κάνουμε με μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια μάτια, αλλά για χτυπήματα που ξεκινούν από δισεκατομμύρια και πάνω. Ο Kim Seok-jin ή και σκέτο Jin για το κοριτσίστικο φαν κλαμπ των BTS και οι υπόλοιποι έξι συνοδοιπόροι-συντραγουδιστές της μπάντας είναι πια παγκόσμια είδωλα.

Είναι ωραία στον (νοτιοκορεάτικο) Παράδεισο!

Πίσω στην Αθήνα, όπου προς το παρόν η φυλή των K-pop παραμένει μια εκλεκτή μειονότητα σε σύγκριση με τα αλάνια από το Μπρονξ της Καλλιθέας ή τους τριζάτους τράπερ από τα Μπέμπερλι Χιλς Κουκακίου που σαρώνουν στο YouTube ή στα Mad Awards. Οι «Κορεάτες» της πατρίδας μας είναι λίγοι αλλά ορατοί. Είναι πιστοί, είναι σέχτα και δουλεύουν εξαντλητικά. Το **K-pop World Greece** μετρά ήδη έξι χρόνια ψηφιακής ζωής με νέα, ειδήσεις, ήχους, μόδα, ταινίες, σειρές και συνεντεύξεις, ενώ στο **Greek Otaku Radio** οι έφηβοι και οι έφηβες συντονίζονται με τις εκπομπές του Βλάση VLTσιάμη και της Mary Sensei, αμφότεροι Έλληνες, σε μια web συχνότητα που μεταδίδει εικοσιτέσσερις ώρες το 24ωρο μουσικές από την Ανατολή.

Πώς το είχε πει ο Τζούμας στη «Γλυκιά Συμμορία»: «Ξέρεις από πότε χάλασε το πράμα; Από τότε που εκείνος ο κρετίνος ο Πέρι Κόμο τραγούδησε την *Γκλεντόρα!*». Παραφράζω: Ξέρετε από πότε ξεκίνησε το «Κορεατικό» θέμα και στην Ελλάδα; Από το 2012, τότε που εκείνος ο εξ Ανατολής καουμπόη, ο **PSY**, τραγούδησε το «*GangnamStyle*» και σάρωσε τα ραδιόφωνα, τα κλαμπ, την Glee εφηβική σαπουνόπερα και τα διαφημιστικά όλου του κόσμου. Σημείωση: Η Gagnam είναι περιοχή της Σεούλ όπου οι τινέιτζερ της κατέχουν τα πάντα για τη μόδα, την τεχνολογία, το στιλ και το shopping των πιο εξελιγμένων brand new προϊόντων.

Μετά το διαπλανητικό χιτ του PSY βέβαια ο εφηβικός κόσμος ξαναμοιράστηκε όπως παλιά: Έως και πριν από δύο χρόνια οι Taylor Swift, Ariana Grande, Dua Lipa, Demi Lovato και Harry Styles σκόραραν στη Δύση, ενώ οι Κορεάτες αποσύρθηκαν πάλι στην Ασία τους. Μέχρι που ο παγκόσμιος απελευθέρωσε τον ιό και πάγωσε τις οικονομίες του πλανήτη.

Υπόθεση εργασίας: Τι θα συνέβαινε αν η boy band των **BTS** συνέχιζε να πουλά 300.000 εισιτήρια σε λίγα μόλις λεπτά αφότου άνοιξε η πλατφόρμα της παναμερικανικής περιοδείας τους; Γιατί το περιοδικό *Time* τους χάρισε το εξώφυλλό του; Αυτό θα συνέβαινε: Θα μιλούσαμε για την άλωση της Πόλης, καθώς οι «προδότες» Τζίμι Κίμελ και Έλεν ντε Τζενέρις άνοιξαν την κερκόπορτα, καλώντας τους στα σόου τους και βάζοντάς τους σε κάθε αμερικανικό σαλόνι.

Γεγονός: Πριν τον ιό, η τουρνέ των BTS ξεπουλούσε πιο γρήγορα από κάθε περιοδεία των Taylor Swift, Ariana Grande, Dua Lipa, Demi Lovato και Harry Styles μαζί. Και φυσικά δεν έφταιξαν τα «σουστημικά» mass media, αλλά η σόσιαλ κοινωνική δικτύωση

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

Κ-ποπ, Κ-drama, Κ-cinema, ή και πώς η Νότια Κορέα κατακτά τον κόσμο του παγκόσμιου θεάματος και αλλάζει τις παγκόσμιες πολιτισμικές ισορροπίες σε μουσική, σινεμά, τηλεόραση και πλατφόρμες υψηλής κυκλοφορίας

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

«Old Boy»

Blackpink

Πριν τον ιό, η τουρνέ των BTS ξεπουλούσε πιο γρήγορα από κάθε περιοδεία των Taylor Swift, Ariana Grande, Dua Lipa, Demi Lovato και Harry Styles μαζί.

© RICH FURY/GETTY IMAGES FOR COACHELLA

BTS

αλλά και κατατρό-
πωσε τον Ντόναλντ Τραμπ,
που όταν ακούει Τούλσα, θα θυμάται το κάζο
του και θα κλαίει.

Σε κάθε σωστά δομημένο boyband ή girlband η
προαιώνια συνταγή από τις Spice Girls ως και τους
On eDirection θέλει κάθε μέλος του συγκροτήμα-
τος να αποτελεί και καθρέφτη του κοινού του. Ο
τρυφερός και η κίνκι, ο ξέσχαλος και η ντροπαλή, ο
σκεπτόμενος νωχελικός και η τρέντι σουρλουλού.
Στόχος όλοι να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους και
όλοι οι έφηβοι του πλανήτη να ψωνίσουν συγκρό-
τημα, μέλος και επιταγή κατανάλωσης, αφού τα
σχήματα σε άμεση σύνδεση με τη βαριά βιομηχα-
νία της χώρας προσωθούν μέσω του ήχου τους
και όλα τα σχετικά εξαγωγίμα μόδας, συσκευών,
γκάτζετ, καλλυντικών και φυσικά τεχνολογίας.

Κάποτε στην Αμερική

Οι υπεύθυνοι οργανωτές της **ομιλίας του Τραμπ
στην Τούλσα** έτριβαν τα χέρια τους από χαρά.
Η πρώτη προεκλογική ομιλία-συγκέντρωση του
πορτοκαλομάλλη στη μάχη για τη δεύτερη προ-
εδρία, όπως έδειχνε η προκράτηση θέσεων στο
κλειστό κέντρο BOK, ήταν sold out μια εβδομά-
δα πριν. Και οι τεχνικοί που θα συντόνιζαν το λάιβ
στρίμινγκ ήταν περιχαρείς επίσης: τουλάχιστον
ένα εκατομμύριο κλίκερς προκράτησαν θέση στον
σέρβερ της περιοδείας, για να παρακολουθήσουν
την ομιλία του ψηφιακά. Αν η αρχή είναι το ήμισυ
του παντός, τότε ο Τραμπ θα σάρωνε με βάση τα
παραπάνω στοιχεία. Το κάζο όμως της Τούλσα ή-
ταν ανεπανάληπτο: 13.000 χιλιάδες άδειες θέσεις
και ούτε το ένα δέκατο από αυτούς που δήλωσαν
πως θα τον ακούσουν ψηφιακά να μην μπαίνουν
στον κόμβο. Και την επόμενη μέρα τα **tweets των
οργανωμένων K-popers** του έδειξαν τι πάει να
πει να αποκαλείς τους Ασιάτες Kung Flu!

Είχαν μεσολαβήσει τέτοιες διεργασίες στην ποπ,
που τα ραντάρ των Ρεμπουπλικανών ήταν αδύ-
νατον να πιάσουν. Σε αντίθεση με τους Λατίνους
που θεώρησαν πως το κίνημα Black Lives Matter
δεν τους αφορά, οι Κορεάτες φαν στρατεύτηκαν
στις τάξεις του και το 1 εκ. δολάρια δωρεά των BTS
επισφράγισε τη συμμαχία τους. Όλος ο ψηφιακός
στρατός δούλεψε για τους Δημοκρατικούς αλ-
λά και μια απίστευτη αλλαγή συντελέστηκε στην
κουλτούρα της κορεατικής ποπ. Σε κόντρα με την
έως τότε νόρμα και τα συμβόλαια των αστεριών με
την Ντίσνεϊ, που τους απαγορεύουν είτε να έχουν
τατουάζ είτε να τοποθετούνται πολιτικά, οι **BTS**
πήραν θέση συμπαρασύροντας και άλλες ακό-
μα κορεάτικες μπάντες: Με τους Δημοκρατικούς
και... βαράτε!

Επιστροφή στη Σεούλ, όπου σε λίγες μέρες ο αρ-
χηγός των BTS, **Κιμ Σέοκ-τζιν** πρέπει να καταγαγεί

στον στρατό. Όλοι οι
Κορεάτες άρρενες πρέπει ως
και τα 28 χρόνια τους να υπηρετήσουν τη στρα-
τιωτική τους θητεία. Τι γίνεται όμως με τον Κιμ,
που ο χρόνος κατάταξής του συμπίπτει με τον
χρόνο που οι BTS έβαλαν πλώρη για να γίνουν οι
νέοι Beatles; Αλλαγή του νόμου με συνοπτικές και
φωτογραφικές διαδικασίες. Χάρη στον Κιμ Σέοκ
to deadline κατάταξης για όλους τους Κορεάτες με-
ταφέρθηκε στα 32 χρόνια. Διάστημα αρκετό ώστε
η μπάντα να συνεχίσει να σκοράρει στο Billboard
αλλά και να σκώσει όλο το πακέτο μετά τους εμ-
βολιασμούς.

Ακούσατε το «*Dynamite*» των BTS; Λουσάτο χαρμά-
νι από σόουλ και φανκ, ροκ κιθαριές και τσιμπημα-
τάκια που παραπέμπουν σε Jackson5, φουλ μάρ-
κετινγκ με τον «στρατό» να πυρπολεί με μηνύματα
όλα τα εμπορικά ραδιόφωνα που αρνούνται να
το βάλουν στην πλέι λιστ τους. Στην καινούργια
εποχή που θα αναδυθεί για την Αμερική αλλά και
τον κόσμο μετά το εμβόλιο, το σινιάλο ελήφθη: η
Κορέα είναι εκεί, ενωμένη, δυνατή. Μάλλον και η
Beyonce πρέπει να ανησυχεί, παρότι τα «μαύρα»
ρεπερτόρια προς το παρόν μένουν ανέγγιχτα. Ο
ιός της K-pop μεταδόθηκε μεθοδικά. Και η Σεούλ,
σε αντίθεση με την Κίνα, δεν αρνήθηκε ποτέ τις
θεωρίες για τα μυστικά εργοστάσια που τον γέν-
νησαν.

Από την K-pop στο K-drama

Η ανάποδα; Η έκρηξη της K-pop έφερε την έκρη-
ξη του **K-drama** ή συνέβη το αντίθετο; Ισοπαλία
είναι η σωστή απάντηση. Οι Κορεάτες κατάφεραν
μαζί με τη μουσική τους να ρίξουν στη βιομηχανία
του παγκόσμιου θεάματος και το ισχυρό χαρτί των
«κολλητικών» σειρών. Με τον κωδικό K-drama σα-
ρώνουν σε τηλεθέαση. Σκέψου υπέρτατα καλογο-
ρισμένες αμερικάνικες ή λατινογενείς σαπουνό-
περες με κορεάτικο στιλ και βγήκες, μετά την Ασία
και την Ανατολή, στο Netflix. Αυτή τη στιγμή στην
πλατφόρμα του υπάρχουν τουλάχιστον 40 σειρές
της συγκεκριμένης ετικέτας.

Αν στην K-pop η συνταγή ήταν και είναι «*κοπιάρω κι
όχι απλώς υπάρχω αλλά το κάνω και καλύτερα*», κάτι
παρόμοιο συμβαίνει κι εδώ. Απίστευτα σκηνικά,
πανέμορφοι ηθοποιοί, ρομαντισμός, στιλ, ομορ-
φιά, μουσική, εξωτικές τοποθεσίες, στιλιζάρισμα
και θεματικά πλοτ που καλύπτουν μια ευρεία ηλικι-
ακή γκάμα ώστε όλοι μα όλοι να βρίσκουν τη σειρά
που τους ταιριάζει. Πάντως, ανεξαρτήτως genre
όλα τα K-drama περιστρέφονται γύρω από την
αναζήτηση της one and true love!

Οι **κορεατικές σειρές** διεισδυσαν πλέον στην τε-
ράστια αγορά της Κίνας. Βέβαια, από το 2003 είχαν
«προσकुνήσει» από το Βιετνάμ και τα νησιά Φίτζι
μέχρι το Ιράν και το Ουζμπεκιστάν. Η βιομηχανία
του K- drama προσφέρει σειρές για όλα τα γούστα
και όλα τα πολιτεύματα, τα ήθη και τα έθιμα μιας
χώρας, τον βαθμό ελευθερίας και την ηθική της
εκάστοτε κοινωνίας και του «πελάτη»: οικογενει-

ακές ιστορίες ή
σχολικά δράματα, μπου-
λινγκ και ομοφοβία, ιατρικές σειρές με
γιατρούς πρώτους στο φιλί και άριστους στο νυ-
στέρι, κλάμπινγκ, ντραγκς, αστυνομικές σειρήνες
και ιστορικές σειρές εποχής, δικαστικές πλάνες,
ζόμπι, λυκάνθρωποι και διαφθορά. «*Το Δάκρυ του
Δράκου*» και το «*Φεγγάρι της Σεούλ*», «*Αιχμάλωτη
του γιατρού*» και «*Αγάπη χωρίς τέλος*», «*Τριανταφυλ-
λένια ζωή*» και «*Αγαπητέ Παράδεισε*»: όλοι θα πά-
ρετε.

Η κορεάτικη σαπουνόπερα θέλει ηθοποιούς και
κοινό να συνδέονται με ιστότοπους, με συγκεκρι-
μένα προϊόντα ομορφιάς και περιποίησης και με
καταπληκτικά τουριστικά πακέτα τύπου «*ταξιδέψ-
τε στα αληθινά μέρη όπου γυρίστηκε το ασιατικό Sex
and the City*»: τύφλα να 'χει η Νέα Υόρκη της Κάρι
Μπράντσο.

Και σε περίπτωση που αναρωτιέστε τι απογίνονται
τα όμορφα αγόρια και κορίτσια της K-pop όταν
ξεπεράσουν τα 30, ορίστε και η απάντηση: μετα-
πηδούν από τη μουσική στην ηθοποιία και συνεχι-
ζουν να τραβούν προς τη δόξα. Δεν σκοτώνουν τα
K-pop άλογα όταν γεράσουν. Οι δύο βιομηχανίες
είναι «κουμπωμένες», συκοινωνούντα δοχεία.
Αλληλοκαλύπτονται, αλληλοϋποστηρίζονται και
καταφέρνουν να τροφοδοτούν τον πλανήτη με
ασταμάτητη ροή λάμψης.

Πέρα από τον πλαστικό Παράδεισο

Θα μπορούσε να είναι και τίτλος της νέας ταινί-
ας του **Bong Joon-ho** μετά τον θρίαμβο των «*Πα-
ράσιτων*» ή άλλο ένα καταιγιστικό φιλμ από τον
δημιουργό του «*Old Boy*» **Park Chan Wook**. Στον
αντίποδα της λάμψης και της χλιδής, της ανεμε-
λιάς και της ενορχηστρωμένης γοητείας της ζωής
στον νότο της χερσονήσου, η αληθινή Κορέα έχει
και τη σκοτεινή πλευρά της. Τη βία και την κατάθλι-
ψη, τα μαύρα φεγγάρια και τα αληθινά αστυνομι-
κά δελτία, τις αυτοκτονίες και τα αρχαιοελληνικά
δράματα που χαλούν τις μελωδίες και τις εικόνες
του κωδικού K. Ή υπάρχει κι ένα άλλο K που δεν
του αρέσει να κρύβει ή να καλλωπίζει. Αυτό είναι
το **K-cinema**.

Από το 1997, όταν οι Κορεάτες σκηνοθέτες πέρα-
σαν στην Ευρώπη κι επέστρεψαν στην πατρίδα
τους δαφνοστεφανωμένοι με Φοίνικες Κανών και
Λιοντάρια Βενετίας, το κορεατικό σινεμά μάς έδω-
σε μια γεύση από αληθινή Σεούλ και αληθινή ζωή:
ήρωες και μέρη τσαλακωμένα και λασπωμένα, βία
και έγκλημα, τιμωρία αλλά και ατιμώρητη ύβρις.
Το θαυμάσιο αρτίστικο κορεατικό σινεμά μοιάζει
να εξισορροπεί την εθνική ανέμελη ναϊφ εικόνα
με τον ίδιο τρόπο που ο Γιάννης Οικονομίδης και οι
ταινίες του αντιπαρέχονται τους παπακαλιάτιους
έρωτες με φόντο τα νεοκλασικά της Πλάκας. Η Κο-
ρέα και η «ελαφριά» ή η «βαριά» καλλιτεχνική
της βιομηχανία είναι πολιτιστικό
brand παγκόσμιου κύρους. **A**

ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΤΖΕΚΤΟΡΑΣ
Της VILLY CALLIGA

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΣΤΗ ΜΑΓΕΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Με σπουδές στη Σχολή Καλών Τεχνών Πα-
νόρμου Τήνου και στην Εθνική Ακαδημία
Καλών Τεχνών της Γεωργίας, συμμετοχές
σε διεθνή sympoσία γλυπτικής στα οποία
κατέλαβε δύο φορές την πρώτη θέση, με
περισσότερες από 15 ατομικές εκθέσεις και
3 ατομικές στο ενεργητικό του και έργα του
να βρίσκονται πλέον σε ιδιωτικές και δημό-
σιες συλλογές σε όλο τον κόσμο, ο Οδυσ-
σέας Τσουσινίδης μιλάει για το μέχρι τώρα
ταξίδι του στη Ζωή και στην Τέχνη. Όπως
άλλωστε λέει, ζωή και τέχνη είναι το ίδιο.
Έχουν την ίδια μαγεία.

«Εννήθηκα στην Τιφλίδα της Γεωργίας
το 1983, μια χώρα πολυπολιτισμική
τότε. Θυμάμαι τον εαυτό μου να παί-
ζω με συνομήλικους από τη Γεωργία,
τη Ρωσία, την Αρμενία, την Ουκρανία και την
Ελλάδα. Μεγαλώνοντας με αυτές τις καταβο-
λές έβλεπα πάντα με συμπάθεια και κατανόη-
ση τη διαφορετικότητα του κάθε λαού. Έμαθα
ότι η ουσία στη ζωή είναι να είσαι άνθρωπος
με αγάπη και σεβασμό στους γύρω σου, σημα-
σία έχουν τα κοινά σημεία κι όχι οι διαφορές.
Μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης
η κατάσταση στη Γεωργία άρχισε να αλλάζει
και οι ισορροπίες να διαταράσσονται. Πολλοί
άρχισαν να φεύγουν με προορισμό τη χώρα
καταγωγής τους κι εγώ να αποχαιρετώ φί-
λους. Όταν ήμουν 10 χρονών, αποφάσισε και η
δική μου οικογένεια να επιστρέψει στην Ελλά-
δα. Μόνο ένας από τους αδελφούς μου έμεινε
πίσω. Δεν συνέχισε να ζει στο σπίτι του χωριού
μας, το Τσιχιστζβάρι, αλλά ανέβηκε στο βουνό
για να βλέπει από ψηλά. Από τότε, κάθε χρόνο
πηγαίνουμε να τον δούμε. Ανεβαίνοντας στον
λόφο νιώθω πάντα το θυμωμένο βλέμμα του
πάνω μας κι αμέσως μετά ένα χαμόγελο ικανο-
ποίησης που επιστρέψαμε για αυτόν, όρθιος
με φόντο ένα μαύρο, κρύο γρανίτη».

**Μίλησέ μου για το ταξίδι σας προς την Ελ-
λάδα.** Ξεκινήσαμε οδικώς με όσα πράγματα
χωρούσαν στο αυτοκίνητο. Λόγο επικινδυ-
νότητας μας συνόδευαν δυο τζίπ με στρατι-
ώτες, φίλους του πατέρα. Μας πήγαν μέχρι
το Μπατούμι, τα σύνορα Γεωργίας-Τουρκίας.
Διασχίσαμε την Τουρκία. Περάσαμε την Τρα-
πεζούντα, τη Σαμψούντα, την Κερασούντα, τα
παράλια της Μαύρης Θάλασσας. Στη μέση της
διαδρομής, οδεύοντας προς Άγκυρα, η θάλασ-
σα χάθηκε. Ξαναεμφανίστηκε στον δρόμο για
Κωνσταντινούπολη. Ξαφνικά ένιωσα την πρε-
μία της, τη συντροφιά της. Ήταν η δική μου συ-
νοδεία. Περάσαμε τα σύνορα της Ελλάδας με
μεγάλη ανακούφιση κι ένα είδος γαλήνης, σαν
να πηγαίναμε σπίτι μας. Κατευθυνθήκαμε σε
ένα χωριό της Δράμας, την Προσοτσάνη, στο
οποίο έμεναν φίλοι μας. Το μέρος άρεσε στους
γονείς μου και έτσι εγκατασταθήκαμε, ξεκινώ-
ντας μια καινούργια ζωή. Όταν πήγα στο δημο-
τικό κατάλαβα ότι δεν μιλούσα ελληνικά αλλά
ποντιακά. Μέχρι τότε, νόμιζα πως αυτή ήταν η
γλώσσα που μιλούσαν στην Ελλάδα.

**Η πρώτη σου επαφή ήταν με τη χάραξη και
μόλις σε αρκετά νεαρή ηλικία.** Στο μου-
σικό σχολείο Δράμας, που πήγα Γυμνάσιο, μια
καθηγήτρια μας ζήτησε να κατασκευάσουμε
κάτι με τα χέρια μας, για το μάθημά της. Στο
σπίτι είδα ένα μηχανήμα του πατέρα που με
αυτό χαράζανε τους γρανίτες και κάνανε προ-

σωπογραφίες πεθαμένων στα μνήματα στη
Γεωργία. Πήρα ένα κομμάτι γρανίτη και χάρα-
ξα μια κιθάρα και μια παράσταση του Χριστού.
Η μουσική δεν είχε πια πρωταρχικό ρόλο στη
ζωή μου. Η πρώτη αυτή επαφή με έβαλε στη
διαδικασία να δοκιμάσω τη χάραξη ενός πορ-
τρέτου σε γρανίτη και το αποτέλεσμα φαινό-
ταν σαν φωτογραφία. Το έργο το έχω στο ερ-
γαστήριό μου, να μου θυμίζει το ξεκίνημά μου.

**Αποφασίζεις να επιστρέψεις στη Γεωρ-
γία για να μάθεις την τέχνη.** Το καλοκαίρι,
τελειώνοντας την πρώτη λυκείου. Όταν επέ-
στρεψα άρχισα να παίρνω παραγγελίες για
ταφικά πορτρέτα. Περνούσα πολλές ώρες με
τα έργα μου, σχεδόν συνομιλούσαμε, ήξερα
την ιστορία των ανθρώπων που απεικόνιζα,
την ηλικία τους, τον λόγο θανάτου, τον πόνο
και την άδεια ψυχή που άφηναν στους συγγε-
νείς. Για αυτό ίσως τα θέματά μου στη γλυπτική
έχουν θέμα τη ζωή και τον θάνατο. Είναι τόσο
κοντά ο θάνατος με τη γέννηση, το κλάμα με
τη χαρά. Έχουν την ίδια δύναμη, τόσο ο πόνος
του θανάτου όσο και η χαρά της ζωής προκα-
λούν την ένωση των ανθρώπων.

**Πώς αποφάσισες να ασχοληθείς με τη
γλυπτική;** Ασχολούμουν αποκλειστικά με τη
χάραξη πορτρέτων μέχρι που πήγα σε σχολή
Καλλιτεχνικής Επεξεργασίας Μαρμάρου, στη
Δράμα. Την περίοδο εκείνη ο δήμος διοργάνω-
νε ένα sympoσία γλυπτικής όπου φοιτητές του
τμήματος συμμετείχαν ως βοηθοί γνωστών
γλυπτών. Είχα τη χαρά να συμμετέχω στο συ-
mpoσία γλυπτικής που γινόταν κάθε Μάιο για
τρία χρόνια. Η επαφή με τους γλύπτες ήταν
πρωτόγνωρη. Παρατηρούσα τους μεγάλους
όγκους μαρμάρου να παίρνουν μορφή στα χέ-
ρια τους. Ο ενθουσιασμός και ο θαυμασμός
μου λειτουργούσαν ενθαρρυντικά. Ήξερα πλέ-
ον ότι ήθελα να ασχοληθώ με τη γλυπτική.

Ακολουθεί η μετακόμισή σου στην Τήνο. Το
2002, μετακομίζω στο χωριό του Χαλεπά στον
Πύργο της Τήνου και φοιτώ στην ιστορική Σχο-
λή του νησιού. Εκεί γνώρισα ανθρώπους και
καταστάσεις που θα κουβαλάω πάντα μέσα
μου. Τα επόμενα χρόνια βρέθηκα στην Αθή-
να και συνεργάστηκα με τον γλύπτη Χαρίλαο
Κουτσούρη. Πλέον έπαιρναν μορφή τα πρώτα
μου έργα και ήρθαν οι πρώτες μου συμμετο-
χές σε εκθέσεις. Λίγο αργότερα ξαναγύρισα
στην Τιφλίδα και ξεκίνησα να σπουδάζω στην
Κρατική Ακαδημία, στο τμήμα Γλυπτικής. Ενώ
ήμουν φοιτητής ξεκινούν για μένα τα sympo-
σια γλυπτικής. Από τότε συμμετέχω ενεργά σε
αυτά, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αποφοι-
τώντας από την Κρατική Ακαδημία, επέστρε-
ψα. Έκτοτε, διατηρώ το εργαστήριό μου στη
Δράμα, όπου και μένω.

Αλήθεια, τι είναι για σένα τέχνη; Τέχνη είναι
η ίδια η ζωή, να βλέπεις, να παρατηρείς, να α-
κούς, κι όλα αυτά προστιθέμενα να γεννούν.
Σε κάθε έργο τέχνης υπάρχει η ανάγνωση της
πραγματικότητας και η αντίδραση σύμφωνα
με όσα έχει βιώσει ο καθένας. Η τέχνη βοηθάει
τον άνθρωπο να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό
του. Μαθαίνει να βλέπει με άλλο βλέμμα, λει-
τουργεί αφυπνιστικά και λυτρωτικά. Όσο για
μένα, παρατηρώ ότι όσο μεγαλώνω τα έργα
μου αρχίζουν να απλοποιούνται ψάχνοντας
την ουσία. Όπως και στη ζωή. **A**

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι ευκαιρίες για γνώση δεν μπαίνουν ποτέ σε περιορισμό

Οι περισσότεροι αισιόδοξοι θα πουν ότι ο περιορισμός λόγω των συνθηκών μπορεί να γίνει δημιουργικός, οι λιγότεροι αισιόδοξοι ότι είναι ασφυκτικός. Εμείς θα πάμε με τους πρώτους, καθώς οι πολλές ώρες στο σπίτι, αν δει κανείς το ποτήρι μισογεμάτο, μπορούν να αποτελέσουν την αφετηρία για νέες αναζητήσεις και μαθησιακές εμπειρίες.

Ακόμη και τώρα, αυτή τη δύσκολη περίοδο που διανύουμε λόγω της πανδημίας, οι επιλογές είναι πολλές, για μικρούς και μεγάλους, ανεξαρτήτως επιπέδου. Για παράδειγμα, τα πανεπιστήμια προσφέρουν εξ αποστάσεως μαθήματα. Ναι, είναι λίγο πιο δύσκολο από το να αφιερώνει κανείς τις ώρες του στο gaming, αλλά είναι και πολύ πιο δημιουργικό – και κάτι μένει.

Επίσης, εκδοτικοί οίκοι που εξειδικεύονται σε εκπαιδευτικούς τίτλους μέσω των e-shop τους μας δίνουν την ευκαιρία να αποκτήσουμε βιβλία που θα θέλαμε να βρίσκονται στη βιβλιοθήκη μας και, μάλιστα, σε πολύ καλές τιμές.

Κι αν τα ταξίδια αυτή την περίοδο είναι μάλλον απαγορευτικά, δεν είναι αλήθεια αυτό που λένε ότι μαθαίνοντας μια ξένη γλώσσα, έστω και τα βασικά της, είναι σαν να ταξιδεύει κανείς;

Οι ευκαιρίες για μάθηση είναι πολλές, ακόμη και στην περίοδο της καραντίνας, και μπορούν να βελτιώσουν όχι μόνο την ψυχολογία μας, αλλά να διευρύνουν και τις επαγγελματικές μας δυνατότητες. Η ATHENS VOICE έκανε μια μικρή έρευνα και σας παρουσιάζει κάποιες πολύ ενδιαφέρουσες προτάσεις.

- ΝΑΤΑΣΣΑ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ →

Γνωρίστε το Πανεπιστήμιο FREDERICK

Το Πανεπιστήμιο Frederick είναι ένα από τα μεγαλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου, με ιστορία μεγαλύτερη των 50 χρόνων, και είναι αναγνωρισμένο από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ) της Ελλάδας ως ομοταγές ίδρυμα προς τα ελληνικά ΑΕΙ. Επίσης, είναι το μοναδικό πανεπιστήμιο στην Κύπρο που λειτουργεί σε δύο πόλεις, στη Λευκωσία και τη Λεμεσό. Σήμερα στο Πανεπιστήμιο Frederick λειτουργούν πέντε Σχολές και προσφέρονται περισσότερα από 80 πλήρως αναγνωρισμένα προγράμματα σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο, σε τομείς αιχμής, όπως φαρμακευτική, αρχιτεκτονική, νομική, μηχανική και ναυτιλία. Επίσης, έχει αναπτύξει ένα σύγχρονο, καινοτόμο εκπαιδευτικό πλαίσιο για την προσφορά εξ αποστάσεως προγραμμάτων σπουδών με βάση διεθνή πρότυπα, ενώ προσφέρει ειδικές εκπτώσεις για τους εξ Ελλάδος φοιτητές.

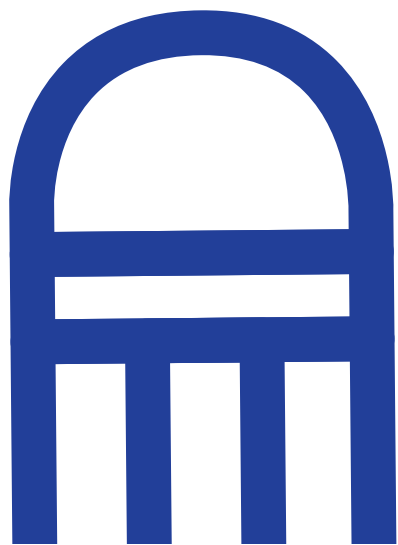
Με σύγχρονες εγκαταστάσεις, άρτια εξοπλισμένα εργαστήρια, αίθουσες διδασκαλίας και χώρους αναψυχής και ψυχαγωγίας, έχει αναπτύξει εργαστήρια αιχμής σε όλους τους τομείς του πανεπιστημίου, πολλά από τα οποία διαπρέπουν διεθνώς.

Να σημειωθεί ότι το Πανεπιστήμιο Frederick, σε συνέχεια της περσινής πρωτιάς του στο παγκόσμιο σύστημα αξιολόγησης πανεπιστημίων U-Multirank ανάμεσα στα ιδιωτικά πανεπιστήμια της Κύπρου, σημείωσε ακόμη ψηλότερες επιδόσεις με βάση τα φετινά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, κατάφερε να αποσπάσει βαθμολογία Α (την ψηλότερη βαθμολογία) σε 9 κατηγορίες, ενώ κατατάχθηκε Νο 201 ανάμεσα σε 1070 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια στη γενική κατάταξη στην οποία τα πανεπιστήμια αξιολογούνται με βάση όλα τα κριτήρια. **2103311288, www.frederick.ac.cy**

INNOVATHENS στην Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων

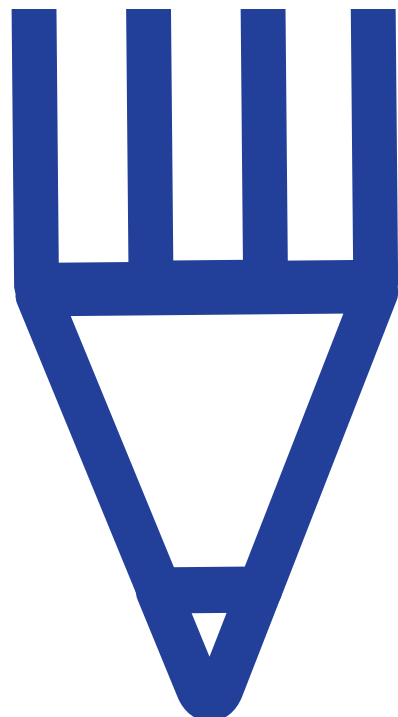
Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται το φετινό 9ο INNOVATHENS της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων, όπου από το φθινόπωρο του 2020 έχει εγκαινιαστεί ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει καθημερινά online εργαστήρια και σεμινάρια που αφορούν στο marketing, το digital marketing, τα social media και το content marketing, το management, το project management και πολλά ακόμα.

Παράλληλα, μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου μπορείτε να δηλώσετε συμμετοχή στο νέο κύκλο του Επιχειρηματικό Επιταχυντή Creative Industries Vol. 5, ένα τρίμηνο ταχύρρυθμο πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, το οποίο παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε startups και επιχειρήσεις ώστε να αναπτυχθούν, να εξελιχθούν και να διεκδικήσουν επάξια μια θέση στο οικοσύστημα καινοτομίας της πόλης, την ελληνική και, κυρίως, τη διεθνή αγορά. Οι θεματικές καλύπτουν, ενδεικτικά, τα εξής πεδία: Design, Ψηφιακές εφαρμογές για την ανάδειξη πολιτιστικών και μουσειακών χώρων, Εφαρμογές που σχετίζονται με τις πολιτιστικές δραστηριότητες του Δήμου Αθηναίων, Η τέχνη στην εκπαίδευση, Ανάπτυξη e-games είτε στον ψυχαγωγικό είτε στον εκπαιδευτικό τομέα, Διαφήμιση, Μουσικά επαγγέλματα. Δείτε περισσότερα: **www.innovathens.gr**

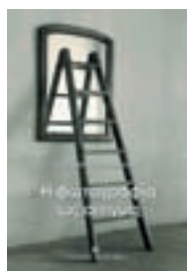

Τηλεργασία και τηλεκπαίδευση με laptop και tablet Huawei

Με την τηλεκπαίδευση στα σχολεία να συνεχίζεται, όπως και την τηλεργασία για τους εργαζόμενους, τα laptop και tablet της Huawei αναδεικνύονται σε αληθινούς συμμάχους. Θα βρείτε μοντέλα για κάθε ανάγκη, από τον πλέον απαιτητικό εργαζόμενο ο οποίος χρειάζεται ένα καινοτόμο και πανίσχυρο δυνατότητας laptop, έως tablet για μαθητές με ιδιαίτερο design και απεριόριστες δυνατότητες. Το ακόμα καλύτερο είναι ότι όλα αυτά μπορείτε να τα προμηθευτείτε σε ιδιαίτερα ελκυστικές τιμές. Δείτε περισσότερα εδώ: www.consumer.huawei.com/gr

Εκδόσεις UNIVERSITY STUDIO PRESS

Αξίζει να γνωρίσετε τις επιστημονικές εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών University Studio Press, οι οποίες θα σας προτείνουν μια μεγάλη γκάμα εκδόσεων γύρω από τις Τέχνες γενικότερα.

Την αρχή μπορείτε να κάνετε με το βιβλίο «Φωτογραφία ως αίνιγμα – Μια ανθολογία κειμένων, σε επιμέλεια Ηρακλή Παπαϊωάννου, ερευνητή της φωτογραφίας και επιμελητή του MOMus/ΜΦΘ. Στην έκδοση ανθολογούνται κείμενα του συγγραφέα που αφορούν τη σύγχρονη ελληνική φωτογραφία ιδωμένη ως τέχνη και ως μέσον που επηρεάζει βαθιά τη συλλογική συνείδηση. Τα κείμενα της έκδοσης αναφέρονται σε δουλειές των Κώστα Μπαλάφα, Γιώργου Δεπόλλα, Βίκτορα Κοέν, Στέλιου Ευσταθόπουλου, Γιάννη Ψυχοπαίδη, Πάρι Πετρίδη, Πάνου Κοκκινιά, Κωστή Αντωνιάδη, Χρήστου Χρυσόπουλου, Άρι Γεωργίου, Γιάννη Παντελίδη, Αβραάμ Παυλίδη. Δείτε περισσότερα για τις εκδόσεις στο **www.universitystudiopress.gr** και στο **Facebook: Εκδόσεις University Studio Press**

POLYGLOT Bookstore

Να το επισκεφθείτε οπωσδήποτε γιατί μοιάζει με ένα μικρό ταξίδι στον κόσμο, έχοντας τη μεγαλύτερη συλλογή ξενόγλωσσων βιβλίων, σε περισσότερες από 30 γλώσσες, όπως αγγλικά, γερμανικά, γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά, πορτογαλικά, κινέζικα, αραβικά κ.ά. Το απόλυτα εξειδικευμένο προσωπικό του θα σας κατατοπίσει για τον αληθινό θησαυρό που βρίσκεται στα ράφια του, όπου εκτός από τα εκπαιδευτικά βιβλία θα ανακαλύψετε βιβλία λογοτεχνίας για μεγάλους, εφήβους και παιδιά, ταξιδιωτικούς οδηγούς, εκπαιδευτικά παιχνίδια, κόμικς και πολλά άλλα. Μάλιστα, το Polyglot Bookstore διαθέτει ένα από τα πιο εύκολα στην περιήγηση e-shop, όπου μπορείτε να κάνετε τις παραγγελίες σας και ηλεκτρονικά, με αποστολές σε όλη την Ελλάδα και σε πραγματικά πολύ καλές τιμές. Ακαδημίας 84, **2103300455, www.polyglotbooks.gr, Fb: polyglotbooks**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ

Οι εξαιρετικές αυτές εκδόσεις θα σας προτείνουν σχολικά βιβλία (για όλες τις βαθμίδες), πανεπιστημιακά, καθώς και τίτλους λογοτεχνίας, για ενήλικες και παιδιά, αλλά και ποίησης. Σας συστήνουμε δύο βιβλία τα οποία απευθύνονται σε μαθητές της Γ' Λυκείου. Το «Πλήρη κριτήρια αξιολόγησης για τα Αρχαία Ελληνικά ανά ενότητα», του Μιχάλη Μπικάκη, ένα πολύτιμο εργαλείο για εκπαιδευτικούς και υποψηφίους, οι οποίοι επιδιώκουν την είσοδό τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και το «Νέα Ελληνικά Γ' Λυκείου – Θεωρία και πράξη», των Τάνιας Φαρμάκη και Δημήτρη Φαρμάκη, ένα βιβλίο προσαρμοσμένο στο πνεύμα των αλλαγών που χαρακτηρίζουν το νέο πρόγραμμα σπουδών στα Νέα Ελληνικά. Αναλυτικά τις εκδόσεις μπορείτε να δείτε στο **www.ziti.gr**.

Εκδόσεις ΛΕΞΙΤΥΠΟΝ

Είναι οι εκδόσεις με τα Νο1 βιβλία για την πιστοποίηση του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ). Να σας προτείνουμε το βιβλίο «Αγωγή προφορικού λόγου», του Άρη Βαφιά, καθηγητή Αγωγής Προφορικού Λόγου και Φωνής. Όπως λέει, μεταξύ άλλων, κανένας γραπτός λόγος δεν έχει αξία χωρίς τον προφορικό. «Κανένας γραπτός λόγος δεν έχει αξία, εάν πρώτιστα δεν έχει αξία ο προφορικός λόγος. Και καμία γλώσσα δεν μπορεί να είναι πλούσια, ούτε να έχει ουσιαστική αξία, όταν δεν ομιλείται σωστά. Όταν δε διδάσκεται, δεν καλλιεργείται και δε δι'αφυλάσσεται». (Όπου('), ('): ο τόνος και η απόστροφος αποσπώνται από την προφορά της πρότυπης γλώσσας μας.) Δείτε περισσότερα: **www.lexitipon.gr**

HUAWEI

Τα κορυφαία Laptop & Tablet της αγοράς σε τιμή έκπληξη!

Οι συνθήκες οι οποίες ζούμε είναι ιδιαίτερες για όλους μας. Για μικρούς και μεγάλους. Αλλά η αναγκαία συνθήκη του περιορισμού μπορεί τουλάχιστον να γίνει πιο εύκολη, είτε χρειάζεται να εργαζόμαστε από το σπίτι είτε, για τους μαθητές, να κάνουν την απαραίτητη τηλεεκπαίδευσή τους. Η Huawei μας προτείνει 5 μοντέλα της, Laptop και tablet, τα οποία μπορούν πραγματικά να μας λύσουν τα χέρια, όχι μόνο στην εκπαίδευση/εργασία αλλά κάνοντας και τον ελεύθερο χρόνο μας περισσότερο ποιοτικό, για την παρακολούθηση μιας ταινίας ή για το gaming και, μάλιστα, σε τιμές που τα κάνουν πιο ελκυστικά από ποτέ.

HUAWEI MATEBOOK X PRO

Το πρώτο FullView notebook της αγοράς. Με λεπτεπίλεπτο σχεδιασμό, οθόνη αφής 13.9", ανθεκτική μπαταρία και εντυπωσιακές επιδόσεις, το MateBook X Pro σας κρατάει συνδεδεμένους κάθε στιγμή, από σπουδήπαστε. Ιδανικό για επαγγελματική χρήση, το MateBook X Pro διαθέτει ένα κομψό μεταλλικό σώμα με πάχος μόλις 14,6 χιλιοστά και βάρος 1,33 κιλά. Ένα ανεκτίμητο εργαλείο για τον επαγγελματία που αναζητά μια φορητή συσκευή υψηλών επιδόσεων.

MATEBOOK D14 & D15

Και τα δύο μοντέλα κληρονομούν το DNA των προϊόντων PC της Huawei, το οποίο εκφράζεται μέσω του μοντέρνου σχεδιασμού, την καινοτόμο τεχνολογία και την έξυπνη εμπειρία που προσφέρουν. Η οθόνη FullView, οι ισχυρές επιδόσεις, η ποιότητα κατασκευής, η κομψή σχεδίαση και οι νέες δυνατότητες που συνοδεύουν τα νέα μοντέλα, όπως η λειτουργία Huawei Share Multi-screen Collaboration η οποία επιτρέπει τη συνδεσιμότητα μεταξύ του laptop και του smartphone με ένα άγγιγμα, μεταφράζονται σε μια δελεαστική πρόταση για τους νέους που αγαπούν την τεχνολογία.

MATEPAD PRO

Καινοτόμο σε επίπεδο design, τεχνολογίας και επιδόσεων, το Huawei MatePad Pro είναι ένα επαναστατικό προϊόν που θα συναρπάσει τους χρήστες. Με μίνιμαλ κομψό σχεδιασμό, διαθέτει οθόνη 10,8 ιντσών και σχεδόν ανύπαρκτα bezels 14,9 χιλιοστά, με την απίστευτη για tablet αναλογία συσκευής-οθόνης 90%. Με τον πανίσχυρο επεξεργαστή 7nm Kirin 990, το MatePad Pro πετυχαίνει εκπληκτικές επιδόσεις, χωρίς να εξαντλεί την μπαταρία του. Ενώ συνοδεύεται από γραφίδα M-Pencil και πληκτρολόγιο Smart Magnetic Keyboard, για να μεταμορφώνεται στο λεπτό σε πλήρη φορητό υπολογιστή.

MATEPAD

Εμπνευστικό, το MatePad της Huawei ξεχωρίζει χάρη στην αναλογία συσκευής-οθόνης 85%, ενώ ζυγίζει μόλις 490gr, αποτελώντας ιδανική λύση για χρήστες που βρίσκονται συνεχώς εν κινήσει. Το νέο τάμπλετ της Huawei δεν είναι όμως μόνο κομψό και εύχρηστο αλλά και εξοπλισμένο με πανίσχυρο επεξεργαστή Kirin 810 για κορυφαίες επιδόσεις, ενώ η λειτουργία του, αναλογικά την ανάγκη και την περίπτωση, προγραμματίζεται με τη βοήθεια Τεχνητής Νοημοσύνης για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, εξοικονόμηση ενέργειας και διάρκεια μπαταρίας.

Περισσότερες πληροφορίες για τα προϊόντα και τις προσφορές της HUAWEI, αλλά και για τους όρους και τις προϋποθέσεις, όπου υπάρχουν, επισκεφθείτε τη σελίδα: <https://consumer.huawei.com/gr/>

Ανακαλύψτε τη ΜΗΤΙΔΑ

Η διαδικτυακή πλατφόρμα του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) δίνει τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν περιεχόμενο για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τη χρήση σύγχρονων διαδικτυακών εργαλείων συνεργασίας και ελεύθερο περιεχόμενο από τις πηγές του ΕΚΤ (αποθετήρια, βάσεις δεδομένων). Σε τρεις θεματικές ενότητες: Νεότερη Ελληνική Ιστορία & Πολιτισμός, Αρχαία & Βυζαντινή Ιστορία & Πολιτισμός, Φυσικό & Αστικό Περιβάλλον στην Ελλάδα. www.mitida.gr/el

ΑΝΟΙΧΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Δημιουργήθηκε το 2010 και αν δεν τη γνωρίζετε, να σπεύσετε. Πρόκειται για ένα αποθετήριο με χιλιάδες ελληνικά ψηφιακά βιβλία που διανέμονται ελεύθερα και νόμιμα στο διαδίκτυο, περιλαμβάνοντας έργα κλασικής λογοτεχνίας και αρχαίας γραμματείας, αλλά και σύγχρονα έργα που επέλεξαν να τα διαθέσουν ελεύθερα οι συγγραφείς τους ή οι εκδοτικοί οίκοι. www.openbook.gr

Το καλό νέο της εβδομάδας

Στα 200 καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου μπήκε το ΕΚΠΑ, στην παγκόσμια κατάταξη «Webometrics Ranking Web of Universities». Ειδικότερα, στη συγκεκριμένη κατάταξη το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών βρίσκεται στην 180η θέση στον κόσμο, ανάμεσα σε 12.000 ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΕΚΠΑ, Θάνο Δημόπουλο, πρόκειται για το πρώτο ελληνικό πανεπιστήμιο που κατατάσσεται στα 200 καλύτερα του κόσμου.

Δωρεάν μαθήματα γυμναστικής από φοιτητές του ΤΕΦΑΑ

Οι φοιτητές λόγω της καραντίνας πρέπει να κάνουν την πρακτική τους μέσω διαδικτύου και αναζητούν εθελοντές ασκούμενους. Πρόκειται για φοιτητές της ειδικότητας κλειστών χώρων - fitness, του ΤΕΦΑΑ, του ΑΠΘ, οι οποίοι ειδικεύονται στο σχεδιασμό και την ασφαλή εφαρμογή ατομικών και ομαδικών προγραμμάτων άσκησης, οι οποίοι δημιούργησαν μια ομάδα στο Facebook προσκαλώντας το κοινό να τους βοηθήσει στην πρακτική τους εξάσκηση. Βρείτε τους στη σελίδα [TEFAAFitness](https://www.facebook.com/TEFAAFitness)

Μικροί καλλιτέχνες εν δράσει στο Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου

Φέτος τον χειμώνα το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου (Πειραιώς 100, Γκάζι) έχει σχεδιάσει και προτείνει μία ξεχωριστή σειρά ψηφιακών εικαστικών εργαστηρίων για παιδιά 3-10 ετών, με έμπνευση τους ανθρώπους πίσω από σπουδαία έργα τέχνης αλλά και μέσα σε αυτά, καθώς και τους ανθρώπους που έδωσαν ζωή στο παλιό εργοστάσιο φωταερίου της Αθήνας. Έως 31/3. Περισσότερες πληροφορίες: www.gasmuseum.gr

Ζητήστε το καλύτερο... στο βιβλιοπωλείο μας!

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ: Χαριλάου Τρικούπη 22 • Τηλ.-Fax: 210 3816650 • E-mail: athina@ziti.gr

www.ziti.gr

- Αναγνωρισμένο από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π ως ομοταγές προς τα ελληνικά Α.Ε.Ι.
- Ακαδημαϊκή αριστεία και υψηλού επιπέδου έρευνα
- 80+ προγράμματα σπουδών σε ταμείς αιχμής
- Λειτουργία σε δύο πόλεις, Λευκωσία και Λεμεσό

#1

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

#201

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ 1070
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Join the Journey

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Γραφικές Τέχνες και Διαφημιστικό Σχέδιο
- Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων
- Σχεδιασμός Μόδας και Εικόνας
- Οπτικοακουστική Επικοινωνία
- Δημοσιογραφία

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Καλές Τέχνες: Σύγχρονες Εικαστικές Προσεγγίσεις
- Εφαρμοσμένες Τέχνες
- Μέσα Επικοινωνίας και Δημοσιογραφία στην Κοινωνία της Πληροφορίας
- Διεθνείς Σπουδές*

Διδακτορικό Πρόγραμμα

- Εφαρμοσμένες Τέχνες

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Δημοτική Εκπαίδευση
- Προδημοτική Εκπαίδευση
- Κοινωνική Εργασία
- Ψυχολογία
- Επιστήμη Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Κοινωνική Εργασία και Κοινωνική Διοίκηση
- Αναλυτικά Προγράμματα και Διδασκαλία
- Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη
- Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας
- Συμβουλευτική και Επαγγελματική Καθοδήγηση
- Ειδική Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Διοίκηση Σχολικών Μονάδων
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη
- Διασφάλιση Ποιότητας

Διδακτορικά Προγράμματα

- Κοινωνική Εργασία
- Επιστήμες της Αγωγής
- Περιβαλλοντική Αγωγή

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Αρχιτέκτονας Μηχανικός (πενταετές Διπλώμα)
- Αρχιτεκτονική (τετραετές Πτυχίο)
- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός Οχημάτων
- Πολιτικός Μηχανικός
- Επιμετρητής Ποσοτήτων
- Πληροφορική
- Μηχανικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Engineering Management
- Πληροφορική - Έξυπνα Συστήματα και Συστήματα Διαδικτύου
- Αειφόρο Ενεργειακά Συστήματα
- Δομοστατική Μηχανική
- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Διασφάλιση Ποιότητας
- Σχεδιασμός, Κατασκευαστική Τεχνολογία και Συγκολλήσεις
- Μηχανική Υδρογονανθράκων και Υπεράκτιων Κατασκευών
- Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κατασκευών και Μνημείων
- Ναυτική Μηχανική & Διοίκηση

Διδακτορικά Προγράμματα

- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός
- Πολιτικός Μηχανικός
- Πληροφορική
- Μηχανικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Φαρμακευτική (5 χρόνια)
- Γενική Νοσηλευτική

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Κλινική Φαρμακευτική
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Κοινωνική Φροντίδα Υγείας

Διδακτορικό Πρόγραμμα

- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας

ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Ναυτιλιακές Σπουδές
- Μάρκετινγκ με Ψηφιακές Τεχνολογίες
- Νομική

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διεθνές Εμπόριο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Engineering Management
- Ναυτικό Δίκαιο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Ναυτική Μηχανική & Διοίκηση

Διδακτορικό Πρόγραμμα

- Διοίκηση

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΑΘΗΣΗ

Πτυχιακό Πρόγραμμα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διεθνές Εμπόριο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Ναυτικό Δίκαιο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Αειφόρο Ενεργειακά Συστήματα**
- Διασφάλιση Ποιότητας
- Διοίκηση Σχολικών Μονάδων
- Αναλυτικά Προγράμματα και Διδασκαλία
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη
- Ειδική Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Κοινωνική Φροντίδα Υγείας

* Διεπιστημονικό πρόγραμμα σπουδών σε συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

** Το πρόγραμμα προσφέρεται σε συνεργασία με το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

POLYGLOT BOOKSTORE

**Το απόλυτα ενημερωμένο ξενόγλωσσο
βιβλιοπωλείο της πόλης**

«Εξυπηρετικότατοι, πρόθυμοι να βοηθήσουν με ευγένεια πάνω απ' όλα. Προσωπικά ήταν η καλύτερη εμπειρία που είχα από κατάστημα. Συγχαρητήρια για τον επαγγελματισμό σας και για την εξυπηρέτηση».

«Πολύ καλό βιβλιοπωλείο και πολύ ενημερωμένο σε ξενόγλωσσα βιβλία. Υπάρχει φυσικό και διαδικτυακό κατάστημα».

«Έκανα παραγγελία την Τετάρτη και την Πέμπτη παρέλαβα. Ευχαριστώ πολύ για την άμεση εξυπηρέτηση!»

Αυτές είναι μερικές μόνο από τις περισσότερες από 340 κριτικές χρηστών, που διαβάσαμε αναζητώντας το Polyglot στο Google, δίνοντάς του ένα σχεδόν πεντάστερο μέσο όρο αξιολογήσεων. Τι είναι το Polyglot Bookstore; Το βιβλιοπωλείο με τη μεγαλύτερη συλλογή ξενόγλωσσων βιβλίων. Στα ράφια του θα ανακαλύψετε βιβλία σε πάνω από 30 γλώσσες, ενώ ανάμεσα στους τίτλους, που αφορούν κυρίως στην εκμάθηση της κάθε γλώσσας, θα βρείτε επίσης βιβλία λογοτεχνίας για μεγάλους, εφήβους και παιδιά, ταξιδιωτικούς οδηγούς, εκπαιδευτικά παιχνίδια, κόμικς και άλλες προτάσεις που βοηθούν σε μια βιωματική και διασκεδαστική επαφή με την κάθε γλώσσα.

Κι ένα αστέρι ακόμη για το Polyglot: Διαθέτει ένα από τα πλέον εύχρηστα e-shop, το οποίο μας δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε τις παραγγελίες μας και ηλεκτρονικά, σε πραγματικά πολύ καλές τιμές και με άμεση εξυπηρέτηση σε όλη την Ελλάδα.

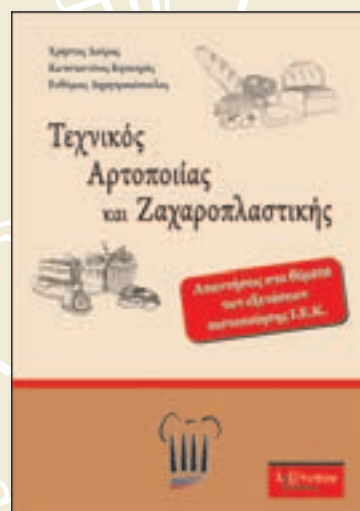
**Ακαδημίας 84, 2103300455, www.polyglotbooks.gr,
Fb: [polyglotbooks](https://www.facebook.com/polyglotbooks)**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΕΞΙΤΥΠΟΝ Νο1 ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

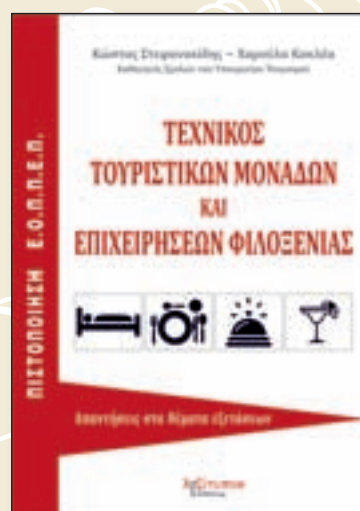
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΑΓΕΙΡΙ- ΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Το βιβλίο αποτελεί ένα εγχειρίδιο-βοήθημα που απευθύνεται στους κατάρτιζόμενους της ειδικότητας των Ι.Ε.Κ. «Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης» (Δ' έκδοση συμπληρωμένη), καθώς περιέχει τις προτεινόμενες απαντήσεις των συγγραφέων πάνω σε όλες τις ερωτήσεις των θεμάτων θεωρίας του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για τις εξετάσεις πιστοποίησης. Είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για όλους τους εκπαιδευτές της ειδικότητας «Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης», διότι περιέχει τα θέματα από όλα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη. Περιλαμβάνει 304 ερωτήσεις με τις αντίστοιχες απαντήσεις.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΡΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

Το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα εγχειρίδιο-βοήθημα που απευθύνεται στους κατάρτιζόμενους, τους απόφοιτους καθώς και τους εκπαιδευτικούς της ειδικότητας των Ι.Ε.Κ. «Τεχνικός Αρτοποιίας - Ζαχαροπλαστικής». Μέσα στις σελίδες του περιέχονται όλες οι προτεινόμενες απαντήσεις πάνω στις ερωτήσεις όλων των εξεταζόμενων μαθημάτων της τράπεζας θεμάτων του θεωρητικού μέρους των εξετάσεων πιστοποίησης του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Το παρόν εγχειρίδιο συμβάλλει στην εμπέδωση των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης των μαθητών. Περιλαμβάνει 302 ερωτήσεις με τις αντίστοιχες απαντήσεις.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα εγχειρίδιο-βοήθημα που απευθύνεται στους κατάρτιζόμενους, τους απόφοιτους καθώς και τους εκπαιδευτικούς της ειδικότητας των Ι.Ε.Κ. «Τεχνικός Τουριστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας». Οι συγγραφείς αναλύουν με τρόπο μεθοδικό και αναλυτικό την ύλη των θεμάτων πιστοποίησης του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., μέσα από έναν οδηγό μελέτης εύκολα κατανοητό στον αναγνώστη, χωρίς περιττά στοιχεία. Περιλαμβάνει 300 ερωτήσεις με τις αντίστοιχες απαντήσεις.

**Σημαντικές εκπτώσεις
για μαζικές παραγγελίες / Δυνατότητα αποστολής**

**Εμμ. Μπενάκη 36, Αθήνα, 2103832117 & 2103845128,
website: www.lexitipon.gr**

ΕΞΙ ΣΠΟΥΔΑΙΕΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ UNIVERSITY STUDIO PRESS

Έρως καλός, 21 + 21
δημιουργοί για τον Έρωτα,
επιμέλεια **Μάνος Στεφανίδης**

Τα 21 λογοτεχνικά κείμενα και ποιήματα διακεκριμένων συγγραφέων και ποιητών συνοδεύονται από ισάριθμα έργα τέχνης καταξιωμένων ζωγράφων και γλυπτών, αναδεικνύοντας τον έρωτα ως κινητήρια δύναμη της ζωής. Οι καλλιτέχνες λεκτικοποιούν τη διαδρομή μέσω της οποίας η επιθυμία θα συναντήσει το απόλυτο, το αιώνιο, το σταθερό, το τέλειο κάλλος, τον Έρωτα.

Η αρχιτεκτονική μετά το 1889 - Με το βλέμμα στο μέλλον, **Jean-Louis Cohen**, επιμέλεια **Βασίλης Κολώνας, Παναγιώτης Τουρνικιώτης**, μτφ. Πέτρος Μαρτινίδης

Πρόκειται για βιβλίο αναφοράς καθώς εξετάζει, σε παγκόσμια προοπτική, το έργο των πιο επιφανών αρχιτεκτόνων αλλά και των λιγότερο σημαντικών, και καλύπτει την ιστορία της αρχιτεκτονικής ολόκληρου του 20ού αιώνα με αφηρητή τη διεθνή Έκθεση του 1889 στο Παρίσι. Με πλούσιο υλικό εκατοντάδων σχεδίων, φωτογραφιών, εικόνων από περιοδικά και αφίσες, πορτρέτα αρχιτεκτόνων, στιγμιότυπα από κινηματογραφικές ταινίες και άλλα ντοκουμέντα.

Η τέχνη του εικοστού αιώνα, Άλκης Χαραλαμπίδης

Το τρίτομο βιβλίο του Άλκη Χαραλαμπίδη επανεκδίδεται αναθεωρημένο σε έναν πλέον τόμο 780 περίπου σελίδων. Το βιβλίο ξεκινά με μια εισαγωγή που αφορά την τέχνη του 19ου αιώνα και στη συνέχεια εξετάζονται σε παγκόσμια βάση, η ζωγραφική, η γλυπτική και η αρχιτεκτονική του 20ού καθώς και άλλες μορφές έκφρασης που κυριάρχησαν στην τέχνη, ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (Happening, Environment, Body Art, Performance, Land Art, Conceptual Art, Video Art κ.ά.).

Η Ιταλική Αναγέννηση - Αρχιτεκτονική, Γλυπτική, Ζωγραφική, Άλκης Χαραλαμπίδης

Η Αναγέννηση είναι μία από τις σπουδαιότερες περιόδους του ευρωπαϊκού πολιτισμού και η ιταλική χερσόνησος ο χώρος όπου βρήκε τη σαφέστερη έκφρασή της. Το κείμενο, που συμβαδίζει με το οπτικό υλικό -228 έγχρωμες εικόνες-, προσφέρει στον αναγνώστη τη δυνατότητα μιας ουσιαστικής επαφής με την εποχή και την τέχνη της.

Ρωμαϊκή Τέχνη, Nancy H. Ramage, Andrew Ramage, επιμέλεια **Θεοδοσία Στεφανίδου-Τιβεριού**

Η δεύτερη ελληνική έκδοση της Ρωμαϊκής Τέχνης, επιστημονικά αναθεωρημένη και με πολλές νέες έγχρωμες εικόνες, αποτελεί μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εισαγωγή στη ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική και στις διακοσμητικές τέχνες του ρωμαϊκού κόσμου. Με σαφείς και περιεκτικές αναλύσεις, το βιβλίο καλύπτει τα 1.300 χρόνια από τους Ετρούσκους, τους προδρόμους των Ρωμαίων, έως την αποδοχή του χριστιανισμού στα χρόνια του αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Θεσσαλονίκη - Όψεις μιας αρχαίας μητρόπολης - Δώδεκα αρχαιολογικά κείμενα, Θεοδοσία Στεφανίδου-Τιβεριού

Το βιβλίο αποτελεί μια μονογραφία για την αρχαιολογία της Θεσσαλονίκης, η οποία έρχεται να καλύψει ένα κενό στον τομέα αυτό. Αποτελείται από δώδεκα κεφάλαια, που φέρνουν τον αναγνώστη σε επαφή με τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους που συνθέτουν το πολεοδομικό συγκρότημα της αρχαίας Θεσσαλονίκης. Απευθύνεται σε αρχαιολόγους που εργάζονται στην πόλη αλλά και άλλους μελετητές που ασχολούνται με την ιστορία της Θεσσαλονίκης.

ΜΗ ΧΑΣΕΙΣ!

ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ

Το **INNOVATHENS** και φέτος μας πάει ένα βήμα πιο μπροστά

Σπουδαία πράγματα γίνονται και φέτος στο INNOVATHENS, τον κόμβο καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων, που από το 2014 αποτελεί σημείο συνάντησης για ανθρώπους με καινοτόμες ιδέες, επιχειρηματίες, ακαδημαϊκούς, μέντορες και ερευνητές. Ενημερώσου για τα εκπαιδευτικά εργαστήρια αικμής και μη χάσεις την ευκαιρία να συμμετάσχεις σε αυτά, κι αν έχεις μια επιχειρηματική ιδέα που θέλεις να αναπτύξεις ή μια επιχείρηση που θέλεις να εξελίξεις, δήλωσε συμμετοχή στον Επιχειρηματικό Επιταχυντή!

INNOVATHENS EDUCATION

Το φθινόπωρο του 2020 το INNOVATHENS εγκαινίασε ένα νέο συναρπαστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει καθημερινά online εργαστήρια και σεμινάρια που αφορούν στο marketing, το digital marketing, τα social media και το content marketing, το management, το project management και πολλά ακόμα. Μπορείς να παρακολουθήσεις πρωινά εργαστήρια με διαφορετική θεματική ανά μήνα (INNOVATHENS Academy), απογευματινά workshops αλλά και αυτοτελή σεμινάρια κάθε Παρασκευή στις 12.00. Από τον Ιανουάριο του 2021 μάλιστα, εντάχθηκαν στο πρόγραμμα και workshops που πραγματοποιούνται με εισηγητές επιτυχημένους επαγγελματίες σε συνεργασία με αναγνωρισμένους φορείς και εταιρίες.

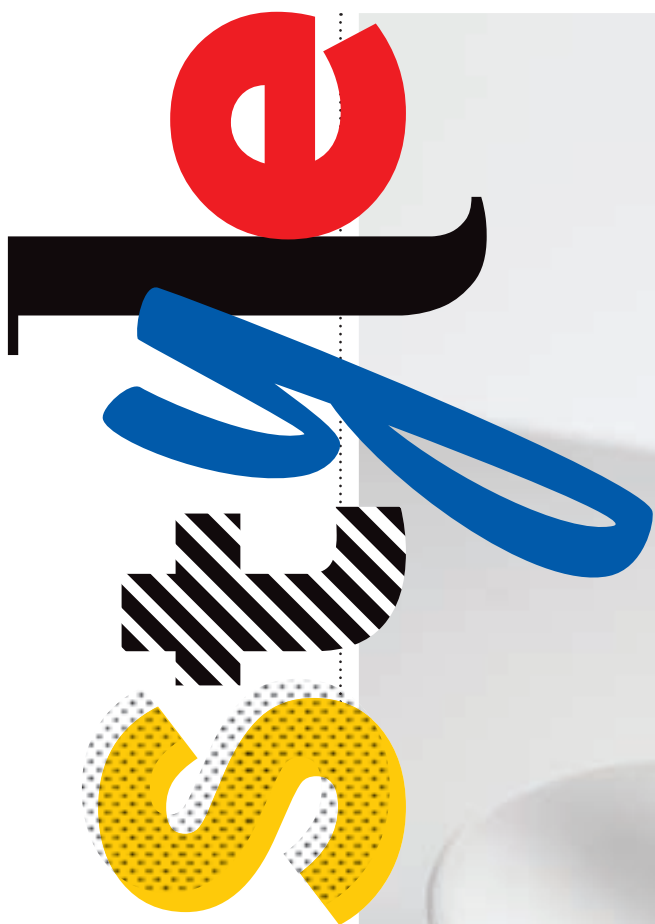
INNOVATHENS BUSINESS ACCELERATOR

Είσαι μουσικός, designer ή αρχιτέκτονας; Ασχολείσαι με το cultural management; Δουλεύεις στη διαφήμιση ή έχεις πάθος για τα videogames; Είσαι καλλιτέχνης και θέλεις να εξελίξεις ή/και να προωθήσεις τη δουλειά σου; Έχεις μια ιδέα που πιστεύεις ότι μπορεί να γίνει το next big thing; Αν ναι, δήλωσε συμμετοχή στο νέο κύκλο του Επιχειρηματικού Επιταχυντή που διοργανώνει το INNOVATHENS, Creative Industries Vol. 5! Για 3 μήνες, καλλιτέχνες, start-ups, επιχειρήσεις και επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στους τομείς των Creative & Cultural Industries (CCIs), εξελίσσουν τις ιδέες τους, σχεδιάζουν νέα projects, προϊόντα και υπηρεσίες, συνεργάζονται, αλληλεπιδρούν, ανταλλάσσουν απόψεις, καλές πρακτικές και know how. Το INNOVATHENS προσφέρει σε όσους/όσες επιλεγούν να συμμετάσχουν στο ταχύρρυθμο πρόγραμμα του Επιχειρηματικού Επιταχυντή σεμινάρια και workshops, εξατομικευμένο mentoring και coaching από gurus του είδους, επιτυχημένους επιχειρηματίες και αναγνωρισμένους ακαδημαϊκούς, πρόσβαση σε ευκαιρίες χρηματοδότησης αλλά και δυνατότητες networking με τους πιο δημιουργικούς ανθρώπους της αγοράς και της πόλης! Δηλώσεις συμμετοχής έως 28 Φεβρουαρίου.

Μάθε περισσότερα

www.innovathens.gr

Δείτε περισσότερες πληροφορίες για τις εκδόσεις University Studio Press:
www.universitystudiopress.gr FB: Εκδόσεις University Studio Press

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

Breakfast at **Minas**

▶ Μετά το χρυσό και το ασήμι, ο μοναδικός μας **Minas** επαναλανσάρει την πορσελάνη, ένα φινό και εύθραυστο υλικό που είχε δουλέψει παλιότερα και τώρα που βρέθηκε το κατάλληλο εργοστάσιο παραγωγής στην Τσεχία λανσάρει ξανά μια υπέροχη σειρά από σκεύη καθημερινής χρήσης. Φλιτζάνια με πιατάκια του καφέ και του espresso, κούπες αλλά και δακτυλίδια για να πιάνεται η πετσέτα του φαγητού. Τι εντυπωσιακό έχουν τα φλιτζάνια του καφέ εκτός από τη μοναδική τους

φόρμα; Είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε όταν ακουμπάς το φλιτζάνι στο πιατάκι να γλιστράει μόνο του και να βρίσκει το κέντρο. Ακόμα κι αν το στρέψεις με κλίση 45 μοιρών να μη μπορεί να πέσει. Το πιατάκι στη μια του πλευρά διαθέτει μια θέση για να ισορροπεί το κουταλάκι. Επίσης το χείλος του φλιτζανιού φέρει ξεχωριστό χρώμα για να μπορείς να διακρίνεις πιο είναι το δικό σου. Οι τιμές αρχίζουν από 95 ευρώ η κούπα. Η σειρά θα εμπλουτιστεί και με άλλα αντικείμενα.

Ολόκληρη τη σειρά μπορείτε (ή προς το παρόν) να βρείτε:
Minas, Επ. Μπενάκη 8, Κηφισιά, 2106233577
Minas, πλατεία Αγίας Κυριακής, Μυκόνος, 2289027320 και
φυσικά στο eshop.minas-designs.com

Wanderlust
Τι είναι και γιατί
μειώνεται με τις
καραντίνες, τα
lockdown και τα
απαγορευτικά

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Χάνεται το wanderlust. Εξανερμίζονται οι πραγματικές δυνατότητες να το κατακτήσεις, να το πιεις γουλιά-γουλιά σαν ένα καλό ουίσκι Royal Salute. Την κοίταζε λοξά έτσι όπως μου το πέταξε χαλαρά. «Χάνεται το wanderlust». Τι λες; Και τι είναι αυτό το wanderlust; Είναι η επιθυμία για περιπλάνηση, για ταξίδια. Η λαχτάρα να εξερευνησεις τον κόσμο. Και σε ποιον δεν αρέσουν τα ταξίδια. Και ποιος δεν θέλει να ταξιδεύει. Από το Παρίσι στη Γροιλανδία, από το Βερολίνο στο Δουβλίνο, από το Όσλο στην Αθήνα και όπου αλλού σταματήσει ο δείκτης την υδρόγειο.

Είναι τόσο δυστοπική αυτή η περίοδος, τόσο περιέργη, γκρίζα και θλιβερή που δεν χάνεται μόνο το Wanderlust, χάνονται και όλα τα άλλα lust. Μειώθηκε κατά 40% το σεξ στη δεύτερη καραντίνα αλλά πενταπλασιάστηκε η χρήση ηρεμιστικών (ο θάνατος Ασκητής αποκάλυψε τις αλήθειες). Ενώ στην πρώτη καραντίνα έγινε του Μπρίτζερτον. Καλά.

Το Wanderlust βουλιάζει διότι υψώνονται, νοερώς, γιγαντιαίοι φράχτες, και τρομαχτικοί λαβύρινθοι που σκεπάζουν φρικτούς βρυκηθμούς, όπως στην ταινία *The Mazerunner*. Ο «εγκλεισμός», τα κλειστά μαγαζιά, οι άνθρωποι που νοσηλεύονται στα νοσοκομεία και οι δικό τους προσεύχονται, τα κρούσματα που δεν είναι απλά αριθμοί, είναι ψυχές, οδηγούν σε μια κατάσταση αν όκι σκηνήρας με την κυριολεκτική της σημασία, αλλά σε μια εξάντληση και κόπωση ψυχική και σωματική. Οι ζωές που χάνονται. Και η ζωή που συνεχίζεται.

Ταξίδια με σχεδία τις πλατφόρμες. Η ελπίδα και ο πόθος του ταξιδιού δεν πρέπει να σβήσουν. Εδώ προσεκτική επιλογή ταινιών που εγγυώνται την ικανοποίηση του Wanderlust, www.vanityfair.com/hollywood/2020/03/best-movies-to-satisfy-your-wanderlust. Πρώτη και καλύτερη η Ρις Γουίδερσπουν με το υπαρκτικό road movie η «Άγρια», ενώ ανάμεσα στις ταινίες και το υπέροχο «Eat, pray, love» με την υπέροχη Τζούλια Ρόμπερτς.

Και εδώ βιβλία για τον ίδιο σκοπό, www.moon.com/travel/trip-ideas/books-to-satisfy-your-wanderlust-during-quarantine.

Αν χαθεί και το wanderlust, στα αρχαία ελληνικά «*Το φιλαπόδημον*», μαζί με όλα τα άλλα που χάνονται, αλιμονό μας.

«Είναι δουλειά
μας να κάνουμε
τις γυναίκες
ευτυχισμένες
με αυτά
που έχουν»
– Earl B. Puckett

(πρόεδρος αλυσίδας
καταστημάτων)

ALEXANDER
MCQUEEN

Γυναικείο γυαλιά
ηλίου με τρουκς

TOMS

Παπούτσια με πολύχρωμη σόλα €60

NEW CULT

Φούτερ με κουκούλα
Staple Pigeon €74,80

KIEHL'S

Ορός βιταμίνης C με
12,5% βιταμίνη C και
υαλουρονικό οξύ

KARL
LAGERFELD

Γυναικείο τσάντα €135

REEBOK

Αθλητικά παπούτσια (Reel) Cycled
Classic Leather Legacy €100

SWATCH

Ρολόι Beating
Love, από τη σειρά
Valentine's Day,
€75

INTIMISSIMI

Εσώρουκα με
λεπτομέρεια δαντέλα,
σουτιέν €32,90/
ολιπ €14,90

ΒΡΕΣ ΤΑ ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ
MAX FACTOR ΣΤΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
MAT.FASHION

Οι νέες τάσεις στη μόδα και το μακιγιάζ συναντιούνται στα καταστήματα Mat.Fashion με τα best sellers καλλυντικά της Max Factor. Όλα όσα χρειάζεται μια γυναίκα για να πετύχει την τέλεια εμφάνιση είναι διαθέσιμα ήδη στο κατάστημα του Πειραιά (Τσαμαδού 33-35), μαζί με beauty tips από το ειδικά καταρτισμένο προσωπικό. Μάθε περισσότερα στο Instagram @matfashion και @maxfactorgr.

SISLEY

Γυναικείο
κοντό jacket

BENETTON

Σακίδιο πλάτης €89,95

MIZUNO

Γυναικείο sneaker Wave Rider €160

INTERMED

Slimfix Gummies, Ζελεδάκια για απώλεια
βάρους €12,90

G STAR
RAW

Γυναικείο τζιν
€139,90

ΓΕΥΣΗ

Επιμέλεια
NENEΛΑ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

Κάπου σε ξέρω...

Τα νέα hip εστιατόρια έχουν διάσημους γονείς και τα βρίσκεις μόνο στο διαδίκτυο

Έχω εδώ και λίγο καιρό αποκτήσει καινούργιο χούι... Αντί να «γυρίζω και να μυρίζω» ό,τι καινούργιο συμβαίνει στη γαστρονομική πλευρά της πόλης και στη συνέχεια να κανονίζω με την παρέα ποιο βράδυ θα βρεθούμε επιτόπου για να δοκιμάσουμε τα ωραία του, κάθομαι ώρες ατελείωτες στο ίντερνετ και μελετάω τις πλατφόρμες διανομής φαγητού κατ' οίκον. Ανακαλύπτω πράγματα και θάματα, οι προτάσεις είναι άπειρες και εξόχως δελεαστικές, οι πιο πολλές έχουν από πίσω τους πολύ ενδιαφέροντα μενού και διάσημους σεφ να τα υπογράφουν. Φυσικά, πεινάω όλη μέρα.

Με τα απανωτά και τόσο μακράς διάρκειας lockdown έχουμε εδώ και καιρό χάσει τη δυνατότητα να κλείσουμε τραπέζι στο αγαπημένο μας στέκι αλλά και αυτό, το αγαπημένο μας στέκι, μας έχασε εντελώς και ολωσδιόλου από μπροστά του. Σεφ και επιχειρηματίες της εστίασης όμως, πριν καν προλάβουν να κλάψουν την καινούργια κατάσταση που διαμόρφωσε η πανδημία, είχαν ήδη βρει διεξόδους και τρόπους ώστε να ξαναβρεθούμε έστω κι αν αυτό δεν σημαίνει μια κράτηση στην αγαπημένη μας γωνιά του εστιατορίου τους ή μια θέση στο κομψό stool της μπάρας τους.

Και ξαφνικά μαζί με όσους είχαν ήδη ενταγμένο το delivery και το take away στις δραστηριότητές τους –σουβλάκι, πίτσα, μπέργκερ–, άρχισαν να εμφανίζονται εστιατόρια που κάποτε ούτε που θα μας πέραγε από το μυαλό πως θα μπορούσαμε να απολαύσουμε το μενού τους σε μια παράδοση κατ' οίκον. Στο μαγειρεύει ο εξαιρετικός σεφ, σε έναν καινούργιο του χώρο - «μη χώρο», που μάλιστα έχει άλλο όνομα από το «φυσικό» του εστιατόριο, δική του σελίδα στα σόσιαλ και έρχεται αποκλειστικά και μόνο σπίτι σου. Εύκολα, γρήγορα, σαφώς πιο οικονομικά και κυρίως ανέπαφα, μεγάλο ζητούμενο της εποχής. Το σημερινό delivery και take away, έτσι όπως διαμορφώνεται, είναι λαμπερό, έχει πάνω του τη σφραγίδα του σύγχρονου και πρωτοποριακού, δημιουργεί τα νέα trends, είναι ποιοτικό, αποτελεί μια νέας μορφής «έξοδο».

Την αρχή έκαναν πολύ μεγάλα ονόματα και εστιατόρια του εξωτερικού, γρήγορα ακολούθησαν και τα δικά μας, εγχώρια, διάσημα ονόματα. Το καλοκαίρι που μας πέρασε, λίγο μετά το πρώτο lockdown (και με τη βεβαιότητα όλων μας ότι πολύ σύντομα θα ακολουθήσει και δεύτερο), ο **Αντώνης Δρακουλαράκος**, ιδιοκτήτης και σεφ του μικρού πλην ξακουστού γιαπωνέ-

DIFFERENT BOX, Χριστόφορος Πέσκιας

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ /
ΠΡΟΣΩΠΑ /
ΑΦΙΞΕΙΣ /
ΣΥΝΤΑΓΕΣ /
TIPS ΓΕΥΣΗΣ

ζικου **Sushimou**, πήρε το πιο πετυχημένο πιάτο του, το Chirashi Don, του έφτιαξε 10 πολύ ενδιαφέρουσες εκδοχές τις οποίες άρχισε να διανείμει μέσω του **Sushi Lunci**, ενός shop in a shop, ενός «εικονικού» δηλαδή καινούργιου εστιατορίου που βρίσκεται μέσα στο αρχικό αλλά προτείνει άλλα πιάτα από αυτό, ίδιας υψηλής ποιότητας και απόλαυσης αλλά σε άλλες τιμές, και το διανείμει μόνο μέσω delivery και take away. «Είναι ένα side project, φυσικά δεν μπορεί να φέρει τα λεφτά του φυσικού μας εστιατορίου, όμως μπορεί κάπως να μας συντηρήσει, το ευχαριστιόμαστε πολύ και διατηρεί για όλους μας μια κανονικότητα. Έγινε με τη μία αγαπητό στο κοινό, απέκτησε τους δικούς του φανατικούς, σίγουρα πια στο μυαλό μας υποβόσκει η σκέψη κάποια στιγμή να αποκτήσει και αυτό τον φυσικό του χώρο».

Ο **Άρης Βεζενές** παρουσίασε από το καλοκαίρι μια νέα πρόταση της πολύ επιτυχημένης γιαπωνέζικης pub του **Birdman**, το **Ekiben Box**, το οποίο εμπνεύστηκε από τα bento boxes, τα κουτιά δηλαδή με φαγητό που πωλούνται στην Ιαπωνία στους σταθμούς των τρένων και ενώ είναι γρήγορα και φτηνά καθόλου δεν υπολείπονται σε ποιότητα και νοστιμιά από όσα πωλούνται σε ένα καλό κανονικό εστιατόριο. «Είμαι και ο ίδιος μεγάλος ντελιβεράκις και πιστεύω πως όλοι έχουμε δικαίωμα στο καλό delivery. Δεν μπορεί η ραχοκοκαλιά του να είναι μόνο κρέατα, πολλές φορές αμφιβόλου ποιότητας. Τα Ekiben Boxes είναι διαφορετικά από αυτά που προσφέρουμε στο κανονικά μας εστιατόριο –γιατί δεν μπορούν να μεταφέρονται όλα– αλλά έχουν μεράκι, εστιατορική προσέγγιση, εξαιρετικές πρώτες ύλες. Να κι ένα καλό της καραντίνας... η χώρα άλλαξε πίστα στο delivery!».

Το **PS Luncheon** ήρθε κι αυτό μέσα στην καραντίνα σαν... υστερόγραφο αλλά και σαν το τρίτο παιδί του Nolanverse, της ομάδας δηλαδή που κινεί τα πολύ αγαπημένα στο κοινό εστιατόρια **Nolan** και **Proveleggios** που έχουν σαν head chef τον ακόμη πιο αγαπημένο όσο και πρωτοποριακό **Σωτήρη Κοντιζά**. Φυσικά κάνει μόνο delivery με πιάτα όπως φτερούγες κοτόπουλου με γλάσο sriracha και μέλι, σάλτσες με Soba noodles και βινεγκρέτ αυγού, πίτσες που συνδυάζουν γευστικά την Ιαπωνία με την Ιταλία, ένα burnt cheesecake που κάνει θραύση, αλλά το πάει και αρκετά βήματα παραπέρα προσφέροντάς σου τη δυνατότητα μέσω γραπτών οδηγιών και video να ολοκληρώσεις εσύ τη συνταγή σπίτι σου «κλέβοντας» έτσι λίγη από τη δόξα και τη μαεστρία του διάσημου σεφ του. «Έχουμε πολλά ακόμη να δούμε αλλά και να κάνουμε» μού λέει ο **Κώστας Πισσιώτης** από την ομάδα, για να συνεχίσει: «Βλέπω τις συνήθειες του κόσμου αναγκαστικά να αλλάζουν με όλη τη φάση της πανδημίας και δεδομένου πως τα μπαρ, τα clubs και τα νυχτερινά μαγαζιά θα αργήσουν να ξαναμαζέψουν τον κόσμο, τα εστιατόρια –με νέες προσαρμοστικές κινήσεις βέβαια–, θα απορροφήσουν όλη την “έξοδο”. Σε αυτή τη νέα κατάσταση πραγμάτων θα κερδίσουν αυτοί που στο κοινό θα δώσουν ασφάλεια, ποιότητα και νέες πρωτοποριακές ιδέες». Στον ίδιο ρυθμό και ο πολυβραβευμένος και εξαιρετικός σεφ **Χριστόφορος Πέσκιας** έσπασε από την πρώτη καραντίνα το **Different Box** και σου στέλνει στο σπίτι τα ακαταμάχητα πιάτα ενός νέου του μενού, εξίσου δελεα-

COOKOO by Cookoovaya

PS LUNCHEON - Nolanverse

PRANZO by Ovio

EKIBEN BOX by Birdman

SUSHI LUNCI by Sushimou

στικού και νόστιμου με όσα θα σε σέρβιρε στο εστιατόριο, ίδιας ποιότητας υλικών, με εξαιρετικό packaging αλλά και με οδηγίες και video ώστε να συμμετέχεις κι εσύ στη διαδικασία. «Το ποιοτικό delivery μας ήρθε από «έξω» και ήρθε για να μείνει» δηλώνει.

Και είναι και άλλα «διάσημα παιδάκια» γνωστών μας εστιατορίων που κάνανε τα πρώτα τους βήματα μέσα στα lockdown και συνεχίζουν ακάθεκτα. Το **Pranzo** –που στα ιταλικά σημαίνει ένα πιο καθημερινό μεσημεριανό- βραδινό γεύμα– είναι το παιδί του **Ovio**, του ωραίου ristorante που άνοιξε λίγο πριν τον κορωνοϊό στο Σύνταγμα και με σεφ τον **Πάνο Ιωαννίδη**, τον «ωραίο» των κριτών του Master Chef, σημείωσε επιτυχία από τις πρώτες μέρες της λειτουργίας του. «Ξεκινήσαμε να στέλνουμε με delivery “εύκολα” ιταλικά πιάτα, όμως είδαμε ότι έχει κίνηση και συνεχίζουμε προσθέτοντας και άλλα ωραία – italian meat balls, arancini, πίτσες, ωραίες σαλάτες, σούπες», μού λέει ο **Πάνος Πολίτης**, ο επιχειρηματίας πίσω από το **Ovio** (αλλά και του επίσης ιταλικού **Cupola** στο Παγκράτι που κάνει κι αυτό διανομή), για να συνεχίσει: «Το delivery δεν μπορεί να υποκαταστήσει όλη την εμπειρία που ζει κάποιος μέσα στο εστιατόριο, ούτε φυσικά μπορεί να αποδώσει το ίδιο οικονομικά. Όμως μας βοηθάει αυτή την περιεργηπερίοδο, κρατάει την επαφή μας με τον κόσμο και μέχρι τα πράγματα να ξαναφτιάξουν εμείς θα είμαστε εδώ προσφέροντας την ίδια ποιότητα με αυτήν που έχουμε και όταν λειτουργούμε κανονικά». Το μενού **Cookoo** το στήνει ο **Περικλής Κοσκινάς** από τη λαοφίλητη **Cookoovaya**, και έρχεται σπίτι σου με προτάσεις καθημερινές –υπέροχα, ιδιαίτερα σάντουιτς ψαριού αλλά και ωραία ελληνική κουζίνα–, ενώ μπορεί να σου προσφέρει και μια ξεχωριστή εμπειρία by Cookoovaya με πιο premium προτάσεις κατόπιν συνεννόησης. Το **Casa** είναι το μενού για το σπίτι του μικρού και καλού **Simul** με σεφ τον **Νίκο Θωμά**, το **Άλφα** προσφέρει πιάτα ελληνικής κουζίνας with a twist που βγαίνουν από την κουζίνα του πολύ καλού **Άνετον** στο Σύνταγμα. «Ξεκινήσαμε να κάνουμε παραδόσεις μόνο μεσημέρι, με πιάτα σε πολύ καλές τιμές», λέει ο **Δημήτρης Φωτόπουλος**, ο ιδιοκτήτης του. «Όμως είδαμε πως υπάρχει κίνηση και επεκταθήκαμε και στο βραδινό, πάλι με ελληνική καλή κουζίνα, πάντα με την ίδια ποιότητα που προσφέραμε και στο Άνετον». Ακολουθούν οι **Μπαχάμες**, που είναι το παιδί της γνωστής γαστροταβέρνας **Σεισέλλες**, το **Jail Birds** του **T.G.I. Fridays** με πιάτα μόνο για το σπίτι, το **Pacchetto** που σου έρχεται ...πακέτο από το γνωστό ιταλικό **Capanna** του Κολωνακίου.

Το μέλλον των εστιατορίων διαφαίνεται αρκετά προβληματικό ακόμη κι αν είναι κοντά η μέρα που θα μας ξαναδεχτούν στους χώρους τους. Διαβάζω πως στη Νέα Υόρκη, τη μεγάλη «εστιατορομάνια» ολόκληρου του πλανήτη, αναμένεται να κλείσουν περίπου τα μισά, και αυτά που θα μείνουν είναι όσα έχουν ήδη προχωρήσει στο delivery αλλά και σε νέες μορφές «επαφής» με το κοινό τους. Η μεγάλη διάρκεια εγκλεισμού και η απομάκρυνση από τις αγαπημένες μας συνήθειες, ο φόβος του συνωστισμού και τα νέα δεδομένα κάνουν όλους μας και όχι μόνο τους επιχειρηματίες της εστίασης να μιλάμε για μια νέα εποχή που ξεκινάει και που απορρέει από όλα τα παραπάνω. Εδώ είμαστε για να τη ζήσουμε. ●

BIBΛΙΟ

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Η ζωή με τον Αρσέν

Μια απολαυστική συζήτηση, με αφορμή το νέο του βιβλίο «Πήραμε σκύλο»

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

M

εριοί άνθρωποι μας εμπνέουν και μας κάνουν να χαιρόμαστε απλώς και μόνο επειδή έχουμε το προνόμιο να παρακολουθούμε τον τρόπο που σκέφτονται, που γράφουν, κυρίως τον τρόπο τους να σχετίζονται. Ένας από αυτούς είναι ο συγγραφέας Κυριάκο Αθανασιάδη τον οποίο γνώριζα ήδη από τη διαδικτυακή ζωή. Οι αναρτήσεις του στο Fb περιλαμβάνουν από εκτενή ποστ-shortcuts για την πανδημία, τα

εμβόλια, τις μάσκες, τη ζωή στην καραντίνα, μέχρι έργα τέχνης και δημοσιεύματα από τον ξένο Τύπο, σχολιασμό της επικαιρότητας, οτιδήποτε έχει να κάνει με βιβλία, βιβλιοκριτικές του ίδιου, βιβλιοφιλικές ειδήσεις ή αναγγελίες βιβλίων που έχουν γράψει στην οικογένειά τους (θα μας το εξηγήσει), οτιδήποτε έχει σχέση με ζωή, αλλά και αστείες ιστορίες καθημερινότητας της υπέροχης οικογένειάς τους που αναρωτιέσαι αν πραγματικά συνέβησαν, ή αν απλά έχει αυτή την ικα-

νότητα να προσαρμόζει τη γραφή του ανά πάσα στιγμή, χωρίς να χάνει ποτέ το ύφος, την ευφυΐα και το χιούμορ του. Αφορμή για τη συζήτησή μας υπήρξε η Ζωή τους με τον Αρσέν, από όπου ξεπήδησε το βιβλίο «Πήραμε σκύλο - Πώς είναι να ζεις στο ίδιο σπίτι με ένα τετράποδο παιδί» (εκδ. Κλειδάριθμος), ένα βιβλίο με όλα αυτά που θα ήταν καλό να γνωρίζουν όσοι θέλουν να πάρουν σκύλο, όσοι ήδη έχουν ή χρειάζονται μια μικρή έμπνευση για να το κάνουν. Έχει γράψει πάρα πολλά βιβλία αλλά αυτό είναι το αγαπημένο του, μου λέει, γιατί μιλάει για τον Αρσέν, το παγκ που πήρανε με τη συγγραφέα και δημοσιογράφο Κική Τσιλιγγερίδου πριν 6 χρόνια, στο σπίτι τους στη Θεσσαλονίκη, και τους άλλαξε τη ζωή. Από τότε η οικογένειά τους μεγάλωσε, καθώς πριν από δύο χρόνια προστέθηκε ένα δεύτερο παγκ, η Άγκαθα, και πολύ πιο πριν μία γάτα, η Φαντομά, τις περιπέτειες των οποίων μαθαίνουμε από τη σελίδα τους στο Facebook.

Μου έχεις πει ότι ο Αρσέν σου άλλαξε τη ζωή. Πάντα έχω στο μυαλό μου πως το να επιτρέπουμε στον εαυτό μας να αλλάζει είναι ένα πολύ μεγάλο δώρο που μπορούμε να του κάνουμε...

Ναι, νομίζω πως έτσι είναι. Μολονότι εγώ δεν φημίζομαι για τις αλλαγές μου. Βασικά, το άκρως αντίθετο. Μου άρεσαν από πάντα τα ίδια πράγματα που μου άρεσουν και τώρα, και αντιπαθώ επίσης τα ίδια πράγματα μια ζωή. Είμαι κάπως μονολιθικός σ' αυτά, δεν αλλάζω. Οπότε, δεν ξέρω, μπορεί και να αντιστάθηκα κιόλας – όμως ίσως για μια-δυο στιγμές, όχι περισσότερο. Ήταν μεγάλος έρωτας από την αρχή. Ξέρεις, δεν ήμουν ο κλασικός τύπος του φιλόζωου, σχεδόν δεν έβλεπα τα άλλα σκυλιά στον δρόμο, δεν τους έδινε σημασία, δεν είπα ποτέ μου, «α τι καλό σκυλάκι, να το χαϊδέψω;» Μεγάλωσα με γάτες, αλλά ούτε με τις γάτες είχα κανένα δέσιμο. Θέλω να πω, ότι και να γίνει, δεν προλαβαίνω πια όταν μεγαλώσω κι άλλο να βρεθώ ξαφνικά με τριτάσσера σκυλιά στο σπίτι, με δέκα γάτες, με ποντίκια, με ιγκουάνα κι όλα αυτά, ο περίεργος γραφικός της πολυκατοικίας που δεν μιλάει, δεν πλένεται, στο τέλος τον τρώνε οι γάτες και τον βρίσκουν μετά από καιρό οι γείτονες. Δηλαδή, εντάξει, και τώρα είμαι κάπως γραφικός, αλλά δεν με δείχνουν κιόλας με το δάχτυλο. Εκτός κι αν με δείχνουν, και δεν το προσέχω! Αλλά ναι, ο Αρσέν με άλλαξε. Ξαφνικά, δέκα μέρες μετά τον ερχομό του στο σπίτι, άρχισα να βλέπω κάθε μέρα βιντεάκια με παγκ, με άλλα σκυλιά, με γκνου, με ό,τι θέλεις – με τις ώρες. Ακόμα το κάνω, έχω αρχίσει πια να τα στέλνω και στους άλλους. Μιλάμε για πολιτικά βιβλία με κάποιον βιβλιοκριτικό, π.χ., λέμε καληνύκτα, και στο τέλος τού στέλνω και το βίντεο με μια καμνηλο-πάρδαλη που γέννησε στον τάδε ζωολογικό κήπο ένα καμνηλοπαρδαλάκι. Δεν μου ξαναμιλάνε, αλλά εντάξει. Όμως ο Αρσέν με άλλαξε και αλλιώς, σχεδόν στα πάντα. Το κάνουν αυτό τα σκυλιά.

Γιατί όμως τώρα ένα βιβλίο για τον Αρσέν;

Δεν θυμάμαι καθόλου πώς ξεκίνησε αυτό το πρότζεκτ ή πώς μου ήρθε η ιδέα. Δηλαδή, δεν συγκέντρωνα στοιχεία και συμβουλές και τα λοιπά για να τα κάνω βιβλίο. Απλώς από κάποια στιγμή και μετά τα ήξερα, τα είχα μάθει – και μάθαινα κι άλλα διαρκώς. Έγινε κάτι σαν ειδικός. Αλλά όχι ειδικός σαν εκπαιδευτής, ή οτιδήποτε παρεμφερές. Ειδικός στο πώς να μεγαλώνω εγώ τον Αρσέν, και στο να συμβουλευτώ κάποιον να προετοιμαστεί για τον ερχομό ενός πολύ περίεργου παιδιού στο σπίτι. Ήδη είχα αρχίσει να δίνω συμβουλές στον δρόμο – κάθε μέρα στις βόλτες μας μιλάω με κόσμο, και δεν χάνω ευκαιρία να λέω διάφορες σοφίες. Εκ των οποίων η κυριότερη είναι αυτή: πάρτε καλύτερα ένα παπαγαλάκι, τα σκυλιά είναι δύσκολα, πρέπει να τους αφοσιωθείς.

Νομίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι παίρνουν ένα ζώο, όπως κάνουν ένα παιδί, χωρίς να είναι έτοιμοι ή να ξέρουν τι τους περιμένει. Μαθαίνουν στην πράξη, ή δεν μαθαίνουν και ζουν δυστυχισμένοι...

Ναι, ναι, αυτό. Και ζουν δυστυχισμένα και τα σκυλιά μαζί τους, αν δεν μάθουν. Ή μάλλον, αν δεν θελήσουν να μάθουν. Γιατί δεν είναι κάτι που δεν μαθαίνεται. Μια χαρά μαθαίνεται, αυτό λέω και στο βιβλίο. Απλώς πρέπει να θέλεις να μάθεις, δηλαδή να πεις, «πλέον η μέρα μου θα είναι κατά τρεις ώρες μικρότερη, τέρμα, πήρα σκύλο». Γιατί εκείνες τις τρεις ώρες –που βέβαια θα μοιράζονται στις δεκάξι που είμαστε ξύπνιοι– δεν θα είμαι πια μόνος, θα είμαι μαζί του. Εννοώ, κολλητά μαζί του. Κυριολεκτικά. Χώρια όλες τις υπολοιπες που και πά-

Λι θα είμαστε παρέα. Ναι, προφανώς εντέλει θα φαίνεται πολύ μεγαλύτερη η μέρα, και πολύ πιο πλούσια, αλλά εσύ πρέπει να πεις στον εαυτό σου αυτό ακριβώς: χάνω για ένα σημαντικό ποσοστό της ημέρας μου το αυτεξούσιόν μου, το ξεχνάω για τα επόμενα 16 χρόνια. Ένας σκύλος σημαίνει πολλά, όλα αυτά που ξέρουμε, αλλά πρώτα σημαίνει υποχρεώσεις, δουλειά, έξοδα, άγχος, ευθύνη, επαγρύπνηση. Οι αγάπες, τα παιχνίδια, η παντοτινή αφοσίωση και όλα αυτά που ομορφαίνουν τη ζωή μας, οφείλουν να έρχονται δεύτερα.

Το ένα κομμάτι του βιβλίου είναι χρηστικό, όλα όσα χρειάζεται να κάνουμε παίρνοντας σκύλο, κάτι σαν οδηγίες χρήσης. Τα ένθετα «Η ζωή με τον Αρσέν», όμως, περιγράφουν τη δική σας καθημερινή σχέση, μια σχέση σεβασμού και αγάπης. Νομίζω ότι και μόνο να παρατηρούμε πώς αγαπάει κάποιος, πώς φροντίζει, πώς νοιάζεται –όπως εμείς, εσάς– από μόνο του αυτό μπορεί να μας μάθει πολλά πράγματα.

Με την παρατήρηση γράφονται και τα βιβλία άλλωστε, όλα τα βιβλία. Επίσης με διαρκή, ακούραστη ανάγνωση και με μπόλικη χειρωναξία βέβαια, αλλά το βασικό είναι να παρατηρείς, να βλέπεις τους άλλους, να τους κρίνεις, να τους «βαθμολογείς» κι όλα αυτά. Έτσι, ναι, πράγματι οι ενδιαφερόμενοι θα βρουν ότι πρέπει να ξέρει κανείς για το σκυλί που σκέφτονται να πάρουν, ενώ όσοι έχουν ήδη σκυλί θα επιβεβαιώσουν αυτά που βιώνουν καθημερινά – και μάλλον θα συγκινηθούν και λίγο παραπάνω, και οπωσδήποτε θα χαμογελάνε διαρκώς.

Ο Αρσέν είναι τρομερό πλάσμα! Και μαθαίνουν με πολλά πράγματα για αυτόν: δεν είναι πολύ κοινωνικός, είναι ήσυχος, φοβάται όταν μένει μόνος του... Το βιβλίο μάς μαθαίνει ότι τα ζώα που ζουν μαζί μας έχουν συναισθήματα, δικαιώματα, έχουν ανθρωπινά χαρακτηριστικά.

Ναι, αυτός ήταν ο δεύτερος κύριος στόχος του βιβλίου. Ο πρώτος ήταν οι συμβουλές, η «εκπαίδευση» αυτού που θέλει να πάρει σκύλο – και η ψυχαγωγία αυτού που ζει ήδη με έναν σκύλο, ή με περισσότερους, και απλώς θέλει να το χαρεί διαβάζοντας για τον εαυτό του. Ο δεύτερος στόχος είναι να λέω συνέχεια ότι τα σκυλιά προφανώς και έχουν συναισθήματα και δικαιώματα. Και, όταν υιοθετούμε κάποιο, δεν μας παίρνει να το ξεχνάμε ποτέ. Τα σκυλιά δεν είναι άνθρωποι, αλλά αν δεν τους φέρεσαι σαν να ήταν, τότε καλύτερα να μην έχεις σκύλο. Είναι τόσο απλό.

Τον Αρσέν τον γνωρίζουμε ωστόσο πριν από το βιβλίο, είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, όσο και αξιολάμπτος. Δεν είναι πολύ συνηθισμένο για ένα σκύλο να έχει σελίδα στο Facebook!

Είχαμε στο μυαλό μας ότι θα κάναμε τη σελίδα του πριν καν έρθει στο σπίτι μας. Δεν θυμόμαστε πώς, αλλά το είχαμε δέσει. Απλώς δεν μας πέρασε ποτέ από τον νου ότι θα είχε και τέτοια επιτυχία, τόσο κόσμο να τον ακολουθεί, κι αυτόν και τις αδελφές του. Είναι πάνω από 10.000 άνθρωποι εκεί, ανεβάζουμε τέσσερα-πέντε ποστ καθημερινά, και κάθε ποστ το βλέπουν 3.000-4.000 από αυτούς. Κυρίως όμως, αλληλεπιδρούμε με αυτούς τους γενναϊόδωρους ανθρώπους, είναι φίλοι μας, μερικοί από αυτούς έγιναν και κολλητοι μας, και πολλές-πολλές δεκάδες κά-

Κι εσάς σας γνωρίζουμε από τα χρόνια της Πράγας... Η σχετική ανάρτηση του επαναπατρισμού σας, όταν είχατε προσγειωθεί στην Αθήνα στο κύμα του Μαρτίου, είχε γίνει viral.

Ναι, γυρίσαμε μετά από τρία χρόνια εκεί, και ήταν μια ολόκληρη περιπέτεια όλο αυτό, ο επαναπατρισμός εν μέσω πανδημίας και σκληρής καραντίνας εννούν, για την οποία δεν μπορείς να είσαι προετοιμασμένος. Μάλιστα, νοικιάσαμε το σπίτι όπου θα μένουμε τα επόμενα χρόνια από φωτογραφίες... Όμως, τέλος καλό, όλα καλά. Θέλω να πω, είμαστε οκεί τώρα, και, αν υποθέσουμε ότι θα επιστρέφαμε ούτως ή άλλως κάποια στιγμή, καλύτερα που έγινε έτσι, ξαφνικά. Έπειτα, η Θεσσαλονίκη θα τα πάει πολύ καλά στο άμεσο μέλλον, θα αλλάξει τρομερά προς το πολύ καλύτερο – και ρόμαστε που θα είμαστε εδώ να το δούμε αυτό.

Μερικές φορές είναι αυτές οι τόσο αστείες ιστορίες από την καθημερινή σας ζωή, που πάντα ενώ γελάει κανείς, αναρωτιέται: τώρα αυτό όντως συνέβη; Ήταν αλήθεια η ιστορία με τον κύριο που μπερδεύει πάντα τον Αρσέν και την Άγκαθα στο ασανσέρ, αλλά εκείνη τη μέρα τα είπε σωστά και τα μπερδεψες εσύ;

Αλήθεια ήταν, όλα αλήθεια είναι – ή θα μπορούσαν να είναι. Δεν ξέρω αν θυμούνται κάποιοι φίλοι για τη φορά εκείνη που είχα φάει ένα τεράστιο τσέχικο μπισκότο. Τεράστιο όμως, ήταν μεγάλο σαν μεγάλο σφουγγάρι μπάνιου. Εν πάση περιπτώσει, το έφαγα όλο, πεινούσα τρομερά. Εκ των υστέρων έμαθα ότι αυτό δεν το τρώς, τρίβεις μόνο λίγο για το φαγητό, μια ιδέα, ένα ψέμα, μ' αυτό το εργαλείο που έχουμε για τα καρότα, τα λάχανα και τα λοιπά, με τον τρίφτη. Ε, δεν μου το είχαν πει. Και το έφαγα. Ήταν τρομερά σκληρό στο μεταξύ, πήγα να σπάσω τα δόντια μου. Έφαγα ένα πελώριο μπαχαρικό επειδή δεν ήξερα να διαβάσω τι ήταν αυτό το πράγμα, δεν έμαθα ποτέ μου ούτε μισή λέξη τσέχικα, είμαι τραγικός.

Πες μας κάτι και για τα βιβλία. Γενικά. Αλλά και για τα δικά σας. Θυμάμαι ένα ποστ με το πόσα βιβλία βγάζετε στην οικογένειά σας, σκεφτόμουν... είναι δυνατόν;

Ναι, βγάζουμε αρκετά και η Κίκα και εγώ, γιατί γράφουμε αρκετά. Εκείνη κάνει και άλλες τρεις δουλειές, ενώ εγώ όχι, είμαι πλήρους απασχολήσεως. Και είναι κι άλλα που δεν φαίνονται, γιατί βγαίνουν με ξένα ψευδώνυμα. Αλλά το γράψιμο είναι μια δουλειά, δεν είναι για να κάθεται και να κοιτάς τον τοίχο. Ή για να έχεις Ύψος Συγγραφέα. Είναι για να γράφεις. Άπαξ και γράφεις 3-4 ώρες κάθε μέρα, θα βγουν τα βιβλία, έτσι συμβαίνει. Πόσο μάλλον αν γράφεις περισσότερες, και αν έχεις καλό προγραμματισμό. Το κακό είναι πως τα τελευταία μας βιβλία βγαίνουν πάνω στην πανδημία, με τα βιβλιοπωλεία κλειστά ή σχεδόν κλειστά, ή μόνο με online πωλήσεις. Όπως και το τρίτο αστυνομικό της γυναίκας μου. Είναι μια πολύ δύσκολη εποχή αυτή, για όλους. Από εκεί και πέρα, για τα βιβλία γενικώς έχω να πω ότι, μόνο που ξέρω τον χώρο σαν την τσέπη μου γιατί είμαι 35 χρόνια κομμάτι του, δεν το περίμενα ότι η ελληνική αγορά βιβλίου θα έδειχνε τέτοιες αντοχές και τέτοια προσαρμοστικότητα. Είναι απίθανη η δουλειά που γίνεται στα εκδοτικά. Τρομερή. Μιλάμε για ένα από τα πιο εύθραυστα, πιο τρυφερά καταναλωτικά αγαθά. Μπορεί να ισοπεδωθεί εύκολα. Όμως δεν ισοπεδώθηκε, παρά τα χτυπήματα. Έχουμε, αν όχι μία ανηρή αγορά βιβλίου, μία από τις καλύτερες και ποιοτικότερες, για τα πληθυσμιακά δεδομένα της χώρας. Ας εξακολουθήσουν οι αναγνώστες να αγοράζουν βιβλία που ξέρουν ότι θα τους αρέσουν από το βιβλιοπωλείο που αγαπούν — μικρό ή μεγάλο, δεν έχει σημασία, αρκεί να το κάνουν. Κι αν αγαπούν τα σκυλιά ή αν σκέφτονται να υιοθετήσουν ένα, ας πάρουν και το «Πήραμε σκύλο». Τους ευχαριστώ εκ των προτέρων τρομερά, όπως και τους ανθρώπους του Κλειδαριθμού για τη στήριξη και την πανέμορφη έκδοση που έκαναν – και βέβαια και εσάς γι' αυτή την ευκαιρία που μου δώσατε, και τους αναγνώστες σας για την ώρα που μας αφιέρωσαν. Να είστε καλά! <3

Κυριάκος
Αθανασιάδης
Πήραμε σκύλο

εκδ. Κλειδαρίθμος

Συζητήσεις με σκιές

Του Άρη Σφακιανάκη

Στις γιορτές των Χριστουγέννων μπήκα σ' ένα αεροπλάνο και πήγα στο Ηράκλειο. Υπήρχε βέβαια το κώλυμα της απαγόρευσης των ταξιδιών από νομό σε νομό, υπήρχε όμως και το «παραθυράκι» των ελαϊόφυτων – και έτυχε να είμαι κληρονόμος ενός στρέμματος με ελιές που δεν είχα δει ποτέ στη ζωή μου. Έβγαλα ένα αντίγραφο του Ε9 και κατέβηκα στην Κρήτη.

Στο Ηράκλειο ζει ο πατέρας μου. Ζει; Μάλλον όχι, πάντως αναπνέει. Έχει περάσει τα ενενήντα κι είναι κατάκοιτος σ' ένα κρεβάτι. Κατέρρευσε γρήγορα από τότε που η μάνα μου μετακόμισε στους ουράνιους λειμώνες. Κάθε δυο τρεις μήνες πηγαίνω και του κρατάω συντροφιά για μια βδομάδα. Ξέρω ότι σε λίγο καιρό δεν θα έχω πια την ευκαιρία να κουβεντιάζω με τον άνθρωπο που χωρίς εκείνον δεν θα είχα την ευκαιρία να γεννηθώ. Δεν θα είχα διαβάσει Ντοστογιέφσκι, δεν θα είχα κάνει μια κόρη, δεν θα είχα κλάψει χαμένους έρωτες, δεν θα έγραφα βιβλία.

Κάθομαι λοιπόν πλάι στο κρεβάτι του και συζητάμε. Αυτές τις γιορτές τον ρώτησα κάποια στιγμή τι θα ήθελε να του φέρει ο καινούργιος χρόνος. Μου λέει: «Μια στην κεφαλή!» Οπότε, για να φαιδρύνω κάπως την κατάσταση, άρχισα να του αραδιάζω τα επιχειρήματά μου εναντίον της καύσης των νεκρών (που ήθελε εκείνος) και υπέρ της επιστροφής στο χώμα (που επιζητούσα εγώ).

Ορδέσα, Μανουέλ Βίλας,
εκδ. Ίκαρος

Ο Μανουέλ Βίλας, ένας περίπου συνομήλικός μου Ισπανός συγγραφέας, στο βιβλίο του με τίτλο «Ορδέσα», συνομιλεί με τον νεκρό πατέρα του – αλλά και με τη μάνα του ενίοτε. Σε μια κρίσιμη στιγμή της ζωής του αρχίζει να ανακαλεί γεγονότα των περασμένων χρόνων στον γενέθλιο τόπο του, στιγμές χαράς και θλίψης με τους γονείς του, περιπέτειες της νιότης αλλά και της μέσης ηλικίας στη σύγχρονη χώρα των Ιβήρων.

Ξεκινάει έτσι ένα ταξίδι στις διαστρωματώσεις του δικού του πλατωνικού σπηλαίου. «Δεν υπήρχε καμία χαρά, ούτε ευτυχία στην κατοπητική συνάντηση με τον πατέρα μου, αλλά ένα ακόμα στρίψιμο της βίδας, μια ακόμα βαθμίδα προς την κάθοδο, προς την υποθερμία δυο πτωμάτων που μιλούν». Λαμπρή απεικόνιση σχέσης γιου με πατέρα, θα έλεγα εγώ. Πρόκειται για ένα μεστό, γεμάτο συγκίνηση

αφήγημα γύρω από την οικογένεια, τις ανθρώπινες σχέσεις, τα απομακρυσμένα χωριά της Ισπανίας αλλά κι έναν αποτυχημένο γάμο, τον δικό του. Γράφει: «Μετά το διαζύγιο έγινε άλλος άνθρωπος. Είπε ότι σ' αυτήν τη συμβολική διευθέτηση της πραγματικότητας που εξασφαλίζει ο μακρόβιος γάμος, που είναι ένας επιφύλακτος, που είναι αιχμαλωσία...»

Πιο κάτω, κι ενώ ο ήρωας βρίσκεται πια στην Ορδέσα, έναν τόπο της παιδικής του ηλικίας, διαβάζω κάποιες σκέψεις του για τη μοναξιά: «Χωρίς οικογένεια, δεν είσαι παρά ένας μοναχικός σκύλος. Τους μοναχικούς σκύλους τους κακοποιούν, τους κρεμάνε στους εγκαταλελειμμένους φράχτες κάποιου δρόμου. Εκεί, σε κάποιο χάλασμα απ' όπου προέχει ένα μαδέρι, εκεί τους κρεμάνε, γιατί η μοναξιά τους δίνει το κακό παράδειγμα».

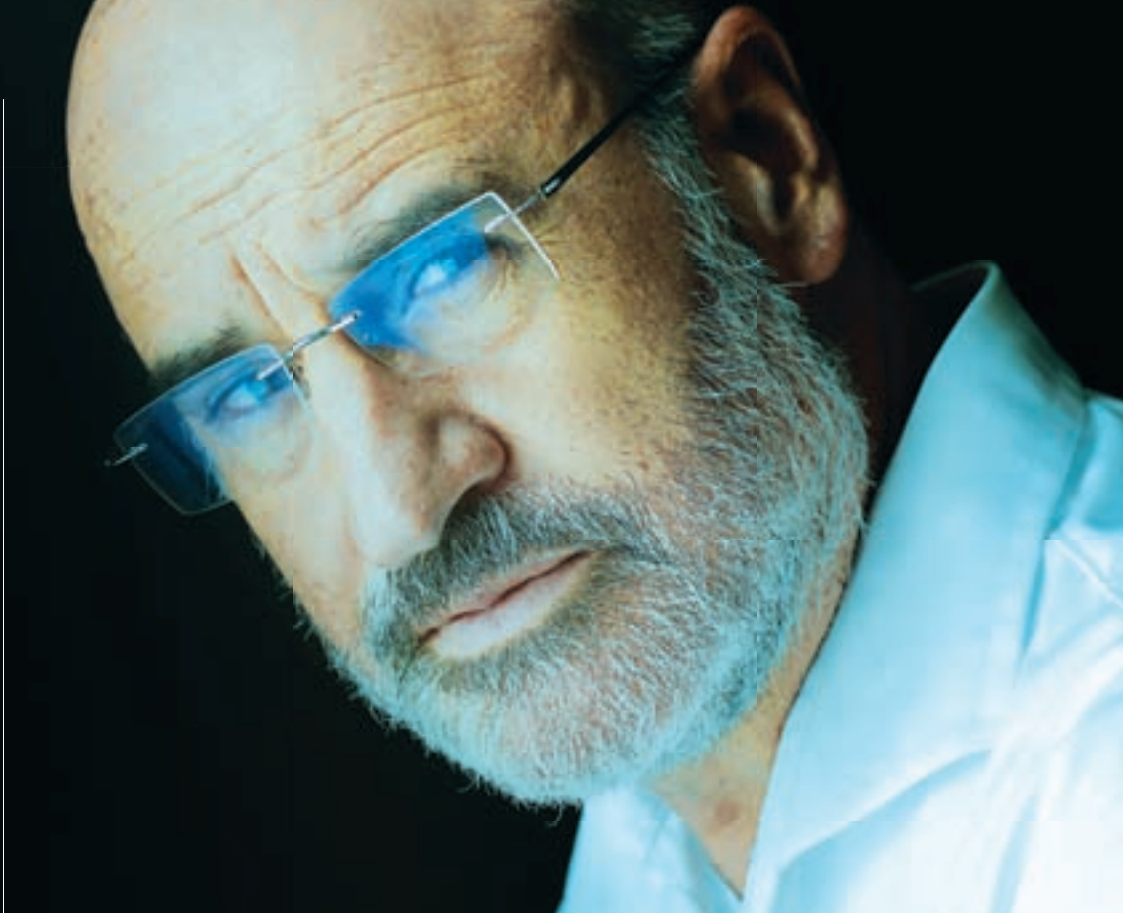
Και αμέσως συνεχίζει: «Δεν με ικανοποιεί πια η συντροφιά κανενός ανθρώπου. Αγαπώ τους ανθρώπους, αλλά δεν έχω όρεξη να 'μαι μαζί τους».

Προσυπογράφω και στέλνω πάραυτα το ανωτέρω κείμενο στην αρχισυνταξία της Athens Voice. Με μια προτροπή – εκτός του να διαβάσετε το βιβλίο. Να μιλήσετε, όσο είναι ακόμα καιρός, με εκείνους που σας έφεραν στη ζωή. Ο χρόνος λιγοστεύει... ●

Α.Σ. για την Athens Voice, αρχές του ελπιδοφόρου 2021

BIBΛIO

© IVAN GIMÉNEZ TUSQUETS EDITORES

Φερνάντο Αραμπόρου «Έξω από τη δημοκρατία ξεκινά η κόλαση»

Μιλήσαμε με τον μεγάλο Ισπανό συγγραφέα με αφορμή
(μετά το συγκλονιστικό «Πατρίδα») το νέο του μυθιστόρημα
«Τα χρόνια της βραδύτητας»

Της ΓΙΟΥΛΗΣ ΤΣΑΚΑΛΟΥ

Φερνάντο Αραμπόρου, από τα μεγαλύτερα λογοτεχνικά φαινόμενα των τελευταίων χρόνων. Το συγκλονιστικό «Πατρίδα» του 2018 (μεταφέρθηκε ήδη σε σειρά από την HBO με τίτλο «Patria» σε εξαιρετική απόδοση) ακολουθούν τώρα «Τα χρόνια της βραδύτητας» (εκδ. Πατάκη) όπου ο συγγραφέας σκιαγραφεί για μια ακόμα φορά το ζοφερό υπόβαθρο ενοχής που κρύβεται πίσω από την πρόσφατη ιστορία της Χώρας των Βάσκων.

Το βιβλίο μάς μεταφέρει στα τέλη της δεκαετίας του '60 και μέσα από τα αθώα μάτια του 8χρονου ήρωα, του Τσίκι, ο οποίος πηγαίνει να ζήσει με τους θείους του, παρακολουθούμε πώς κυλούν οι μέρες στην οικογένεια σε μια γειτονιά του Σαν Σεμπαστιάν: Ο θείος, άνθρωπος αδύναμος, και η θεία, προσκολλημένη στις κοινωνικές και θρησκευτικές συμβάσεις της εποχής της, που κάνει κουμάντο, η ξαδέρφη, που έχει το μυαλό της στα αγόρια, και ο δύστροπος, λιγομίλητος ξάδερφός, που επηρεασμένος από τη συστηματική κατήχηση του ιερέα της ενορίας προσχωρεί στην πρωτοεμφανιζόμενη τότε ETA. Κομπάρσοι της Ιστορίας, θα βρεθούν στριμωγμένοι ανάμεσα στην ανάγκη και στην άγνοια ενώ η ζωή τους, χρόνια αργότερα, θα αλλάξει δραματικά.

Το πρώτο πράγμα που με εντυπωσίασε στα «Χρόνια της βραδύτητας» ήταν το ύφος. Το άρωμα της καταγωγής του συγγραφέα τον επηρεάζει και τον οδηγεί σε συγκεκριμένα θέματα για έμπνευση; Μου αρέσει να ασκώ τον μεγαλύτερο δυνατό έλεγχο στα κείμενά μου. Κανένας συγγραφέας δεν μπορεί να αποκλείσει τις ασυνείδητες επιρροές. Υπάρχουν και στη δική μου περίπτωση: αλλά εφόσον δεν με κάνουν να παρεκκλίνω από το προκαθορισμένο σχέδιο, δεν μου προκαλούν ανησυχία. Όλες οι πτυχές που σχετίζονται με τη μορφή και τη δομή είναι για μένα, σε μια πρώτη φάση της δουλειάς, οι πιο σημαντικές. Μετά, ξεπροβάλλει σιγά-σιγά η ιστορία, προχωρώντας πάντα προς ένα τέλος διαμορφωμένο εξαρχής, αν και όχι πάντα οριστικό. Μου αρέσει πολύ να χρησιμοποιώ διάφορα επάλληλα επίπεδα γραφής. Και ανάμεσα σ' αυτά τα επίπεδα δεν είναι σπάνιο να αναπτύσσω μια ιστορία που συνομιλεί λιγότερο ή περισσότερο συγκαλυμμένα με κάποιο ξένο λογοτεχνικό έργο, στην περίπτωση των «Χρόνων της βραδύτητας» με τον Λαθαρίγιο ντε Τόρμες, έναν κλασικό της ισπανικής πικαρέσκα λογοτεχνίας του 16ου αιώνα.

Η ETA, οι Βάσκοι... συνήθως τα λογοτεχνικά έργα που αποτυπώνουν τον ανθρώπινο αντίκτυπο ενός εθνικού διχασμού κινούνται σε ναρκοπέδιο. Γιατί σας εμπνέει ειδικά αυτή η περίοδος; Έγραφα για ένα μέρος, μια εποχή και ορισμένα γεγονότα πολύ κοντινά μου. Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη χώρα των Βάσκων. Θα ήταν σπάνιο για έναν συγγραφέα που επιθυμεί να αφήσει, μέσω της λογοτεχνίας, μια μαρτυρία της εποχής στην οποία έτυχε να ζήσει, να σιωπήσει σχετικά με μια σύγκρουση που σημειώθηκε μπροστά στα μάτια του και κράτησε πάνω από σαράντα χρόνια. Δεν ένιωσα φόβο, αλλά ευθύνη και μεγάλη ανάγκη να εκφραστώ.

Ποιες δυσκολίες συναντήσατε προκειμένου να ρίξετε φως σ' αυτή την εποχή; Κυρίως έπρεπε να εργαστώ πολύ για τις πτυχές που σχετίζονται με την αληθοφάνεια. Γι' αυτό φρόντισα να έχω εκτενή τεκμηρίωση. Προσπάθησα να αποφύγω τους σπαρακτικούς και συναισθηματικούς τόνους. Υπήρξαν κι άλλες δυσκολίες τεχνικού τύπου, αλλά δεν είμαι νέος μυθιστοριογράφος και νομίζω ότι τελικά κατάφερα να τις επιλύσω.

Είστε Βάσκος. Τι απήκηση είχε το βιβλίο σας στη χώρα σας; Έχω διαβάσει ότι δεν το δέχτηκαν με ιδιαίτερο ενθουσιασμό, υπάρχει η εντύπωση ότι αδικείτε την ETA. Τα βιβλία μου δεν είναι χρήσιμα για τις επιδιώξεις του βασικού εθνικισμού, οι άνθρωποι αυτής της πολιτικής τάσης δεν τα βλέπουν με καλό μάτι. Αυτό το γνωρίζω πριν ξεκινήσω να γράφω, και δεν με ανησυχεί. Δεν γράφω για να προωθήσω το εκλογικό πρόγραμμα οποιουδήποτε πολιτικού κόμματος. Μερικοί δυσκολεύονται να παραδεχτούν ότι υποστήριξαν ένα σχέδιο που προκάλεσε περισσότερους από 800 θανάτους, ανάμεσά τους γυναικών και παιδιών. Δεν τους αρέσει που τους το υπενθυμίζω, και αυτό ακριβώς κάνουν οι ιστορίες μου, όπως και άλλων συγγραφέων. Προτιμούν ένα αφήγημα όπου οι δικό τους εμφανίζονται σαν ήρωες.

Μέσα από τα μάτια του πρωταγωνιστή σας Τσίκι, παρακολουθούμε την πορεία της οικογένειάς του. Πιστεύετε ότι ήταν θύματα της μοίρας; Δεν πιστεύω στη μοιρολατρία. Από την άλλη, όλοι είμαστε κατά κάποιο τρόπο παιδιά της εποχής μας, των υγειονομικών και κοινωνικών συνθηκών, της παιδείας που λαμβάνουμε ή παύουμε να λαμβάνουμε.

βάνουμε. Και μ' αυτή την έννοια, οι χαρακτήρες στο μυθιστόρημά μου ξεκινούν από μια δυσμενή κατάσταση, χαρακτηριστική των κατώτερων τάξεων, αλλά χωρίς να υποφέρουν από πείνα ή δυστυχία. Ωστόσο, ο πρωταγωνιστής καταφέρνει με τη βοήθεια των σπουδών να βγει από το κοινωνικό πηγάδι όπου βρισκόταν και να ανέλθει στη μεσαία τάξη με μια αξιοπρεπή δουλειά.

Η βία στοίχειωσε την ισπανική κοινωνία για μισό αιώνα. Σαν λαός έχετε πάρει το μάθημά σας; Κάτι έχω μάθει. Η βία δεν είναι η απάντηση, αλλά το πρόβλημα. Και αυτό δεν αφορά αποκλειστικά την Ισπανία. Με τη βία δεν οικοδομείται μια καλύτερη κοινωνία. Με τη βία γεννιούνται μόνο πόνοι, ιστορικές αδικίες και περισσότερες συγκρούσεις. Δεν υπάρχει άλλο αντίδοτο από την αποδοχή νόμων που να είναι ίσοι απέναντι σε όλους, κάτι που συνεπάγεται τον σεβασμό τους, ακριβώς αυτό που καθιστά περιττή τη βία.

Πιστεύετε στη συγχώρεση; Την ικανότητα να τολμήσεις να κοιτάξεις πάνω από τα χαρακώματα τον απέναντι, να προσπαθήσεις να μπεις στη θέση του και να κάνεις ένα γενναίο βήμα; Πιστεύω ότι η συγχώρεση είναι μια αυστηρά προσωπική πράξη. Για την ακρίβεια, στη χώρα μου έχει υπάρξει, αλλά πάντα σε ατομικό επίπεδο. Το οργανωμένο σχέδιο μέσω του οποίου ορισμένοι οργανώθηκαν για να επιβάλουν με τη δύναμη των όπλων την προσωπική ουτοπία τους εξακολουθεί να ισχύει. Εξού και δεν υπάρχει πιθανότητα συλλογικού αιτήματος για συγχώρεση, αφού αυτό θα σήμαινε αμνηστία για τον ίδιο του σχεδίου. Απαιτείται μεγάλη ταπεινότητα για να ζητήσεις συγχώρεση και η ταπεινότητα δεν είναι ακριβώς κάτι που αφθονεί μεταξύ εκείνων που ασκούσαν ή υποστήριξαν την τρομοκρατία.

Ζείτε στη Γερμανία, μακριά από εθνικιστικές αγκυλώσεις. Γερμανοί και Ισπανοί έχουν κοινά χαρακτηριστικά; Μιλάμε για δύο χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επομένως, δύο χώρες που έχουν δεχτεί να καλύψουν το έδαφος που τις χωρίζει και να μοιραστούν έναν ηπειρωτικό χώρο, την Ευρώπη, με κοινούς κανόνες. Υπάρχουν, φυσικά, διαφορές. Η Γερμανία είναι μια χώρα με μεγάλη συνοχή, με βιομηχανική και οικονομική ισχύ που η Ισπανία δεν διαθέτει. Στην κοινωνική πολιτική, ωστόσο, η Ισπανία είναι μια χώρα πιο θαρραλέα και πιο προηγμένη. Όλα αυτά είναι κάπως περιστασιακά και μπορούν να αλλάξουν με μια απλή αλλαγή κυβέρνησης. Σε κάθε περίπτωση, μιλάμε για δύο ισχυρές δημοκρατίες, με προφανή επιθυμία να διατηρήσουν μια εγκάρδια και επικοινωνιακή σχέση με τις γειτονικές τους χώρες.

Πώς αποφασίσατε να μεταναστεύσετε σε μια χώρα με τελείως διαφορετικό ταμπεραμέντο από τον δικό σας μεσογειακό χαρακτήρα; Δεν θεωρώ τον εαυτό μου τυπικό μετανάστη. Γνώρισα στην Ισπανία, ως φοιτητής, μια όμορφη κοπέλα που έτυχε να είναι Γερμανίδα, ερωτευτήκαμε και πήγα να ζήσω μαζί της στη χώρα της. Αν ήταν Ελληνίδα, ίσως σήμερα να ζούσα στην Ελλάδα. Η ζωή έχει αυτές τις εκπλήξεις. Η ιστορία μου είναι αρκετά κοινή σήμερα και είναι συνέπεια της βούλησης των ευρωπαϊκών εθνών για προσέγγιση.

Τα βιβλία σας είναι επίκαιρα για τις περισσότερες δυτικές κοινωνίες που βίωσαν τα τελευταία χρόνια κάποιο νέο είδος διχασμού: την Ελλάδα των μνημονίων, τη Βρετανία του Brexit, την Αμερική του Τραμπ. Τι συμβουλή θα δίνετε στους λαούς που ζουν παρόμοιες καταστάσεις; Είμαι απόλυτα πεπεισμένος ότι έξω από τη δημοκρατία ξεκινά η κόλαση, δηλαδή ο ολοκληρωτισμός, που κατά τη γνώμη μου σημαίνει παλινδρόμηση του πολιτισμού. Ωστόσο, η δημοκρατία (με την ισονομία, τους πολίτες με δικαιώματα, την ελευθερία της έκφρασης και τους ανεξάρτητους δικαστές) δεν παρέχεται από τη Φύση. Η δημοκρατία είναι μία από τις πιο όμορφες εφευρέσεις του ανθρώπου, πρέπει να τη μάθει και να τη φροντίζει. Αυτή θα ήταν η συμβουλή μου. Να φροντίζουμε και να τελειοποιούμε τη δημοκρατία.

Εργαστήκατε ως δάσκαλος. Από την εμπειρία σας τι λέτε, μπορούμε να ελπίζουμε στη νέα γενιά; Εργάστηκα επί πολλά χρόνια με παιδιά και εφήβους. Αν οι νέοι είναι καλλιεργημένοι και έχουν λάβει καλή παιδεία, τους έχω εμπιστοσύνη. Κι αν κάτι δεν μπορούμε να πε-

ριμένουμε από αυτούς είναι να εκπληρώσουν τα δικά μας όνειρα. Έχουν ήδη τα δικά τους. **A**

Η μετάφραση των απαντήσεων του Φ.Α. από τα ισπανικά είναι της Τ. Σπερελάκη.

Τα χρόνια της βραδύτητας» Φερνάντο Αραμπόρου, μτφ. Τίτινα Σπερελάκη, εκδ. Πατάκη, 2020, σελ. 250

ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Στο νέο βιβλίο του Γιάννη Παπαδογιάννη πρωταγωνιστής είναι το τραπεζικό σύστημα

Του ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ

Με τον τρόπο που είναι γραμμένο θα μπορούσε να είναι ένα μυθιστόρημα που εξελίσσεται χρονικά μέσα από το πέρασμα των αιώνων και φθάνει μέχρι το σήμερα. Ο «ήρωας» του μυθιστορήματος περνάει από διάφορες φάσεις: ευημερίας, ανέχειας, μεγάλης δύναμης αλλά και κινδύνου να αφανιστεί. Στο νέο βιβλίο του Γιάννη Παπαδογιάννη ο πρωταγωνιστής είναι το τραπεζικό σύστημα στην πορεία του χρόνου, από τη γέννησή του και κυρίως στη σύγχρονη εποχή, διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα, με έμφαση την τελευταία 20ετία.

Στη σειρά «Μικρές Εισαγωγές» των Εκδόσεων «Παπαδόπουλος», στο βιβλίο με τίτλο «Τράπεζες σε Κρίση», ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Γιάννης Παπαδογιάννης απαντά εύστοχα σε μια σειρά ερωτημάτων που ενδιαφέρουν κάθε σκεπτόμενο πολίτη, κάθε συναλλασσόμενο με το τραπεζικό σύστημα, που στις μέρες μας είναι σχεδόν το σύνολο του παγκόσμιου ενεργού πληθυσμού. Ερωτήματα όπως: Πώς λειτουργούν οι τράπεζες; Ποιος είναι ο ρόλος τους στην οικονομία; Ποια η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη; Γιατί έχουν τόσο μεγάλη δύναμη και επιρροή; Γιατί οι κυβερνήσεις σπεύδουν να τις βοηθήσουν και δεν τις αφήνουν στην τύχη τους, όπως συμβαίνει σε όλους τους άλλους επιχειρηματικούς κλάδους; Η αφήγηση και οι απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα και πολλά ακόμη ξεκινάει με μια ευρηματική αναφορά στην πολύ δημοφιλή τηλεοπτική σειρά «La Casa De Papel» και καταλήγει στις μέρες μας, προλαβαίνοντας και τις επιπτώσεις από την παγκόσμια πανδημία και τα lockdown στην προσπάθεια περιορισμού της.

«Οι πρώτοι εμποροτραπεζίτες, κυριολεκτικά χωρίς σκέπη πάνω από τα κεφάλια τους, πραγματοποιούσαν τις συναλλαγές σε τραπέζια τοποθετημένα στους δρόμους, κοντά σε υπαίθριες αγορές. Η λέξη "τράπεζα" προέρχεται από αυτά τα τραπεζάκια όπου γίνονται οι συναλλαγές. Αντίστοιχα, στα αγγλικά, η λέξη "bank" έλκει την καταγωγή της από τον πάγκο (banc) όπου γίνονταν οι αγοραπωλησίες», αναφέρει στο πρώτο από τα τέσσερα κεφάλαια του βιβλίου, ξεκινώντας μια σύντομη ιστορική αναδρομή του τραπεζικού συστήματος σε διεθνές επίπεδο. Μέσα σε 100 σελίδες ο αναγνώστης θα αποκτήσει μια εικόνα σε «τίτλους» όσων έχουν συμβεί στο διεθνές και εγχώριο τραπεζικό σύστημα, με τρόπο κατανοητό για τον μέσο αναγνώστη χωρίς ιδιαίτερες γνώσεις στα οικονομικά, δίχως όμως το βιβλίο να γίνει απλοϊκό και να μην ενδιαφέρει και στελέχη και του ίδιου του τραπεζικού συστήματος. Οικονομικοί όροι όπως πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος ρευστότητας, κεντρικές τράπεζες, τιτλοποιήσεις, ανακεφαλαιοποιήσεις, CDO (πολύπλοκα δομημένα προϊόντα) επεξηγούνται από τον συγγραφέα με ένα κατανοητό τρόπο.

Στο βιβλίο με βιβλιογραφικές αναφορές παρατίθενται παραδείγματα από το μεγάλο πάρτι, όπως αναφέρει ο συγγραφέας, των τραπεζών σε διεθνές και εγχώριο επίπεδο που οδήγησε μετέπειτα σε όσα έγιναν. «Το 2006, τράπεζα στην Καλιφόρνια δάνεισε 724.000 δολάρια για την αγορά σπιτιού σε μεξικάνο εργάτη, ο οποίος είχε πλήρη άγνοια της αγγλικής γλώσσας και του οποίου το ετήσιο εισόδημα δεν ξεπερνούσε τα 14.000 δολάρια». Αναφέρει επίσης σε άλλο σημείο: «Το πάρτι βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη. Οι πάντες αγόραζαν όλο και πιο ακριβά σπίτια με όλο και λιγότερα και, κατόπιν, χωρίς καθόλου δικά τους χρήματα. Όλα στηρίζονταν στο θαύμα του δανεισμού. Και αφού δανείστηκαν όλοι, ακόμα και οι φτωχοί μετανάστες, οι τράπεζες άρχισαν να δίνουν δάνεια ακόμη και σε άτομα χωρίς δουλειά ή άλλα περιουσιακά στοιχεία. Τα λεγόμενα "δάνεια του ψεύτη" δίνονταν σε δανειολήπτες που δεν παρείχαν κανένα στοιχείο που να επιβεβαιώνει την οικονομική τους κατάσταση. Πρόκειται για τα περιβόητα δάνεια NINJA (No Income, No Job, No Asstes), δηλαδή δάνεια που δινόντουσαν σε άτομα χωρίς εισόδημα, χωρίς δουλειά και χωρίς περιουσιακά στοιχεία».

Εκτενή αναφορά κάνει ο συγγραφέας και στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα δίνοντας έμφαση στις εξελίξεις των τελευταίων δύο δεκαετιών, από την απελευθέρωση της πιστωτικής πίστης στις αρχές της δεκαετίας του '90 μέχρι την «χρυσή εποχή» της πιστωτικής επέκτασης στα μέσα της δεκαετίας του 2000 και τη μετέπειτα εποχή των μνημονίων, συνδέοντας τις εξελίξεις και με τις πολιτικές επιλογές. Μια ιστορική περίοδο που ο Γιάννης Παπαδογιάννης έζησε από κοντά, αποκτώντας προσωπική άποψη, ως τραπεζικός συντάκτης στην «Καθημερινή» (1999-2018) και μετέπειτα στις ιστοσελίδες «Economistas» και σήμερα στο «BusinessDaily.gr». ●

«Τράπεζες σε Κρίση», Γιάννης Παπαδογιάννης, σειρά «Μικρές Εισαγωγές», εκδ. Παπαδόπουλος

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Κωδικός Κούβα

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Πρέπει να είμαι ο μόνος Έλληνας που βρέθηκε στην Κούβα και δεν πλάγιασε με αυτόχθονα πόρνη. Είμαι, το παραδέχομαι, όνειδος για το ανδρικό φύλο. Φαίνεται πως μια εγγενής εγωπάθεια με απέτρεπε πάντα από το να φτάσω στο σημείο να πληρώσω για το σεξ – πίστευα ότι αν γινόταν ποτέ μια τέτοια συνδιαλλαγή, εγώ θα έπρεπε να ήμουν εκείνος που θα πάρει το χρήμα. Ίσως όμως και να μην είναι οικονομικό το θέμα, ίσως να οφείλεται σε κάποιο τραύμα εφηβικό. Το ζήτημα είναι ότι ταξίδεψα στο μεγαλύτερο νησί της Καραϊβικής και επέστρεψα παρθένος.

Αν είχα συναντήσει σ' εκείνο το ταξίδι μου τον Κουβανό συγγραφέα Πέδρο Χουάν Γκουτιέρρες, θα είχα ζητήσει μια διαφορετική Κούβα. Θα με παράσερνε χωρίς αιδώς σε κραιπάλες κάθε λογής, θα ερωτοτροπούσαμε με κρεολές μιγάδες στη διάσημη προμενάντ Μαλεκόν, θα πίναμε τα ντακίρι μας στο Φλοριντίτα, θα κοιμόμασταν ξέπνοοι στην ταράτσα της ερειπωμένης πολυκατοικίας του –πλάι στα κοτέτσια των ενοίκων–, θα χορεύαμε στους δρόμους υπό τους ήχους κάποιας αυτοσχέδιας μπάντας, θα επιδιδομασταν σε τελετές βουντού στο Σαντιάγκο και θα ικνηλατούσαμε τα μονοπάτια του Τσε Γκεβάρα στη Σιέρρα Μάντρε (αυτό το τελευταίο μάλλον απίθανο καθώς ούτε εγώ ούτε εκείνος είμαστε πεζοπόροι των βουνοκορφών).

Δεν τον γνώρισα σ' εκείνο το ταξίδι μου. Τον γνώρισα αργότερα μέσα από τα βιβλία του, την «Τριλογία της Κούβας», τον «Βασιλιά της Αβάνας», τον «Διάλογο με τη σκιά μου». Όλα πλέον βρίσκονται στη βιβλιοθήκη μου και κανένα άλλο δεν πρόκειται να πάρει τη θέση τους (στη βιβλιοθήκη μου πάντα κάποιο καινούργιο βιβλίο διαγκωνίζεται με τα παλιά για μια θέση στα ράφια).

Τώρα, στον Δεύτερο Εγκλεισμό, πήρα να διαβάσω το τελευταίο βιβλίο του με τίτλο: «Ημερολόγιο επιβίωσης» – τίτλος ιδανικός στην εποχή του κορωνοϊού.

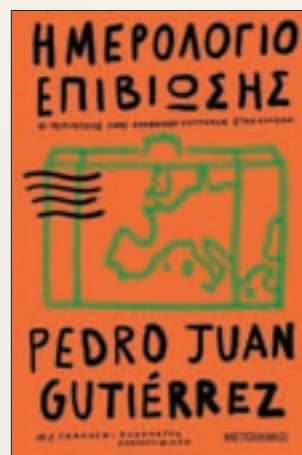
Ο Γκουτιέρρες έχει σκαρφαλώσει στους ώμους γιγάντων –του Χέμινγκουεϊ, του Μπουκόφσκι, του Φάντε και του Κάρβερ– κι από κει βλέπει τον κόσμο. Ένα τέτοιο κουβανέζικο βλέμμα, μες από τους καπνούς ενός πούρου κοχίμπα και τις αναθυμιάσεις από μαύρο ρούμι, είναι απολαυστικό να σου περιγράφει πώς ατενίζει τη ζωή.

Στο «Ημερολόγιο Επιβίωσης» ο Γκουτιέρρες περιγράφει τις πεripeteίες του ανά την Ευρώπη όπου τον έχουν καλέσει –γνωστό συγγραφέα πια– για μια λογοτεχνική περιοδεία. Δεν αρκείται ω-

στόσο να μας μιλήσει για τις γυναίκες που συναντά ή εκείνες που αναπολεί –και είναι αρκετές–, ετούτη τη φορά αναφέρεται στο γράψιμο και στις αγωνίες του συγγραφέα, αγωνίες που μπορούν να λάβουν περισσότερες μορφές απ' όσα δαιμόνια συναπάντηχαν οι ασκητές στην έρημο. Μιλάει επίσης για την ίδια τη λογοτεχνική περιοδεία που είναι εξόχως εξουθενωτική κι ομολογεί την ενοχή που νιώθει απομυζώντας τις ζωές των γύρω του για να τις περάσει μεταποιημένες στο χαρτί. Κοντολογίς, ένα ακόμη βιβλίο του που θα εγκατασταθεί δικαιωματικά στη βιβλιοθήκη μου.

Στην Κούβα, σ' ένα φαροχώρι μισή ώρα έξω από την Αβάνα, επισκέφτηκα το λημέρι του Χέμινγκουεϊ. Τώρα είναι μουσείο. Ακόμη και το καίκι του έχουν μεταφέρει στον κήπο. Πολύ

θα μου άρεσε να είχα πάει ως εκεί με τον Γκουτιέρρες. Είχε κάτι όμορφες μουλάτες στην είσοδο. Εκείνος θα έβαζε το μπλα μπλα κι εγώ το ρούμι.

Πέδρο Χουάν Γκουτιέρρες
Ημερολόγιο επιβίωσης,
εκδ. Μεταίχμιο

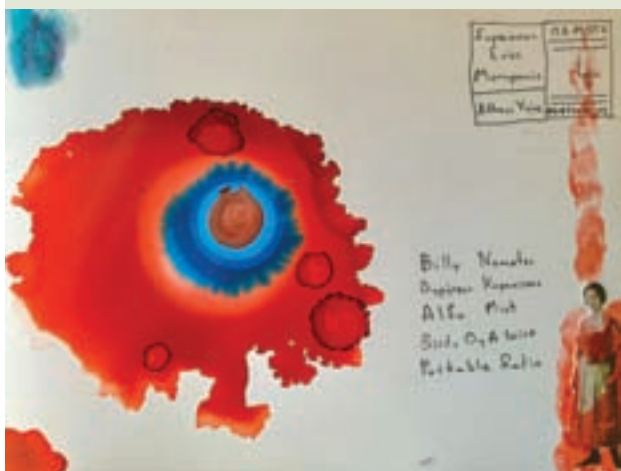
«Σ' ένα κόσμο γεμάτο από yes-men, ας υπάρχει κι ένα no-girl» έλεγε η **Billy Nomates** όταν είχε κυκλοφορήσει το "No", αυτό το απίθανο single από το ντεμπούτο της album. Ο δίσκος που φέρει το όνομά της έπρεπε να είναι οπωσδήποτε στη λίστα με τα καλύτερα του Μονομανούς για το 2020, μόνο που το συνειδητοποιήσα κάπως αργά, ακούγοντας το "Mork n' Mindy" των Sleaford Mods, όπου συμμετέχει η Billy. Ήδη η εταιρεία της, η Invada του Geoff Barrow και του Paul Horlick ανακοίνωσε για τις αρχές Μαρτίου ένα ep, που λέγεται "Emergency Telephone" και όπως λέει η ίδια, «αναφέρεται στην κατάρρευση της επικοινωνίας σε προσωπικό, σε ψυχικό και σε φυσικό επίπεδο. Είναι πολύ παράξενο που συμβαίνει κάτι τέτοιο, ακριβώς την εποχή που έχουμε τα πιο πολλά τεχνικά μέσα. Ίσως χρειάζεται μια απευθείας γραμμή». Το punk της Billy μπορεί να διατηρεί μια μακρινή ηχητική σχέση με το punk των Sex Pistols, κρατάει όμως όλο το attitude και το μεταφέρει με μεγάλη επιτυχία στη σημερινή πραγματικότητα. Μαζί με τους Sleaford Mods, τους Idles (που σιχαίνονται οι Sleaford Mods) και τους Shame, αποτελούν τα πιο σημαντικά σχήματα του είδους στη σημερινή Βρετανία.

► Απολαμβάνω την καίρια γραφή του **Δημήτρη Καρακίτσου** στο «Δον Υπαστυνόμος» που κυκλοφορεί από τους Αντίποδες. Ένα σουρεαλιστικό αστυνομικό μυθιστόρημα, που στην αρχή δεν καταλαβαίνεις πού το

πάει αλλά μένεις καρφωμένος λόγω της εξαιρετικής σειράς στην οποία βάζει τις λέξεις. Απίθανο, ανατρεπτικό χιούμορ, θρασύτατη ειρωνεία, πρόσωπα με περίεργα ισπανικίζοντα ονόματα, ασύμμετρη εξέλιξη αφήγησης και περιλήψεις στην αρχή κάθε κεφαλαίου, που φέρνουν στο μυαλό τον Δον Κιχώτη. «Με τα φτηνοπάπουσά του να σβανίζονται σε ξύσματα μολύβδου, ο Αστόλφος κατευθύνεται προς την πηγή της φωνής. Ποιος είναι αυτός που αποκάλεσε τον Αστόλφο ανόητο και ροφό; Υπομονή, φίλοι! Θα το δούμε στο κεφάλαιο που ακολουθεί». Έπος!

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς LXXIV

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

► Ο **Alfa Mist** έρχεται από το ανατολικό Λονδίνο, είναι dj, παραγωγός και πιανίστας και φέρνει στις αποσκευές του τον ολοκαίνουργιο άνεμο της ανάμιξης σχεδόν όλων των ιδιωμάτων της μαύρης μουσικής με έμφαση στο hip hop και τη jazz. Δεν είναι καθόλου καινούργιος, αν σκεφτεί κανείς ότι έχει ήδη κυκλοφορήσει τρία-τέσσερα albums κι ένα σκασμό singles. Άσε που έχει προλάβει να επισκεφτεί και την Ελλάδα πριν από δύο χρόνια για συναυλίες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Το καινούργιο του album τον φέρνει πιο κοντά στη jazz απ' ό,τι τα παλαιότερα με το "Run Outs", που είναι και το μοναδικό κομμάτι που έχει ως τώρα αποκαλυφθεί, να φέρνει στο μυαλό τους Mammal Hands και το συνολικό attitude της Gondwana. Αν κρίνουμε από τον τρόπο που τον παρουσιάζουν τα σοβαρά βρετανικά mail order, πρόκειται για σπουδαίο δίσκο.

► Τη θυμάμαι από την εποχή των Moriarty, μια μπάντα που δανειζόταν το όνομά της από τον Κέρουακ, ήταν κατά βάση γαλλική, μόνο που η τραγουδίστριά τους είχε αμερικάνικη καταγωγή και όνομα, λεγόταν **Rosemary Standley**. Αγαπούσα ιδιαίτερα το "Gee Whiz But This Is A Lonesome Town", ιδίως λόγω του "Motel" αλλά και μερικών ακόμη τραγουδιών. Στην πορεία τους έχασα, μα τώρα ξαναβρίσκω τη Rosemary στο απίστευτο ντουέτο με την τσελίστα από τη Βραζιλία, Dominique Pinto, που χρησιμοποιεί το ψευδώνυμο Dom la Nena. Τόσο το πρώτο τους ομώνυμο album είναι αριστούργημα, όσο και το καινούργιο τους, το "Ramages", όπου διασκευάζουν από Cohen και Brel μέχρι Lennon και... Τσιτσάνη. Φαντάσου μια απαλή και τρυφερή «Συννεφιασμένη Κυριακή»! Η Rosemary επιπλέον, βρίσκει τον χρόνο να τραγουδήσει και ολίγον Schubert στο album "Schubert In Love", που κυκλοφορεί από τη γαλλική alpha, όπου επίσης τα πηγαίνει περίφημα. Αποκάλυψις!

P.S. Το νέο όνομα της vintage pop από το Manchester είναι Portable Radio. Το ντεμπούτο τους έρχεται τον Μάρτιο.

Τι παίζει;

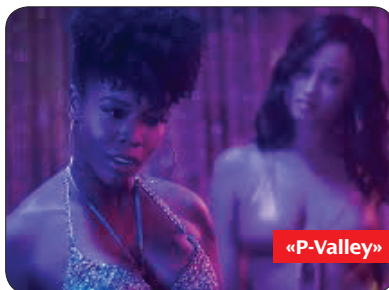
04
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
2021

«Ο σωματοφύλακας»

«Pembrokeshire Murders»

«P-Valley»

«Η πιο δυνατή φωνή»

«Blunt Talk»

«Wentworth»

«The Equalizer»

► Μήνας αφιερωμένος στον έρωτα στη **Nova**. Κάθε Πέμπτη στις 22.00 θα προβάλλονται δύο ταινίες του είδους, όπως «**Το ημερολόγιο**», με τους Ράιαν Γκόσλινγκ και Ρέιτσελ Μακ Άνταμς, «**Πριν το ξημέρωμα**» με τους Ίθαν Χοκ και η Ζιλί Ντελί, «**Ο σωματοφύλακας**» με τη Γουίτνεϊ Χιούστον και τον Κέβιν Κόστνερ και πολλές άλλες. Την Κυριακή 14 Φεβρουαρίου, ανήμερα της γιορτής του Αγίου Βαλεντίνου, έρχεται ένας ολοήμερος μαραθώνιος μόνο με αισθηματικές ταινίες οι οποίες θα καλύψουν όλα τα πρόσωπα του έρωτα, μέσα από τη φιλία, από την απόσταση, από το πάθος και την αφοσίωση.

► Ένας υψηλόβαθμος αξιωματικός της αστυνομίας ανοίγει εκ νέου δυο ανεξιχνίαστες υποθέσεις δολοφονιών. Όταν ο ίδιος πληροφορηθεί ότι ο βασικός ύποπτος για τις υποθέσεις που ερευνά βρίσκεται ένα βήμα πριν την αποφυλάκισή του, επιδιέχεται σε μάχη με τον χρόνο για να το αποτρέψει. Η σειρά «**Pembrokeshire Murders**» κάνει πρεμιέρα αύριο στο **Cosmote Series Marathon HD** με τη back-2-back μετάδοση όλων των επεισοδίων από τις 18.00.

► Αύριο Παρασκευή, επίσης, στο **Cosmote Series Marathon HD**, στις 21.00, έρχεται η σειρά «**P-Valley**». Οι προσωπικές ιστορίες των εργαζομένων σε ένα διαβόητο στριπ κλαμπ στο Δέλτα του Μισισσιππί παρουσιάζονται σε πρώτο πλάνο. Πρωταγωνίστρια της σειράς, η Ότομ Νάιτ, μια μυστηριώδης καλλονή με σκοτεινό παρελθόν, που εμφανίζεται ξαφνικά στο στριπ κλαμπ «Πινκ» αναζητώντας εργασία. Η σειρά έχει κάνει αισθητή για την ιδιαίτερη αισθητική της, και θεωρείται φαβορί στην κατηγορία της, για υποψηφιότητα Χρυσής Σφαιράς.

► «**Η πιο δυνατή φωνή**» η μίνι σειρά 7 επεισοδίων με πρωταγωνιστή τον ιδρυτή του καναλιού Fox News, Ρότζερ Έιλς μεταδίδεται και αυτό το Σάββατοκύριακο από την **EPT2** ενώ είναι διαθέσιμη και στο **ERTFLIX**. Η σειρά βασίζεται στο βιβλίο «The Loudest Voice in the Room», του Gabriel Sherman, και πραγματεύεται τη ζωή του διαβόητου τηλεοπτικού παραγωγού και ιδρυτή του Fox News, Roger Ailes, που κατά πολλούς διαμόρφωσε παρασκηνιακά τη στρατηγική του Ρεπουμπλικανικού κόμματος. Η καριέρα του Roger Ailes έληξε λόγω σεξουαλικών σκανδάλων. Πρωταγωνιστούν οι Russell Crowe, Naomi Watts, Sienna Miller και Seth MacFarlane. Το σενάριο είναι του ίδιου του συγγραφέα, Gabriel Sherman, σε συνεργασία με τον Tom McCarthy, σκηνοθέτη και σεναριογράφο του «Spotlight».

► Ο Walter Blunt είναι ένας βρετανός παρουσιαστής που έχει βάλει στόχο να κατακτήσει το κοινό της Αμερικής και συγκεκριμένα των ειδησεογραφικών δελτίων. Πρωταγωνιστεί ο Patrick Stewart, ευρύτερα γνωστός ως «Professor X» των ταινιών της Marvel Comics και ως «Jean Luc Picard» του Star Trek». Αν και ιδιαίτερα ταλαντούχος ο Blunt φημίζεται για τις άστοχες επιλογές του, όπως επίσης και για το γεγονός ότι είναι θεοτέρας. Η σειρά «**Blunt Talk**» είναι διαθέσιμη στο **Vodafone TV**.

► Το αστυνομικό θρίλερ «**Wentworth**» της Fremantle επιστρέφει κάθε Σάββατο, με back-2-back επεισόδια των σεζόν 4 – 7 στο **COSMOTE SERIES MARATHON HD**, στις 18.00. Πρωταγωνίστρια της υπόθεσης, η Μπία Σμιθ, που έχει φυλακιστεί για την απόπειρα δολοφονίας του συζύγου της. Ενώ περιμένει τη δίκη της, η Μπία πρέπει να μάθει να συμμορφώνεται με τους κανόνες, άγραφους και μη, της φυλακής.

► Η Κουίν Λατίφα παίρνει τη σκυτάλη από τον Ντένζελ Ουάσιγκτον στην ομώνυμη ταινία, και ενσαρκώνει στη σειρά «**The Equalizer**» μία αινιγματική φιγούρα, που χρησιμοποιεί τις ιδιαίτερες ικανότητές της για να βοηθήσει εκείνους που δεν έχουν κάπου αλλού να στραφούν. Η σειρά ξεκινάει αυτή τη Δευτέρα 8 Ιανουαρίου, στις 23.00 στο **Cosmote Series HD**. Μεταξύ άλλων πρωταγωνιστούν ο Κρις Νοθ («Sex and the City») και ο Άνταμ Γκόλντμπεργκ («Saving Private Ryan», «A Beautiful Mind»). Η Κουίν Λατίφα αναλαμβάνει, επίσης, χρέη παραγωγού της σειράς, μαζί με τους δημιουργούς της επιτυχημένης σειράς «Castle».

ΣΕ είδα...

Κάποιος σε ψάχνει. Ψάξε τον κι εσύ και επικοινωνήσε μαζί του στο www.athensvoice.gr/stiles/se-eida.

ΔΙΑΒΑΖΑΜΕ ΒΙΒΛΙΟ

Μετρό, 5 Δεκεμβρίου. Εγώ μπλε μάσκα, εσύ μαύρη. Σε είδα στο μετρό σή-μερα 21.00, μπλε γραμμή. Άκουγα μουσική και διά-βαζα βιβλίο. Ήρθες κι έκα-τσες απέναντί μου. Έβα-λες ν' ακουσεις μουσική και άνοιξες βιβλίο. Διαβα-ζαμε, μετά κοιταζόμα-σαν, μετά κοιτούσαμε έξω. Φορούσες κόκκινο φούτερ και είχες κίτρινο σακίδιο. Κατέβηκες Χο-λαργό, κοιταχτήκαμε από το παράθυρο, χαιρετηθή-καμε, σαν να είχαμε κάνει κάποια κρυφή συνωμο-σία. Δεν τόλμησα να σου γράψω πάνω στο βιβλίο, όπως σκεφτόμουν. Θα ή-θελα πολύ να σε ξαναδώ.

ΜΑΣΚΟΦΟΡΟΙ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

Χαριλάου Τρικούπη, 11/11. Συναντηθήκαμε το απόγευμα κοντά στον Α-σημακόπουλο. Κοιταχτή-καμε δύο φορές και δε-σου μίλησα (ο χαζός). Αν-το δεις στείλε!

ΣΕ ΕΙΔΑ ΣΤΟΝ ΑΒ ΒΑΡΥΜΠΟΜΠΗΣ

Με κοιτούσες έντονα, θέ-λω να σε δω ξανά.

ΣΕ ΕΙΔΑ ΣΤΟ ΣΟΥ-ΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

Εσύ ξανθιά, με κόκκινη φόρμα Juicy, στον ώμο περασμένη μια LV... Mega AB (Βαρυμπόμπη)

ΣΟΥ ΑΡΕΣΩ;

Τι παίζει τελικά με σένα; Σου αρέσω; Μια κρύο, μια ζέστη, με μπερδεύεις.

ΝΕΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σε είδα και νομίζω ότι γύ-ρισες και κοιταχτήκαμε. Ψηλός μελαχρινός με πράσινα μάτια, προς την άκρη του Μεγάρου Μου-σικής. Δε νομίζω να το δεις, είπα όμως να προ-σπαθήσω.

ΣΤΟΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟ

Εσύ με το λουλούδι σου, εγώ με το αστέρι μου. Ξέ-ρω από λουλούδια, αν ξέ-ρεις από αστέρια στείλε...

LOCKDOWN TRIPPING

Ρε κορίτσια, στον Προαστιακό Κηφισιάς δείτε λίγο γύρω σας, υπάρχουν και εμείς τα εργατικά παιδιά. Λίγο η καραντίνα, λίγο η μοναξιά που οργιάζει, ας πούμε καμιά κουβέντα.

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΚΑΙ ΛΑΣΤΙΧΟ

Σε βοήθησα με το ποδή-λατο, σου έσκασε το λά-στιχο στην περιοχή της Νίκαιας. Δεν πρόλαβα να σου ζητήσω νούμερο. Εάν είσαι ελεύθερη, στείλε μου.

ΜΑ ΤΩΡΑ ΤΑ ΚΑΝΕΙΣ ΟΛΑ;

Σε είδα... εκδρομή στο βουνό/ φαγητό σε ωραίο εστιατόριο/ επισκέψεις σε γκαλερί και εκθέσεις... Τελικά, έχεις καινούργια «παρέα» που τα κάνεις όλα αυτά τόσο σύντομα; Ενώ μαζί μου ήταν όλα πανδύσκολα;

Αγαπημένη μου Τζένη, σε δύο μήνες γίνομαι 19. Τα δύο τελευταία χρόνια —λόγω διαβάσματος— δεν είχα χρόνο και μυαλό για έρωτες. Όχι, όμως, ότι το απωθούσα κιόλας. Τώρα πια που θέλω να νιώσω, αλλά και να δώσω ό-λον τον ερωτισμό που έχω μέσα μου, δεν μπορώ να βρω το παιδί να το μοι-ραστώ. Εκτός των άλλων, δεν έχω ολοκληρώσει ποτέ μου και τώρα που νιώθω έτοιμη να κάνω το βήμα, δεν μπο-ρώ να βρω τον συνοδοι-πόρο! Όλοι μου λένε τα κλασικά, «θα έρθει από εκεί που δεν το περιμέ-νεις, όσο το ζητάς τόσο απομακρύνεται, ο έρωτας θα έρθει τη κατάλληλη στιγμή», αλλά εγώ δεν μπορώ να περιμένω άλ-λο! Είμαι 3 χρόνια μόνη χωρίς κάποιο ιδιαίτερο φλερτ στο ενδιάμεσο και α-πλώς τώρα το θέλω πιο πολύ από πο-τέ! Τι να κάνω; Ξέρω —φυσικά— ότι δεν είμαι κούκλα, αλλά πιστεύω πως αξίζω κι εγώ να ζήσω τους φοιτητι-κούς έρωτες. Δώσε μου τα φώτα σου.

Και εκεί που σε διαβάζω και λέω μέσα μου «όλα κομπλέ, πάμε να απαντήσουμε», μου πετάς αυτό το «δεν είμαι κούκλα» και θυμώ-νω. Εννοείται ότι όλοι μας περνάμε φάσεις που μπορεί να μη νιώθουμε και τόσο ποθη-τοί, αλλά αλίμονο! Μόνο η Ζιζέλ θα έχει γκό-μενο; Δεν κατάλαβα. Όλοι εμείς οι κοινοί θνη-τοί με τα δυνατό και τα αδύνατά μας σημεία, τι θα κάναμε; Θα μονάζαμε; Θέλω να είσαι χαλαρή, να αφεθείς στην όμορφη και ανέ-μελη φοιτητική ζωή, να την προσεγγίσεις με κέφι και μην ξεχάσεις όταν βρεις το αμόρε, που θα το βρεις δεν υπάρχει περίπτωση, να πιείτε χαλαρά ένα κρασάκι στην υγεία μου.

Τζένη μου, καλησπέρα! Σε θαυμάζω πολύ για τη σχέση σου με τον Σπύρο και ως προσωπικότητα! Έχω μπλέξει σε ένα ερωτικό τρίγωνο: τον έναν τον αγαπάω, γιατί μου παρέχει ηρεμία και ασφάλεια, και με τον άλλον νιώθω τρέλα ερωτευμένη, επειδή είναι πολύ δοτικός και η κημερία μας απίστευτη. Ωστόσο με τον δεύτερο συχνά σκοτω-νόμαστε άγρια. Θέλω να ακούσω την

άποψή σου. Δεν ξέρω τι είναι καλύτε-ρο για μένα για να είμαι ευτυχισμένη. Παράλληλα, νιώθω πολύ άσχημα που κοροϊδεύω έτσι δύο ανθρώπους...

Πρόσφατα, φίλος φίλης μου έκανε την εξής παρατήρηση για τη στήλη μου, «μα είσαι κι εσύ τόσο πηκτική». Βρήκα υπόθεση, λοιπόν, να του αποδείξω πόσο ορεν τυπάκι μπορώ να γίνω. Ή, έστω, να προσπαθήσω. «Και σε ποιον δεν έχει τύχει αυτό το ντουμπλέξ», ό-πως έλεγε και η Δήμητρα Παπαδοπούλου στους Απαράδεκτους. Έχει συμβεί και στις καλύτερες οικογένειες. Αυτό το ντουμπλέξ, λοιπόν, πάει αсуζητητί πακέτο με το μπερ-δεμα και τις ενοχές. Το ξέρεις από την αρ-χή. Δεν μπορούμε να έχουμε μόνο τα ωραία της υπόθεσης. That's life. Για κάποιο καιρό αποδέξου ότι θα είσαι μπερδεμένη και, ναι, θα νιώθεις και τύψεις. Δεν θα ήθελα, όμως, να πάρεις τις μετρητοίς την άποψη κανενός άλλου φίλου, γνωστού, της Τζένης, εκτός από τη δική σου. Δεν θέλεις κανένα άλλο να αποφασίσει τι είναι καλύ-τερο για σένα και τι θα σε κάνει ευτυχισμένη. Αυτή πρέπει να είναι μια δική σου συνειδητή απόφαση.

Τζένη μου, θα σου πω τη δική μου ιστορία. Ξε-κίνησε να μου μιλάει τον περασμένο Νοέμβριο ένα πα-λιό μου φλερτ, όμως τότε δεν ήμουν σε φάση (είχε βγει το καλοκαίρι από μια έντονη σχέση) και του το ξέκοψα. Μετά μου ξαναστέλνει τον Ιούνιο, εγώ έτοιμη πια να προχωρήσω, είπα να του δώσω μία ευκαιρία. Βγήκαμε 1 μήνα ραντεβού και μετά ήμασταν μαζί. Εγώ σκέψου τον πρώτο καιρό, επειδή τον έβλεπα σοβαρό, δεν τρελαινόμουν, έλα όμως που μετά αυτός άρχισε να ξεδιπλώνεται και αρχίζω να κολλάω. Φτάνουμε τον Αύγουστο, όλα ωραία και καλά και ξαφνικά μου πετάει ότι δίνει συνέντευξη για μια δουλειά στο Λονδίνο. Να μην στα πολυλογώ έφυ-γε 1 μήνα μετά για Λονδίνο και είναι ακόμη εκεί. Χωρίσαμε, όπως ήταν φυ-σικό, μόνο και μόνο εξαιτίας της από-στασης, αλλά κρατήσαμε επαφή. Μου είπε ότι έχει σκοπό να γυρίσει Ελλάδα σε κανένα εξάμηνο, γιατί δε του αρέ-σει εκεί. Εγώ τώρα να τον περιμένω να έρθει ή να προχωρήσω τη ζωή μου;

Καμιά φορά, πέφτουμε στην παγίδα να κοι-τάμε το μακρινό μέλλον, λες και είμαστε η Πυθία, και να αγχωνόμαστε για κάτι που εξ-ορισμού είναι άγνωστο και απρόσμενο. Τώρα, σήμερα, ετούτη τη δεδομένη στιγμή τι θέλεις; Τον θέλεις; Θέλεις να μιλάτε στα τηλέφωνα, στα Zoom, στα Skype και στα Messenger; Σου κάνει κέφι; Ή πιο πολύ νιώθεις να σε βασα-νίζει η απόσταση και δεν το αντέχεις; Άσε το τι θα γίνει σε ένα εξάμηνο, σε τρία τέρμιντα ή σε 3 χρόνια.

ΜΙΛΑ ΜΟΥ ΒΡΟΜΙΚΑ -Reloaded-
Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

© JOHN HOLMES

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερω-τικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

ΚΑΙΤΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ

90 91 92 1144

ΑΚΟΥΣΕ ΤΩΡΑ ΤΙΣ ΠΙΟ ΣΕΞΥ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

90 91 92 1949

Μην διστάζεις... Τηλεφώνησε τώρα!

90 91 92 1173

ΚΑΥΤΗ ΑΠΟΛΑΥΣΗ!

90 91 92 9152

Παχνιδιά για όλα τα γούστα!

90 91 92 9127

Στενές Επαφές! Μην αρχεις!

90 91 92 1162

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Η πρώτη εβδομάδα του μήνα ξεκινά με την είσοδο της Αφροδίτης τη Δευτέρα 1/2 στο ζώδιο του Υδροχόου όπου και θα παραμείνει έως τις 25/2. Αυτό το διάστημα το ενδιαφέρον σου στρέφεται στους στόχους, τις φιλικές σου σχέσεις αλλά και τα συλλογικά project με ομάδες ανθρώπων. Ξεκινά έτσι ένα διάστημα που έχεις περισσότερη όρεξη για επαφές και επικοινωνίες με άτομα που επιθυμείς να συναναστρέφεσαι, όμως καθώς από τα τέλη του Ιανουαρίου ο Ερμής είναι ανάδρομος στον ίδιο οίκο του ωροσκοπίου σου έως τις 20/2, μπορεί να υπάρξουν παρανοήσεις και παρεξηγήσεις μεταξύ φίλων καθώς και εμπόδια αναφορικά με συλλογικές προσπάθειες και δραστηριότητες. Δεν αποκλείεται όμως να συναντήσεις πρόσωπα τα οποία είχες να δεις καιρό ή ακόμα να υπάρξουν και επιστροφές συντρόφων από το παρελθόν. Την ίδια ημέρα (1/2) το τετράγωνο του Ήλιου με τον Άρη στον Ταύρο θα δημιουργήσει κάποια ένταση σε μια φιλική σχέση, ίσως σχετικά με ένα οικονομικό ζήτημα, κυρίως για τους γεννημένους στο 2ο δεκαήμερο, ενώ το Σαββατοκύριακο, η σύνοδος της Αφροδίτης με τον Κρόνο στον Υδροχόο (6/2) και το τετράγωνο που θα σχηματίσει με τον Ουρανό (7/2), θα δημιουργήσει περισσότερο εκνευρισμό και ένταση στις διαπροσωπικές και φιλικές σου σχέσεις, καθώς θα υπάρξει αρκετή ψυχρότητα από τη μια και ανάγκη για προσωπικό χώρο και ελευθερία έκφρασης των αναγκών σου από την άλλη. Θα επηρεαστούν κυρίως οι γεννημένοι στο 1ο δεκαήμερο.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Η είσοδος της Αφροδίτης τη Δευτέρα 1/2 στον Υδροχόο και στο ζενίθ του ηλιακού σου ωροσκοπίου, φέρνει εύνοια στον τομέα της καριέρας σου. Μέχρι τις 25/2 όπου θα ολοκληρωθεί τη διέλευσή της, η δημόσια εικόνα σου βελτιώνεται και ενδέχεται να υπάρξουν σημαντικές ευκαιρίες για αναγνώριση ή καινούριες συνεργασίες, όμως μέχρι τις 20/2 θα υπάρχει και ο ανάδρομος Ερμής στον ίδιο τομέα του χάρτη σου, όποτε δεν θα λάβουν καθυστέρησης ή και εμπόδια στον δρόμο σου, που θα φέρουν αρκετό εκνευρισμό. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί και με το τετράγωνο του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Άρη στο ζώδιό σου την ίδια ημέρα (1/2), μια όψη που μπορεί να βάλει απότομα φρένο σε κάποια επαγγελματικά σχέδια και πρωτοβουλίες που είχες κατά νου και θα επηρεάσει κυρίως τους γεννημένους του 2ου δεκαημέρου. Απόφυγε όμως εκρήξεις και κόντρες, γιατί θα λειτουργήσουν αρνητικά εις βάρος της επαγγελματικής σου εξέλιξης. Το Σάββατο και την Κυριακή οι δυσαρμονικές όψεις της Αφροδίτης με τον Κρόνο στον Υδροχόο (6/2) και τον Ουρανό στο ζώδιό σου (7/2), που θα επηρεάσουν κυρίως τους γεννημένους στο 1ο δεκαήμερο, χρειάζονται λεπτούς χειρισμούς. Οι αυξημένες επαγγελματικές σου υποχρεώσεις μπορεί να φέρουν απόσταση στην σχέση σου με τον σύντροφό σου και τα μέλη της οικογένειάς σου, ενώ δεν αποκλείεται τώρα ένα άτομο από το περιβάλλον της δουλειάς ή ακόμα και κάποιος ανώτερος σου, να κάνει, κάποια κίνηση προς το μέρος σου, που να σε αιφνidiάζει.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Η εβδομάδα ανοίγει με τη είσοδο της Αφροδίτης στο φιλικό για σένα ζώδιο του Υδροχόου (1/2), φέρνοντας εύνοια σε θέματα σχέσεων, σπουδών και επαφών με το εξωτερικό. Νιώθεις αισιοδοξία και έχεις όρεξη να κάνεις καινούργια πράγματα και να επικοινωνήσεις τις ιδέες σου, όμως στον ίδιο οίκο του ωροσκοπίου σου βρίσκεται και ο κυβερνήτης σου Ερμής ανάδρομος μέχρι 20/2, όποτε πιθανόν να υπάρξουν κάποιες αλλαγές στα πλάνα σου και επιστροφές συντρόφων από το παρελθόν. Τη Δευτέρα με το τετράγωνο του Ήλιου στο Υδροχόο με τον Ουρανό στο Ταύρο, θα πιεστείς αρκετά σε ψυχολογικό επίπεδο αναφορικά με ένα θέμα της δουλειάς ή κάποιο ζήτημα σπουδών, αν είσαι φοιτητής. Προσπάθησε να διαχειριστείς ψύχραιμα την κατάσταση. Το σ/κ η Αφροδίτη θα συναντήσει τον Κρόνο στον Υδροχόο (6/2) και θα κάνει τετράγωνο με τον Ουρανό από το ζώδιο του Ταύρου. Μπορεί τώρα να δημιουργηθούν συνθήκες αποστασιοποίησης με τον σύντροφό σου ή να έρθουν στο προσκήνιο πληγώματα συναισθήματα και ανικανοποίητες ανάγκες. Οι αδελμειοι μπορεί να αισθάνονται πιο έντονα την απουσία ενός ατόμου στη ζωή τους, δεν αποκλείεται όμως να υπάρξουν και απρόσμενες γνωριμίες και με τη βοήθεια της τεχνολογίας!

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Την πρώτη ημέρα της εβδομάδας η Αφροδίτη εισέρχεται στον Υδροχόο και τον 8ο οίκο του ηλιακού σου ωροσκοπίου, όπου και θα παραμείνει μέχρι τις 25/2. Μπαίνεις σε μια φάση εσωστρέφειας σε ψυχολογικό επίπεδο, ενώ η ερωτική σου διάθεση χτυπάει κόκκινο και αισθάνεσαι την ανάγκη να ενωθείς βαθιά με το ταίρι σου. Παράλληλα ασχολείσαι με οικονομικά θέματα που χρειάζονται ρύθμιση, όμως λόγω του ότι ο Ερμής θα είναι ανάδρομος μέχρι τις 20/2 στον ίδιο οίκο, μπορεί να υπάρξουν εμπόδια και δυσκολίες με οικονομικές εκκρεμότητες. Τη Δευτέρα 1/2 έχουμε το τετράγωνο του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Άρη στον Ταύρο, μια όψη που δείχνει ότι ίσως κάποιες οικονομικές σου επιλογές δεν έχουν την έκβαση που περίμενες, γεγονός που σου δημιουργεί αρκετό στρες. Το Σαββατοκύριακο η Αφροδίτη θα σχηματίσει δύο δύσκολες όψεις, επηρεάζοντας τις διαπροσωπικές σου σχέσεις. Το Σάββατο η σύνοδός της με τον Κρόνο ξυπνάει τις ανασφάλειές σου μέσα στη σχέση και χρειάζεται να κάνεις μια ώριμη κούβεντα με τον σύντροφό σου, ενώ την Κυριακή το τετράγωνό της με τον Ουρανό μπορεί να δημιουργήσει περίεργες καταστάσεις ή να φέρει μια νέα γνωριμία, ωστόσο καλό θα ήταν να μη βιαστείς.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Με την είσοδο της Αφροδίτης στον άξονά σου, στο ζώδιο του Υδροχόου (1/2) ξεκινά η εβδομάδα και μέχρι τις 25/2 που θα ολοκληρωθεί τη διέλευση της από τον 7ο οίκο σου, θα έχεις μεγαλύτερη εξωστρέφεια και θα επικεντρωθείς στις διαπροσωπικές σου σχέσεις. Θα υπάρξουν όμως αρκετά θέματα, καθώς μέχρι τις 20/2 θα βρίσκεται εκεί και ο ανάδρομος Ερμής, δημιουργώντας εσφαλμένα μηνύματα, σύγχυση και γενικά ευτράπελα. Την ίδια ημέρα (1/2) το τετράγωνο του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Ουρανό στον Ταύρο φέρνει εντάσεις στα επαγγελματικά και μπορεί να επηρεάσει τις συνεργασίες σου, δημιουργώντας ανατροπές. Ίσως συναντήσεις ανταγωνιστικές συμπεριφορές από συναδέλφους ή προϊσταμένους, που θα προσπαθήσουν να αντιταχθούν στις επιδιώξεις σου. Το Σάββατο η σύνοδος Αφροδίτης-Κρόνου απέναντί σου και το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού την Κυριακή, διαμορφώνουν ένα σκηνικό γκάζι-φρένου στις προσωπικές σου σχέσεις, κυρίως για τους γεννημένους του 1ου δεκαημέρου. Δεν αποκλείεται να σκέφτεσαι να προχωρήσεις τη σχέση σου σε ένα επόμενο στάδιο ή ακόμα να κάνεις μια επισημοποίηση, όμως την ίδια στιγμή φοβάσαι τη δέσμευση και τον περιορισμό που μπορεί να επιφέρει στην ελευθερία σου. Αν είσαι μόνη/ος, μπορεί τώρα να αλλάξεις γνώμη για ένα άτομο που ούτε καν περνούσε από το μυαλό σου ότι μπορούσες να το δεις ερωτικά.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Την Δευτέρα 1/2 η Αφροδίτη περνά στον Υδροχόο μέχρι τις 25/2, φέρνοντας εύνοια σε ζητήματα εργασίας και στις σχέσεις με συναδέλφους. Βέβαια στον ίδιο τομέα του χάρτη σου θα βρίσκεται και ο Ερμής ανάδρομος μέχρι της 20/2, οπότε μπορεί να υπάρξουν κάποιες ασυνεννοησίες σε πρακτικά θέματα της δουλειάς, αστοχίες σε κάποια deadlines και μια τάση προς επίκριση που θα χρειαστεί να περιορίσεις. Την ίδια ημέρα το τετράγωνο του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Άρη στον Ταύρο, που αφορά κυρίως τους γεννημένους στο 2ο δεκαήμερο, μπορεί να φέρει μια ανατροπή στον σχεδιασμό ενός project στη δουλειά, που μπορεί να σε βγάλει off με τους χρόνους σου, κάτι που ωστόσο θα μπορέσεις να διορθώσεις μέχρι το τέλος της εβδομάδας. Το Σάββατο η σύνοδος Αφροδίτης-Κρόνου στον Υδροχόο αυξάνει το άγχος σου για τα επαγγελματικά και την πιεσμένη καθημερινότητά σου, βγάζοντας από μέσα σου αρκετή γκρίνια και δημιουργώντας ίσως και κάποια θεματάκια με το στομάχι σου ή και πονοκεφάλους, ενώ την Κυριακή με το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού μπορεί να ξεκινήσεις μια καινούργια δίαιτα, μια αποτοξίνωση express ή ένα πρωτότυπο πρόγραμμα γυμναστικής.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Η εβδομάδα ξεκινά με την είσοδο (1/2) του κυβερνήτη σου, της Αφροδίτης, στο φιλικό ζώδιο του Υδροχόου και τον 5ο ηλιακό σου οίκο. Μέχρι τις 25/2 η ερωτική σου ζωή θα βρίσκεται στο προσκήνιο. Θα μπορέσεις να εκδηλώσεις με άμεσο τρόπο τις ανάγκες και τις επιθυμίες σου και να πολλαύσεις όμορφες στιγμές με το ταίρι σου, όμως παράλληλα δεν αποκλείεται να υπάρξουν και επιστροφές ατόμων από το παρελθόν καθώς ο Ερμής κινείται ανάδρομος στον ίδιο οίκο μέχρι τις 20/2 και υποθέσεις που δεν έχουν κλείσει οριστικά, μπορεί τώρα να επανέλθουν. Επίσης, με το τετράγωνο που θα σχηματίσει ο Ήλιος στον Υδροχόο με τον Άρη στον Ταύρο τη Δευτέρα 1/2, μπορεί να δημιουργηθούν προβλήματα και συγκρούσεις αναφορικά με οικονομικές υποθέσεις δικές σου ή του συντρόφου σου, κυρίως για τους γεννημένους στο 2ο δεκαήμερο του ζωδίου. Στο τέλος της εβδομάδας, η σύνοδος Αφροδίτης-Κρόνου στον Υδροχόο το Σάββατο και το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού την Κυριακή θα φέρουν αναστάτωση, σκληρότητα και μια κάπως βαριά ατμόσφαιρα στην προσωπική σου ζωή. Μπορεί τώρα να αισθανθείς ιδιαίτερα πιεσμένος και να χρειαστεί να πάρεις λίγο τον χρόνο σου, για να δεις πιο ψύχραιμα κάποια πράγματα μέσα στη σχέση σου.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η Αφροδίτη αλλάζει ζώδιο και εισέρχεται στον Υδροχόο και τον 4ο οίκο του ωροσκοπίου σου όπου και θα παραμείνει μέχρι τις 25/2. Γίνεσαι πιο σπιτόγατος και έχεις όρεξη να ασχοληθείς με τη διακόσμηση του σπιτιού, να κάνεις ανακαίνιση και να βελτιώσεις την ατμόσφαιρα στην οικογένεια. Όμως ο Ερμής στον Υδροχόο θα κινείται ανάδρομα μέσα στον ίδιο τομέα έως τις 20/2, και μπορεί τώρα να υπάρξουν προστριβές με μέλη της οικογένειας. Αυτό μπορεί να συμβεί και με την όψη τετραγώνου Ήλιου-Άρη την Δευτέρα 1/2, που θα φέρει εντάσεις στις οικογενειακές και διαπροσωπικές σου σχέσεις, προσωπικές και επαγγελματικές, κυρίως για τους γεννημένους στο 2ο δεκαήμερο του ζωδίου. Φρόντισε να κατευνάσεις τα πνεύματα. Απόφυγε αγοραπωλησίες ακινήτων, γιατί οι συνθήκες δεν είναι ευνοϊκές. Το Σάββατο 6/2 η σύνοδος Αφροδίτης-Κρόνου στον Υδροχόο δημιουργεί μια απόμακρη ατμόσφαιρα στη σχέση με τον σύντροφό σου, ενώ το τετράγωνο που θα σχηματίσει με τον Ουρανό στον Ταύρο την Κυριακή θα δημιουργήσει μια τάση απογοήτευσης ή και αγανάκτησης αναφορικά με ζητήματα της σχέσης που σε απασχολούν.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Στο ξεκίνημα της εβδομάδας, η Αφροδίτη περνάει στο ζώδιο του Υδροχόου όπου και θα παραμείνει μέχρι 25/2, επηρεάζοντας τον τομέα του ωροσκοπίου σου που έχει να κάνει με την επικοινωνία. Θα έχεις γκάζια στις καθημερινές σου επαφές με κοντινά σου άτομα, καθώς και όρεξη να καταπιαστείς με πρακτικά θέματα. Παράλληλα στον ίδιο τομέα του χάρτη σου

θα είναι ανάδρομος ο Ερμής μέχρι 20/2, δημιουργώντας αναποδιές και εμπόδια στις επικοινωνίες σου. Προσοχή, λοιπόν, και υπομονή. Ο προγραμματισμός σου για τα θέματα της δουλειάς αναστατώνεται και το στρες σε κάνει να τα χάνεις, δημιουργώντας ιδανικές συνθήκες για λάθη και προστριβές με συνεργάτες. Χαλάρωσε και προσπάθησε να απλοποιήσεις όσο γίνεται τα πράγματα. Η πίεση της δουλειάς μπορεί να προκαλέσει μια απόσταση με τον σύντροφο σου και μπορεί να βγουν κάποια παράπονα ή να ειπωθούν σκληρά λόγια που θα δημιουργήσουν ένταση και διάθεση για ανταπάντηση, όμως θα ήταν φρόνιμο να μην ενδώσεις γιατί πιθανόν αργότερα να το μετανιώσεις.

ΑΙΓΟΚΕΡΟΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Στην αρχή της εβδομάδας, η Αφροδίτη περνά στο ζώδιο του Υδροχόου (1/2) και τον 2ο οίκο των οικονομικών σου μέχρι τις 25/2. Θα σε απασχολήσει έντονα το θέμα εξεύρεσης νέων πόρων, όμως επειδή στον ίδιο τομέα του ωροσκοπίου σου βρίσκεται και ο Ερμής σε ανάδρομη πορεία έως τις 20/2, πιθανόν να προκύψουν κάποια εμπόδια σε οικονομικές συμφωνίες, συζητήσεις και διευθετήσεις. Το τετράγωνο του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Άρη στον Ταύρο τη Δευτέρα 1/2, πιθανόν να φέρει συγκρούσεις και παράπονα με τον σύντροφό σου ή κάποια προβλήματα σε μια επιχειρηματική συμφωνία για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Τα οικονομικά και τα προσωπικά σου θα σε απασχολήσουν εκ νέου το Σαββατοκύριακο. Θα χρειαστεί να περιορίσεις οικονομικές σπατάλες και να δείξεις σύνεση στον τρόπο που ξοδεύεις τα χρήματά σου, ενώ η σχέση με τον σύντροφο σου μπορεί να περάσει κάποια ξαφνικά σκαμπανεβάσματα.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Η πρώτη ημέρα του μήνα ξεκινά με μια πλανητική αλλαγή. Η Αφροδίτη εισέρχεται στη ζώδιό σου, όπου και θα παραμείνει μέχρι 25/2. Αυτό το διάστημα θα βρίσκεσαι στο επίκεντρο, θα μπορείς να γοητεύεις με μεγαλύτερη ευκολία τους γύρω σου, ενώ θα θελήσεις να βελτιώσεις και την εξωτερική σου εμφάνιση. Μαζί όμως με την Αφροδίτη και την υπόλοιπη συστάδα πλανητών στο ζώδιό σου (Ήλιος, Κρόνος, Δίας) βρίσκεται και ο Ερμής ανάδρομος μέχρι τις 20/2, που θα δημιουργήσει προβλήματα και σύγχυση στην επικοινωνία με τους γύρω σου, αυξάνοντας τον εκνευρισμό. Τη Δευτέρα σχηματίζεται και το τετράγωνο του Ήλιου από το ζώδιό σου με τον Άρη στον Ταύρο, που θα δημιουργήσει μια υπερένταση, την οποία μπορεί να βγάλεις στις σχέσεις σου. Καλό θα ήταν όμως να αποφύγεις κάτι τέτοιο, γιατί πιθανά προβλήματα που θα δημιουργηθούν τώρα, θα είναι δύσκολο να ξεπεραστούν. Το Σαββατοκύριακο θα είναι επίσης αρκετά απαιτητικό σε ζητήματα σχέσεων, με τη σύνοδο Αφροδίτης-Κρόνου το Σάββατο και το τετράγωνο της Αφροδίτης με τον κυβερνήτη σου Ουρανό την Κυριακή. Η συναισθηματική σου πίεση θα είναι έντονη και θα έχεις την τάση να φέρεσαι απότομα έως και ψυχρά στον σύντροφό σου, εκφράζοντας ίσως παράλογες απαιτήσεις.

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Με την Αφροδίτη να εισέρχεται τη Δευτέρα 1/2 στο ζώδιο του Υδροχόου, διανύσεις μια περίοδο με αρκετό παρασκήνιο στην προσωπική σου ζωή μέχρι τις 25/2. Κρυφές σχέσεις, ανάγκη για ρομαντισμό, αλλά και πιθανές αιταπάτες σε αισθηματικά θέματα είναι πιθανά αυτό το διάστημα. Στον ίδιο οίκο του χάρτη σου είναι και ο Ερμής ανάδρομος μέχρι της 20/2, όποτε μπορεί να υπάρξουν και επιστροφές συντρόφων. Τη Δευτέρα θα σχηματιστεί η όψη τετραγώνου του Ήλιου στον Υδροχόο με τον Ερμή στον Ταύρο, που θα επηρεάσει κυρίως τους γεννημένους στο 2ο δεκαήμερο του ζωδίου. Ένα μυστικό που αφορά ένα κοντινό σου άτομο ή ένα παρασκήνιο στον εργασιακό σου χώρο έρχεται στην επιφάνεια, προκαλώντας σου έντονα συναισθήματα και παρορμητικές αντιδράσεις. Το Σάββατο 6/2 η σύνοδος Αφροδίτης-Κρόνου στον 12ο οίκο σου και το τετράγωνο της την Κυριακή με τον Ουρανό, όψεις που θα επηρεάσουν κυρίως τους γεννημένους του 1ου δεκαημέρου, επιβαρύνουν τον ψυχισμό σου, συνάμα όμως σε ωθούν να πάρεις οριστικές αποφάσεις αναφορικά με ζητήματα σχέσεων που σε έχουν πλέον κουράσει. Βάλε ένα τέλος σε κάθε τι ψυχοφθόρο και τοξικό και απόφυγε πισωγυρίσματα σε παρελθοντικές καταστάσεις. **A**

**Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου*

**102.5
ATHENS
VOICE
RADIO**

**Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
TO SOUNDTRACK
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ**

WHAT'S YOUR LEGACY?

TA NEA
REEBOK CLASSIC LEATHER LEGACY
ΕΙΝΑΙ ΤΑ SNEAKERS ΤΗΣ ΣΕΖΟΝ

Το **Classic Leather Legacy** της **Reebok** συνόδεψε όλες τις βόλτες μας με κωδικό 6 την προηγούμενη σεζόν. Την Άνοιξη επιστρέφει, ανανεωμένο, σε λαχταριστές παστέλ αποχρώσεις και νέους συνδυασμούς υλικών, με το suede, nylon και δέρμα να πρωταγωνιστούν.

Αυτή τη φορά, η Reebok στρέφει τη συζήτηση γύρω από το sustainability, καθώς το πάνω μέρος του Classic Leather Legacy είναι κατασκευασμένο από τουλάχιστον **30% ανακυκλωμένα υλικά**. Ο σχεδιασμός του εμπνέεται από τη running κληρονομιά των 70s, υποστηρίζοντας το old school style που έχει κερδίσει την καρδιά μας, φέρει ωστόσο μοντέρνες πινελιές κάνοντάς το πιο σύγχρονο από ποτέ!

Με κεντρικό μήνυμα της καμπάνιας το **"Write Your Legacy"**, η Reebok συνεργάζεται με ένα diverse μείγμα ανθρώπων, καλώντας τους να αφήσουν το δικό τους Legacy και να δημιουργήσουν το δικό τους μέλλον! Η Ελένη Φουρέιρα φωτογραφίζεται με τα Classic Leather Legacy, λέγοντάς μας: «Κάθε σου επιλογή είναι η σωστή, εάν εκφράζει πραγματικά αυτό που είσαι – εάν αποτυπώνει το δικό σου legacy».

Βρες όλη τη συλλογή στο **reebok.gr** και σε επιλεγμένα καταστήματα.

